

**IIN KUNTA
TILINPÄÄTÖS 2022**

Sisällysluettelo

1. Tilinpäätös	4
1.1. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat.....	4
2. Toimintakertomus	4
2.1. Toimintakertomusta koskevat säännökset.....	4
2.2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
2.2.1. Kunnanjohtajan katsaus	5
2.2.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	8
2.2.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
2.2.3.1. Työllisyys	14
2.2.3.2. Työllisyyden edistäminen	16
2.2.3.3. Väestökehitys.....	16
2.2.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	19
2.2.4.1. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden vaikutus kunnan toimintaan ja talouteen.....	20
2.2.5. Kunnan henkilöstö	21
2.2.6. Ympäristöasiat.....	22
2.2.7. Muut ei taloudelliset asiat	26
2.2.8. Arvio todennäköisesti tulevasta kehityksestä.....	26
2.2.9. Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	27
2.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	28
2.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	30
2.4.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen	30
2.4.2. Toiminnan rahoitus	33
2.5. Rahoitusasema ja sen muutokset	36
2.6. Kunnan kokonaistulot ja -menot	40
2.7. Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	41
2.7.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	41
2.7.2. Konsernin toiminnan ohjaus.....	41
2.7.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	41
2.7.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	41
2.7.5. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	41
2.7.6. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	43
2.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	46
2.8.1. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	46
3. Kuntastrategian toteutuminen	46
4. Talousarvion toteutuminen.....	50
4.1.1. Keskushallinto	50
4.1.2. Elinvoimapaalvelut.....	51
4.1.3. Hallintopalvelut.....	54
4.1.4. Sosiaali- ja terveystaloudet.....	55

	3
4.1.5. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	57
4.1.6. li-Instituutti.....	64
TEKNISET JA KÄYTTÄJÄPALVELUT	71
4.1.7. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	72
4.2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	79
4.3. Investointien toteutuminen.....	81
4.4. Rahoitusosan toteutuminen.....	85
4.5. Yhteenveto valtuuston määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	86
5. Tilinpäätöslaskelmat	88
5.1. Tuloslaskelma.....	88
5.2. Rahoituslaskelma.....	89
5.3. Tase	89
5.4. Konsernilaskelmat.....	93
5.4.1. Konsernin tuloslaskelma.....	93
5.4.2. Konsernin rahoituslaskelma	94
5.4.3. Konsernitase.....	95
6. Tilinpäätöksen liitetiedot	99
7. lin vesiliikelaitoksen tilinpäätös.....	113
8. Hankkeet ja projektit	133
9. Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen	134
9.1. Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen	134
9.2. Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen	135
10. Tytäryhtiöiden toiminnan taloudellinen tulos ja merkittävimmät riskit	136
11. Allekirjoitukset ja merkinnät	141
12. Luettelot kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	142

1. Tilinpäätös

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteumavertailu ja toimintakertomus (KuntaL 113.2 §). Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee lisäksi laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen.

Lin kunnan tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, erillistilinpäätökset, allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät sekä luettelot ja selvitykset. Erillistilinpäätöksenä lin kunnan tilinpäätöksessä on lin vesiliikelaitoksen tilinpäätös. Lisäksi lin kunnan tilinpäätökseen sisältyy konsernitilinpäätös.

Toimintakertomus jakaantuu toiminnan ja talouden kokonaistarkasteluun ja talousarvion toteutumisvertailuun. Lin kunnan tilinpäätöksessä toiminnan tavoitteet on johdettu kuntastrategiasta ja Resurssiviisas li -tiekartasta. Kokonaistarkastelussa esitetään olennaiset tapahtumat toiminnasta ja taloudesta sekä tilikauden tuloksen muodostuminen, toiminnan rahoitus, rahoitusasema ja siinä tapahtuneet muutokset.

Tilinpäätöksen perustana olevista kirjanpidoista sekä tositteiden ja muiden kirjanpitoaineistojen lajeista laaditaan kirjanpitolain 2:7 §:n mukaisesti luettelo, josta ilmenevät niiden keskinäiset yhteydet ja säilytystavat.

Tilintarkastuskertomusta ja tarkastuslautakunnan arviointikertomusta ei oteta kunnan tilinpäätösasiakirjaan. Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus on saatavilla yleisessä tietoverkossa (KuntaL 109 §).

1.1. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt (KPL 3:13 §), joiden laatimisesta on annettu ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimista koskevassa yleisohjeessa. Lin kunnan tase-erittelyissä on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia yleisohjeita.

2. Toimintakertomus

2.1. Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomus jakaantuu toiminnan ja talouden kokonaistarkasteluun ja talousarvion toteutumisvertailuun. Kokonaistarkastelussa esitetään olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa sekä tilikauden tuloksen muodostuminen, toiminnan rahoitus, rahoitusasema ja siinä tapahtuneet muutokset.

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (KuntaL 113 §). Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista. (KPL 3:1a §). Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa (KuntaL 115§). Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Arvio kunnan todennäköisestä kehityksestä, selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä ovat asioita, jotka eivät käy selville tilinpäätöslaskelmista.

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan lisäksi tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta. Toimintakertomuksessa

kuvataan millaisia toimintaperiaatteita kunta noudattaa huolehtiessaan edellä luetelluista asioista, toimintaperiaatteiden noudattamisen tulokset sekä kuvaus riskeistä, joiden toteutuminen todennäköisesti haittaa sen toimintaa sekä selostus siitä, miten kirjanpitovelvollinen hallitsee näitä riskejä. Tiedot on annettava siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi. (KPL 3a:2 §)

Liikelaitokset noudattavat tilinpäätöksen laatimisessa yleisohjetta kunnan tilinpäätöksen laatimisesta. Kunnan liikelaitosten tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

2.2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

2.2.1. Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2022 oli erittäin poikkeuksellinen. Sellaisia olivat toki kaksi edeltävää koronavuottakin. Siinä missä aiemmat vuodet näyttäytyivät koronan hoitoon keskittymisessä, erilaisten rajoitusten ja peruutusten luomisessa, vuoden 2022 osalta nähtiin toki vielä koronan häntää, mutta painopiste koronan osalta kääntyi jo pitkäaikaisvaikutuksiin, niiden tunnistamiseen sekä erityisesti maailman uudelleen avautumiseen. Toiminnallisesti tämä tarkoitti monen peruuntuneen tai tauolla olleen tapahtuman, palvelun tai toimintamallin palautumista osin jopa entistä aktiivisempaan. Toiminnan vilkastuminen toi mukanaan vireyden ja aktiivisuuden lisäksi myös lisää kuluja tai ainakin kulutason palautumisen korona edeltävälle tasolle. Erilaiset poikkeusajan aiheuttamat ongelmat tulivat ratkottavaksi vuonna 2022 ja varmaa on vain se, että niiden osalta olemme nähneet vasta jäävuoren huipun. Erityisesti lasten, nuorten ja perheiden sekä toki myös vanhusten ja sosiaalisesti jollain tavoin eristäytyneiden tilanne on monin tavoin kriisiytynyt, joka näkyy monialaisena tuen tarpeena.

Vaikka korona jo hellitti otettaan, poikkeustilanne jatkui vähintään entisessä laajuudessa. Koronan tilalle vain tuli helmikuussa alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Inhimillisen kärsimyksen lisäksi sen vaikutukset olivat todella radikaalit koko maailman energian, ruuan ja erilaisten muidenkin tuotteiden ja raaka-aineiden saatavuudelle. Sitä kautta sotatila nosti niin energian hintaa kuin suoraan ja välillisesti kaikkien tuotteiden ja palveluiden kustannuksia aiheuttaen todella rajusti kiihtyvän inflaation. Poikkeustilanne katkaisi pitkään jatkuneen nolla tai jopa miinusmerkkisen korkotason. Kaikki tämä yhteensä käänsi hyvän talouskasvun lähes kaikkialla maailmassa enemmän tai vähemmän taantumaan.

Maailma oli vuonna 2022 monenlaisten muutosten keskellä. Ulkoiset muutokset vaikuttivat rajusti myös kuntakenttään. Hyvä taloudellinen kehitys varsin isoine koronatukineen vaihtui kustannustason nousuun vastaamiseen ja toisaalta reagointiin heikentyneeseen tulokertymään. Yhteisvaikutusta kuvaa hyvin se, että kuntien yhteenlaskettu käyttökate tippui 7 %:a ja vuosikate jopa 8 %:a. Alijäämisen tuloksen tekijöitä oli kuntakentässä lähes sata.

Kunnat valmistautuivat vuoden 2022 aikana kuntakentän historian suurimpaan, vuodenvaihteessa tapahtuneeseen muutokseen, jossa sotetoiminnot siirtyivät hyvinvointialueiden hoidettavaksi. Tämän osalta moni asia on vielä varsin keskeneräinen, eivätkä vaikutukset tehtävänjaon, kulupuolen eikä tulopuolenkaan osalta ole ollenkaan selvät tai lopulliset.

Iin kunnassa oli ulkoisten muutosten lisäksi monia varsin laajoja sisäisiä muutoksia. Kevään ja kesän aikana valmisteltiin uusi strategia, joka kulmakivinä ovat vahva ja kestävä kasvu, luonnonläheinen li, henkinen hyvinvointi ja systeeminen muutos. Painopisteet ovat laajoja, tärkeitä ja hyvin tähän muutostilanteeseen vastaavia. Varsinaisesti niiden vaikutukset alkavat näkymään kuluvan vuoden ja sitä seuraavien vuosien aikana, kun tavoitteet realisoituvat talous- ja toiminta-arvioiden ja suunnitelmien kautta kentällä.

Strategian toteuttamista ja tulevaisuuden haasteisiin vastaamista tukemaan tehtiin vuoden 2022 aikana varsin huomattava hallinnon uudistus. Sen tavoitteena on organisaation ja johtamisjärjestelmän selkeyttäminen ja virtaviivaistaminen. Tällä pyritään sekä parempaan johtamiseen, vaikuttavuuteen, tehokkuuteen ja sitä kautta myös kustannusten hallintaan. Käytännössä eri tasoja karsittiin, yhtenäistettiin toimialojen välillä ja erityisesti toimialajohtoa supistettiin varsin reilulla kädellä.

Organisaatiouudistus sekä sitä edeltäneet erinäiset henkilöstön vaihtuvuudet niin eläköitymisen kuin muiden syiden vuoksi, johtivat varsin laajaan rekrytointiprosessiin. Valittu toimialajohto aloitti osin syksyn ja loppuvuoden aikana sekä viimeiset vuodenvaihteen tienoilla. Päällikkötason rekrytointiprosessi on vielä osittain kesken. Lopullisesti uuden organisaation ja erityisesti johtamisjärjestelmän tulee viimeistelemään uusi hallintosääntö, joka on vielä valmistelussa. Olennainen osa uutta johtamisjärjestelmää on esimiestyön ja johtamisen kehittäminen ja tasalaatuisuuteen pyrkiminen. Urakka on aloitettu hyvässä hengessä. Sen uskotaan osin vaikuttavan viime vuosien varsin suureen vaihtuvuuteen ja parantavan myös työhyvinvointia. Sen osalta parannettavaa on. Tämä näkyy aivan liian korkeana sairauspoissaolojen pitkäaikaisena tasona ja kehityksenä, jota erinäiset ulkoiset ja sisäiset muutokset sekä valtakunnallisestikin joka puolella näkyvä koronavaikutus ovat vieneet lukemiin, jossa sen ei todellakaan tule olla.

Kaiken tämän muutosmyrräkän keskellä on todella hienoa, että taloudellisesti vuosi 2022 oli selkeästi kuntamme käännösvuosi. Lähdimme vuoteen yli 1,8 M€ alijäämäisellä talousarviolla. Toteutuessaan se olisi jatkanut alijäämäisten tilinpäätösten sarjaa ja lähes syönyt aikojen kuluessa syntyneet ylijäämät lopullisesti. Kuitenkin niin pitkäjänteinen talouden tasapainottaminen, todella tiukka ja vastuullinen taloudenpito kuin positiivisesti kehittynyt tulopuoli keikauttivat vuoden 336 t€ ylijäämäiseksi. Käyttökate parani noin 1,5 M€, vuosikate noin 1,8M€ ja ylijäämä 2,451M€. Myös lainakantaa saatiin pienennettyä 1,126 M€:lla.

Hyvää tuloskehitystä tuki poikkeuksellisen hyvä työllisyystilanne. Siinä missä pitkällä aikajänteellä 10 % työttömyyden alittaminen on ollut todella harvinaista herkkua, oltiin sen tason alapuolella useita kuukausia ja syyskuussa lukema oli jopa kaikkien aikojen ennätys 8,7 %. Samoin kuntaan on viimeisten vuosien, kuten myös viime vuoden aikana, perustettu kasvavassa määrin yrityksiä ja työpaikkakehitys on jopa maan mittakaavassa poikkeuksellinen. Sen arvoa nostaa erityisesti se, että kyseessä ei ole esimerkiksi yhden ison työllistäjän tulo kunnan alueelle. Kokonaisuutena verotulot kasvoivat 3,7 % ja valtionosuudet erilaisine lisäosuuksineen 7,5%. Verotuloissa näkyi varsin selvästi kiinteistöverojen osalta rakennetut ja rakentamisvaiheessa olevat uudet tuulivoimalat. Ne toivat lisätuloja myös rakennuslupamaksuihin. Myös tonttimyynti sekä metsästä saadut tulot kehittivät hienosti. Isoa roolia näytteli lisäksi erilaiset hankerahat, joita saatiin varsin hyvällä prosentilla.

Kulupuolella taas tehtiin asioita tarkasti ja vastuullisesti. Menot kasvoivat kaikkinsa maltilliset 3,6 %. Henkilöstökulujen kasvu oli 2,1 %, joka on alle laskennallisen palkankorotustason. Palveluiden ostot kasvoivat 4,7 %. Sen osalta suurinta roolia näyttelee sotekulujen kehitys eli käytännössä Oulunkaari ja Ppshp. Molempien ja erityisesti Oulunkaaren osalta käytiin neuvotteluja aktiivisesti, jämäkästi ja säännöllisesti yhdessä ratkaisuja etsien. Pahimmat skenaarit ennustivat jopa 2,4 M€ ylitystä. Lopullinen ylitys on onneksi noin miljoonan pienempi.

Kustannusten kehitykseen vaikuttivat huomattavasti myös palvelurakenteessa ja -verkossa tehdyt muutokset, jotka käytännössä ovat jo vuoden 2019 taloudentasapainotusohjelmassa linjattuja. Näistä huomattavimmat ovat varhaiskasvatuksen yksityisen palvelutarjonnan palaaminen palveluseteleineen sekä Kotikujan päiväkodin valmistuminen, joka mahdollisti pienempien ja osin väliaikaisten ratkaisujen purkamisen. Opetustoimen isoin ratkaisu oli Olhavan koulun lakkauttaminen ja oppilaiden ja henkilökunnan siirto kunnan muihin yksiköihin. Näissä siirroissa myöskään kuljetuskustannukset eivät kasvaneet vaan jopa alittivat kaikkinsa talousarvion. Koulun lakkauttamispäätös on kumottu ja lautakunta on käynnistänyt päätösprosessin uudelleen. Opetustoimessa henkilöstökulut ylittivät kokonaisuudessa hiukan talousarvion, kun taas palveluiden ostot osin samoista syistä alittuivat.

li-instituutti alitti budjettinsa merkittävästi. Tämä näkyi toiminnan muutoksina sekä parantaen niitä muiden muassa kirjastotoimen osalta mutta myös vähentäen palvelutarjoamaa kansanopiston tuntivalikoimassa ja erilaisten tapahtumien osalta. Toisaalta voidaan sanoa, että tapahtumien ja toiminnan osalta vuosi oli todella vilkas ja aktiivinen edellisiin, koronavuosiin verrattuna. Teknisen toimen osalta poikkeuksellisen iso vaihtuvuus ja osin täyttämättömät vakanssit johtivat sekä talousarvion alitukseen mutta myös töiden kasautumiseen. Sama resurssivaje on kasvattanut ison paineen koko maankäytön ja kaavoituksen osalta. Näitä molempia nyt pyritään aktiivisesti saamaan uusille urille.

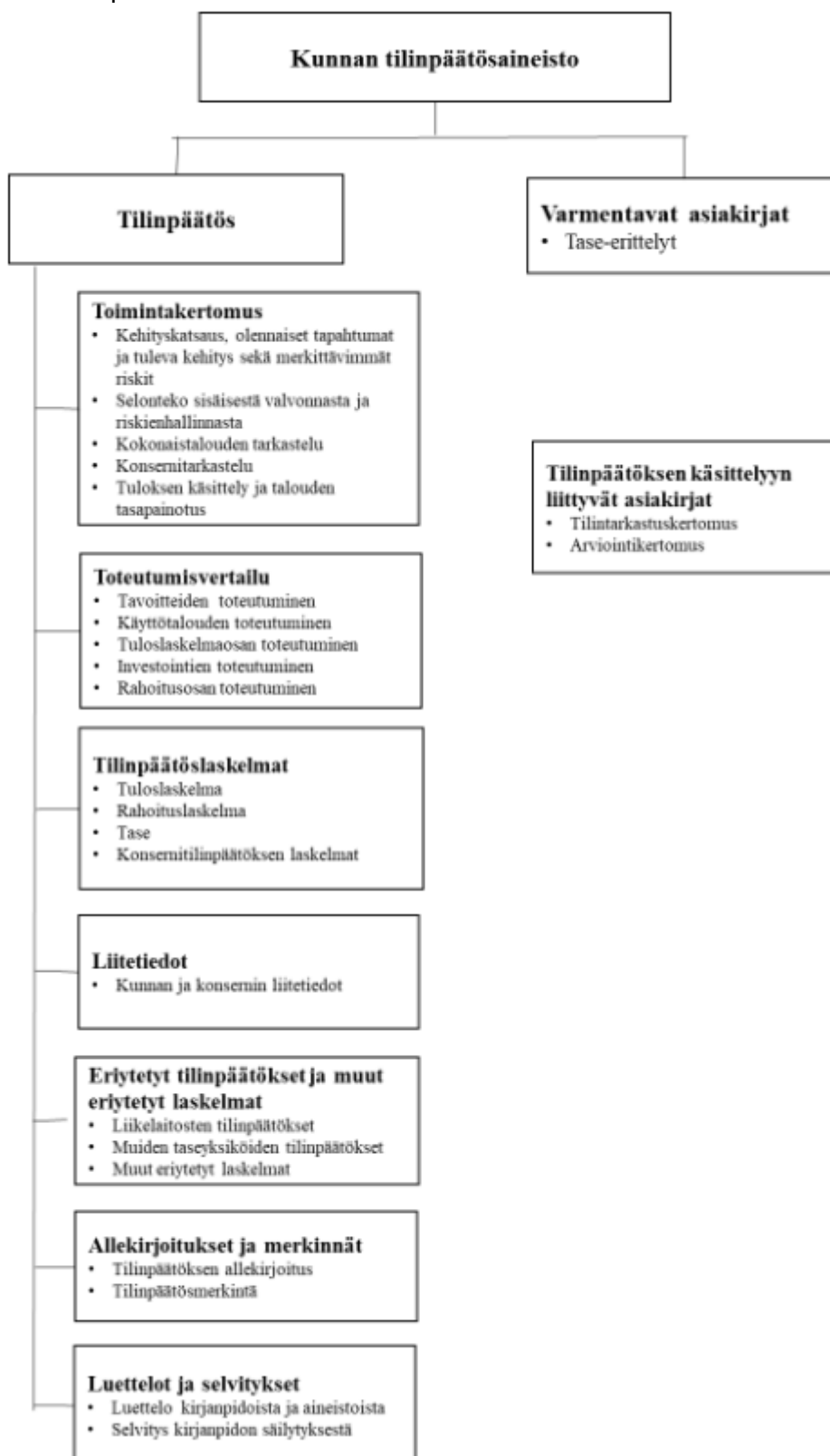
Vuoden 2022 tilinpäätöstä voi olosuhteisiin peilaten pitää hyvänä. On kuitenkin todella tärkeä muistaa, että vaikka saimme yhdessä tilinpäätöksen kammettua pahasta kuopasta plussalle, sen on siellä

jatkossakin pysyttävä, jos mielimme jatkaa niin, että pääsemme vahvan ja kestäväen kasvun sekä muihinkin strategiassa asetettuihin tavoitteisiin. Hallittu taloudenpito sekä terve taluspohja ovat kriittisen tärkeitä kunnan menestykselle ja vetovoimalle. Vain sitä kautta pystytään järjestämään laadukkaat palvelut niin kuntalaisille, yrityksille kuin muillekin sidosryhmille. Tärkeä on myös pitää mielessä, että hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset erityisesti valtionosuuksiin ja osin myös verotuloihin, ovat vielä epäselvät. Vain se on tiedossa, että siltä puolelta ei ole tulossa jatkossa positiivisia uutisia. Tätä varten on erinomaisen tärkeä, että oma pesä on kunnossa ja oli tosi hienoa, että viime vuoden tulos ei syönyt taseen alijäämiä ja sukanvarteenkin saatiin hiukan kerrytettyä.

Vuoden 2022 tuloksen osalta voidaan hetkellisesti iloita. Syytä tyytyväisyyteen ja kiitokseen niin henkilöstölle kuin päättäjillekin todellakin on.

2.2.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan tilinpäätöskokonaisuutta kuvaa seuraava kaavio:

Tilivelvolliset toimielimet 2022, toimielinten tilivelvolliset jäsenet

<p><u>Kunnanhallitus:</u> Ilkka Pakonen, puheenjohtaja Teijo Liedes, 1 varapj. Hannu Kaisto, 2. varapj. Reijo Kehus Noora Huotari, 17.2.2022 saakka, Sanna Valaja 21.3.2022 alkaen Helka Tapio Petri Hyvönen Heli-Hannele Haapaniemi Petri Tervonen Leena Tiiri Inka Laurila</p>	
<p><u>Tarkastuslautakunta:</u> Eila Fäldt, puheenjohtaja Johannes Tuomela, varapuheenjohtaja Simo Paakkola Eija Alaraasakka Johanna Ruottinen Juho Malo, 22.2.2022 saakka, Ville Nikkinen 21.3.2022 alkaen</p>	<p><u>Keskusvaalilautakunta:</u> Mika Hast, puheenjohtaja Pekka Nevalainen, varapuheenjohtaja Anna Turtinen Jani Ojala Aila Paaso</p>
<p><u>Yhdyskuntalautakunta:</u> Sanna Valaja, puheenjohtaja Mika Hast, 1 vpj. Jarmo Lauri, 2 vpj Taina Häkkinä Mika Jutila Harri Sanaksenaho Kirsti Keränen Eila Fäldt Seppo Keltamäki</p>	<p><u>Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta:</u> Minna Paakkola, puheenjohtaja Leena Tiiri, 1 vpj. Pirjo Klasila, 2 vpj. Juuso Pyörälä, 1.7.2022 saakka, Pekka Koskela 26.9.2022 alkaen Pekka Nevalainen Veliheikki Hyvärinen Aila Paaso Katja Torvinen Juho-Jussi Heinäaho</p>
<p><u>Lin vesiliikelaitoksen johtokunta:</u> Mika Hast, puheenjohtaja Noora Huotari, 1. vpj., 17.2.2022 saakka, Oili Kaleva 26.9.2022 alkaen Annika Peltovuoma, 2. vpj. Juuso Pyörälä, 1.7.2022 saakka, Jari-Jukka Jokela 26.9.2022 alkaen Jukka Jussila Sirpa Varanka Veliheikki Hyvärinen Ville Veijola Aila Wiik</p>	<p><u>Rakennuslautakunta:</u> Eero Alaraasakka, puheenjohtaja Sauli Keltamäki, 1. vpj. Petri Hyvönen, 2. vpj. Arto Junes Mervi Jyrkäs Satu Nevatalo Ville Veijola Maire Turtinen Inka Laurila</p>
<p><u>Li-Instituutti-liikelaitoksen johtokunta:</u> Sirpa Varanka, puheenjohtaja Johanna Jakku-Hiivala, 1. vpj. Jari-Jukka Jokela, 2. vpj. Jarkko Kärki Satu Sassi Jaska Kakko Heli-Hannele Haapaniemi Juho Kaakinen Pertti Huovinen</p>	

Tilivelvolliset luottamushenkilötoimielimet

Kunnanhallitus
Lautakunnat
Johtokunta

Tilivelvolliset viranhaltijat:

kunnanjohtaja Ari Alatossava 14.2.2022 saakka, vs. kunnanjohtaja Anu Kosonen 15.2.-30.4.2022,
kunnanjohtaja Marjukka Manninen 1.5.2022 alkaen
vs. hallintojohtaja Anu Kosonen 1.1.-14.2.2022, vs. hallintojohtaja Marianne Ylisuvanto, 15.2.-
30.4.2022, vs. hallintojohtaja Anu Kosonen 1.5.-31.8.2022
hallinto- ja talousjohtaja Virpi Kolehmainen 15.8.2022 alkaen
opetusjohtaja Tuomo Lukkari
varhaiskasvatusjohtaja Pauliina Auranaho 31.10.2022 saakka
tekninen johtaja Ville Keränen 31.12.2022 saakka
hyvinvointijohtaja Tarja Rahkola 30.9.2022 saakka, vs. hyvinvointijohtaja Minna Halonen 1.10.-
31.12.2022
ateria- ja puhtauspalvelujohtaja Anne Hautamäki

Tilivelvollinen liikelaitoksessa:

lin vesiliikelaitoksen johtaja Pekka Paaso, 31.10.2022 saakka, vs. vesiliikelaitoksen johtaja, tekninen johtaja Ville Keränen 1.11.-31.12.2022

2.2.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

(Lähde: VM ja Kuntaliitto, 2023)

Valtiontalous ja talouden kehitys

Suomen talous on kohdannut kuluneen vaalikauden aikana kaksi suurta sokkia. Ensin koronapandemia ja alkuvuodesta 2022 Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Valtiovarainministeriön mukaan vuonna 2022 talouteen vaikuttivat ennen muuta koronarajoitusten poistuminen ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Venäjän hyökkäyssota on osaltaan kasvattanut julkisen talouden velkaantumista voimakkaasti. Osin hyökkäyssodasta johtuva energian hintojen nousu ja yleinen inflaatio ovat vaikuttaneet talouteen. Kuluttajahintojen nousu oli erittäin nopeaa ja se heikensi huomattavasti kotitalouksien ostovoimaa.

Suomen bruttokansantuote kääntyi syksyllä lievään laskuun, ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan, arvioi valtiovarainministeriö (joulukuu 2022). Suomen bruttokansantuotteen (bkt) arvioidaan kasvavan 1,9 prosenttia vuonna 2022, pienentyvän 0,2 prosenttia vuonna 2023 ja kasvavan 1,2 ja 1,4 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa, kun tulot eivät ole kasvaneet hintojen nousun tahdissa. On arvioitu, että inflaatio hidastuu jo vuoden 2023 aikana, ja tulojen kasvu nopeutuu. Vuonna 2024 talous toipuu, mutta ei välttämättä palaudu aiemmin ennakoidulle kasvu-uralleen Venäjän hyökkäyssodan vaikutusten johdosta.

Talouden kasvu perustuu työllisyyden ja tuottavuuden kasvulle. Koko maan työllisyyden kehitys jatkui vuoden 2022 aikana hyvänä. Työllisiä oli vuonna 2022 noin 65 000 enemmän kuin vuonna 2021 ja joulukuussa 2022 työllisiä oli noin 110 000 enemmän kuin vuonna 2019 keskimäärin ennen koronakriisiä. Työllisyysaste oli vuonna 2022 73,8 prosenttia, ja trendiluku (kausitasoitettu) vuoden lopulla 74,5 prosenttia. Ottaen huomioon työvoimatutkimuksen menetelmämuutoksen, joka alensi työllisyysastetta noin prosenttiyksiköllä, aiemman menetelmän aikana asetettu 75 prosentin työttömyysastetavoite saavutettiin vuoden aikana.

Kunnat ovat merkittävässä murrosvaiheessa niin eriytyvien olosuhteiden kuin hallinnollisten muutosten vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus vaikuttaa kuntiin monin tavoin. Valmisteilla oleva TE-palveluudistus puolestaan on tuomassa kunnille uusia tehtäviä.

TE-palvelu-uudistuksen valmistelua jatkettiin vuoden 2022 aikana työ- ja elinkeinoministeriön johdolla. Valtiovarainministeriön vastuulla on ollut erityisesti järjestämisvastuuseen ja kunnalliseen

itsehallintoon sekä rahoitukseen liittyvien kokonaisuuksien valmistelu. Hallituksen esityksen lausuntokierros pidettiin loppukevästä 2022 ja esitys annettiin eduskunnalle 6.10.2022. Kunnille palveluiden järjestämistä vastuu ovat siirtymässä kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa. Eduskunta hyväksyi lain täysistunnossa 1.3.2023.

Kuntatalous

Kuntaliiton pääekonomistin mukaan kuntatalous oli vuonna 2022 juuri ja juuri tasapainossa. Valtiovarainministeriön tilinpäätöksen mukaan kuntatalous pysyi tilinpäätösarvioiden tunnusluvuilla mitattuna vuonna 2022 melko vahvana menojen ripeästi kasvusta huolimatta. Kunnissa kulut kasvoivat vajaat 5 prosenttia. Kesän jälkeen lopullisesti selviävä sotekulujen taso suhteessa ministeriön sote-siirtolaskelmiin vaikuttaa sekä kuntien että hyvinvointialueiden rahavirtoihin tulevina vuosina.

Palveluiden ostot lisääntyivät viime vuosien tapaan kuntataloudessa erittäin nopeasti: noin 12 prosenttia. Sen sijaan kuntien palkkakulujen kasvu oli yllättävän vaimeaa: vain noin 2 prosenttia. Niukka kuntien palkkasumman kasvu saattaa olla merkki huomattavista vaikeuksista saada avoimiin työpaikkoihin ammattitaitoisia työvoimaa. Työvoimaa on liukunut myös muun muassa hyvinvointialueiden valmisteluun.

Kuntien ja kuntayhtymien energiakulut, muun muassa sähkö, kaasu ja lämmitys, nousivat viime vuonna ripeästi. Energiakulut lisääntyivät edellisvuodesta noin 8 % ja aiheuttivat kuntatalouteen viime vuonna noin miljardin euron kulut. Hintatason nousu tulee välittymään ruuan, ostopalvelujen ja esimerkiksi korkojen kustannuksiin vielä pitkään. Vuonna 2022 kuntien kustannusten nousu Venäjän sotatoimien vuoksi pysyi kuitenkin melko maltillisena. Keskeisenä tekijänä olivat kuntien korkosuojaudet ja ostoihin liittyvät pitkät sopimuskaudet.

Kuntatalouden toimintakate heikkeni lähes 7 prosenttia edellisvuodesta, ja vuosikate noin 8 prosenttia. Vuosikate heikkeni noin 290 miljoonalla eurolla noin 3,50 mrd. euroon, joka on noin 634 euroa/asukas. Vuosikate ylitti kuitenkin selvästi poistotason ja myös nettoinvestoinnit. Yht. 14 kunnassa oli negatiivinen vuosikate (10 vuonna 2021). Vaikka kuntien toimintakate heikkeni 6,4 %, niin verotulojen hyvä kasvu piti vuosikatteen edellisvuoden tapaan varsin vahvana.

Kuntien toimintakate heikkeni, koska toimintakuluissa oli selvää kasvua ja toimintatuotot vähenivät (koronatuotot vähenivät). Valtio korvasi edelleen kunnille ja kuntayhtymille koronaepidemiasta aiheutuneet välittömät kustannukset, mutta muuten covid-19-tukitoimet pienenevät huomattavasti edeltäneen vuoden tasosta.

Tilikausi oli negatiivinen 93 kunnassa, kun vuonna 2021 tulos oli negatiivinen 60 kunnassa. Kuntien tilikauden tulos oli tilinpäätösarvioiden mukaan noin 1,3 miljardia ylijäämäinen, ja toiminnan ja investointien rahavirta lievästi negatiivinen. Vuoden 2022 tulosta paransivat kuitenkin kertaluonteiset myynnit. Ilman näitä kertaluonteisia eriä rahoitusjäämä olisi ollut tuntuvasti alijäämäinen. Omaisuuden myynnit vähensivät lainanottotarvetta, ja lainakannan kasvuvauhti hidastui noin prosenttiin. Kuntatalouden lainakanta oli (sisäiset lainat poistettuna) 24,3 miljardia euroa. Kuntien taseeseen kertynyt ylijäämä kasvoi hieman yli 15 miljardin euron. Yht. 12 kunnalla oli taseessa kertynyttä alijäämää, alijäämäisten kuntien määrä laski kahdella vuodesta 2021.

Kuntien eriytyminen kiihtyi viime vuonna. Vuosikate heikkeni kaikissa kuntakokoryhmissä, mutta pudotus oli isoissa kaupungeissa muita kuntakokoryhmiä vähäisempää. Suurin pudotus oli kuitenkin 40 000–100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Kuntien talous eriytyi myös alueellisesti. Kuntakenttä eriytyi myös investointien ja velkaantumisen suhteen. Investointimenot kasvoivat kuntayhtymissä erittäin voimakkaasti, mutta kunnissa maltillisemmin. Suurimpien kaupunkien investoinnit ja lainakanta pysyivät lähes aikaisempien vuosien tasolla, mutta lainakanta väheni viime vuonna 188 kunnassa. Kunnat ottivat viime vuonna syömävelkaa vain noin 12 miljoonaa euroa.

Helmikuussa käynnistynyt sota Euroopassa aloitti pakolaisaallon, varautumistoimet ja vaikutti voimakkaasti markkinahintoihin sekä yritysten toimintaedellytyksiin. Kustannukset nousivat budjetoitua enemmän, mutta toistaiseksi kuntien palvelut ovat toimineet hyvin myös tässä kriisissä. Tulevina vuosina kuntien talous ja palveluiden järjestäminen on ennustettavampaa.

Valtionosuudet

Valtionosuudet kasvoivat 0,63 miljardilla eurolla (+ 6 %) pääosin valtion kunnille antamien uusien tehtävien mukaan. Valtionosuutta kunnille peruspalvelujen järjestämiseen maksettiin hieman alle 8 miljardia euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudella ja verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella pyritään turvaamaan kuntien mahdollisuudet pitää yllä riittävät peruspalvelut eri osissa maata ja tasapainottamaan kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja niiden kokonaisrahoitusta alueittain ja kuntaryhmittäin. Valtionosuudet muodostavat kuntien käyttötuloista keskimäärin runsaan viidenneksen. Kunnittain osuus vaihtelee kuitenkin huomattavasti ollen enimmillään noin 60 prosenttia kunnan käyttötuloista. Peruspalvelujen valtionosuuksien yhteydessä kunnille maksetaan myös korvaukset veroperustemuutoksista johtuvista kuntien verotulomenetyksistä. Vuonna 2022 verotulomenetysten korvauksia maksettiin kunnille 2,7 miljardia euroa.

Vuonna 2022 kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavia muutoksia olivat erityisesti hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 miljoonan euron erillinen valtionosuuden korotus sekä indeksikorotus, joka oli noin 188 miljoonaa euroa. Lisäksi valtionosuuden tasoa nostivat kuntien uudet ja laajenevat tehtävät. Yhteensä tehtävämuutokset lisäsivät valtionosuuksia lähes 120 miljoonalla eurolla. Valtionosuuden laskennassa käytettävien asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset kasvattivat valtionosuutta puolestaan noin 54 miljoonaa eurolla.

Johtuen siitä, että kuntataloutta oli tuettu voimakkaasti vuonna 2020 ja koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoitiin kunnille myös vuonna 2021, vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta ei huomioitu valtionosuuden tasossa. Valtionosuuteen tehtiin tämän johdosta kustannustenjaon tarkistuksen vaikutusta vastaava 563 miljoonan euron vähennys. Johtuen siitä, että kuntataloutta oli tuettu voimakkaasti vuonna 2020 ja koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoitiin kunnille myös vuonna 2021, vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta ei huomioitu valtionosuuden tasossa. Valtionosuuteen tehtiin tämän johdosta kustannustenjaon tarkistuksen vaikutusta vastaava 563 miljoonan euron vähennys.

Verotulot

Verokehitys oli viime vuonna niin kunnissa kuin valtiolla vahvaa. Verotulot kasvoivat vuotta 2021 paremmin, kunnallisvero kasvoi 5,1 prosenttia ja kuntien osuus yhteisöveron tuotosta 6,5 prosenttia. Tähän vaikutti osaltaan kunnille vuosille 2020 ja 2021 annetun 10 prosenttiyksikön korotus yhteisöveron jako-osuuteen. Korotus kasvatti verotuloja vielä noin 205 miljoonalla eurolla viime vuonna. Kiinteistöveron tuotto kasvoi 6,2 prosenttia. Kokonaisuutena kuntien rahoituksen riittävyys heikkeni hieman. Kuntien nettoinvestoinnit laskivat vuoden 2021 tasolta noin 0,68 miljardilla eurolla, myös kuntien lainakanta väheni 0,44 miljardilla eurolla 19,7 miljardiin euroon.

Oman alueen taloudellinen kehitys

(Lähde: VM, TEM ja Kuntaliitto, 2023)

Kansallisissa ennusteissa arviot maan talousnäkymistä heikentyivät mitä pidemmälle vuosi 2022 eteni. Näkymien poikkeuksellista sumeutta kuvaa hyvin se, että eri ennustetahojen BKT-arviot vaihtelevat selvästi ensi kevääseen. Selvää on, että taantumariski on kasvanut viime keväästä. Alkusyksyn ennusteissa mahdollinen taantuma nähdään kuitenkin valtaosin lyhytkestoisena ja korkeintaan lievänä.

Epävarmuus Euroopassa on kasvanut ennusteiden julkaisun jälkeen. Venäjän hyökkäyssodalla on alueellisia vaikutuksia. Liikenneyhteyksien osalta palvelutason ajantasaistaminen on tässä tilanteessa ajankohtaisempi. Toimivat rata- ja tieyhteydet eteläisestä Suomesta mm. sotilaallisen liikkuvuuden turvaamisen vuoksi voivat nousta vaikutukselliseen rooliin pohjoisen liikenneinvestoinneissa ja niiden tukirahoituksessa. Energiaturvallisuus ja vihreän siirtymän murros näkyvät alueen toiminnassa panostuksena tuulivoiman ja muiden uusiutuvien energiahankkeiden toimintaedellytysten parantamiseen. Yhteiskunnan ja teollisuuden sähköistäminen vaikuttavat alueelliseen kilpailukykyyn.

Epävarmuus tulevaisuudesta korostuu entistä voimakkaammin alueiden tulevaisuuden näkymissä. Hintojen nousu heikentää ostovoimaa ja nostaa tuotantokustannuksia, millä on erinäisiä kerrannaisvaikutuksia alueiden elinkeinoelämään. Alueiden arvioiden mukaan Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on tähän mennessä aiheuttanut lähinnä välillisiä vaikutuksia ja suorat vaikutukset yrityksiin

ovat jääneet pelättyä vähäisimmiksi. Sodan suorat vaikutukset Pohjois-Pohjanmaalle ovat edelleen kohtuullisen vähäisiä. Suoraa liiketoimintaa Venäjälle harjoittavia yrityksiä on Pohjois-Pohjanmaalla rajallisesti, ja vientipakotteet ovat vaatineet eräiden yritysten etsimään uusia markkinoita ja asiakkaita. Alueiden talouskehityksen suurin ajankohtainen uhka laajemmassa kuvassa on kuitenkin energian hinnan raju nousu, joka vaikuttaa niin teollisuuden kuin palvelusektorin kannattavuuteen ja toimintaedellytyksiin.

Kustannusten nousu ja materiaalipula hillitsevät investointeja. Suunniteltuja investointeja on jouduttu lykkäämään – käynnissä olevat viedään loppuun. Esimerkiksi rakennuskustannusten ja valmistuvien tilojen käyttökustannusten nousut ovat jäädyttäneet suunniteltuja toimitilahankkeita. Pyhäjoen ydinvoimalan valmistelu on loppunut – päätös ydinvoimahankkeen raukeamisesta on iso takaisku. Tiedossa on muutamia isoja rakennushankkeita, joissa harkitaan investoinnin mahdollista pienentämistä kustannusten noustua ja lainarahan kallistuttua.

Osaavan työvoiman saatavuus on ollut haastavaa jo pitkään, ja tilanne on edelleen vaikeutunut. Sote-alan työvoimapolusta raportoidaan kautta maan, ja ICT-alalla pula osajista on merkittävä kasvun este. Työvoiman saatavuuden turvaamisessa katse kääntyy yhä useammin työperäisen maahanmuuton suuntaan. Talouskasvun hiipumisen myötä työvoiman kysynnän ennakoitaan toisaalta tasaantuvan, mutta samalla myös työttömyyden vähenemisen ennakoitaan hidastuvan. Työttömyys on vähentynyt viime ajat kokonaisuudessaan ripeästi, mutta yli kaksi vuotta työttömänä olleiden osuus on kuitenkin kasvanut.

Maatalous jatkaa kustannus- ja kannattavuuskriisissä, ja näkymät ovat haasteelliset. Tuotantopanosten hinnat ovat nousseet sodan seurauksena erityisesti viljassa, rehuissa, energiassa ja lannoitteissa – lisäys on yli kaksinkertainen edellisestä vuodesta. Kohonneita kustannuksia on saatu siirrettyä kevään ja kesän aikana tuotteiden hintoihin kohtalaisen hyvin, mikä helpottaa tilannetta. Sektorikohtaiset erot ovat kuitenkin suuria. Parhaiten hinta on noussut viljoilla ja maidolla. Maito on tärkein markkinatuottoja tuova sektori Pohjois-Pohjanmaalla. Myös naudanlihassa tuottajahinnat ovat nousseet merkittävästi, mutta nousua pidetään kustannuksiin nähden vielä liian pienenä.

Maakunnan metallirytysten kokonaisliikevaihto on kasvanut jo pari vuotta, ja uutta henkilöstöä on palkattu. Monissa metalli- ja konepajayrityksissä lisätään tai uudistetaan tuotantokapasiteettia uusilla laiteinvestoinneilla. Huolta herättää raaka-aineiden hintojen nousu, ja myös toistuvat hintojen vaihtelut. Saha- ja puutuotteille (kartonki, sellu, sahatavara, rakennustuotteet ym.) on edelleen hyvin kysyntää, joskin osa aluekyselyyn vastanneista totesi näkymän heikentyneen aiemmasta.

Vihreän siirtymän suunnitelmat ja toimet ovat lisääntyneet merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Siirtymä vauhdittuu Ukrainan sodan seurauksena, kun koko maassa halutaan lisätä kotimaista fossiilivapaata energiatuotantoa, ja toimia tehdään monilla sektoreilla. Uusiutuvan energian hankkeita on vireillä runsaasti eri suunnitteluvaiheessa. Maatilyritykset lisäävät energiaomavaraisuutta – biokaasu- ja aurinkosähköhankkeita on suunnitteilla selvästi aiempaa enemmän. Teollisen kokoluokan tuulivoimatuotannossa maakunta on maamme kärjessä. Pohjois-Pohjanmaan isot toimijat ovat ilmoittaneet lopettavansa turpeen tuotannon tai käytön vuosina 2022–2024, eikä energiaturvetta käytetä merkittävästi enää vuonna 2025. Energiakriisin uhka on lisännyt kannanottoja käyttää turvetta.

Hetkellisen suvantovaiheen jälkeen rakennusalan yritysten kokonaisliikevaihto on ollut taas kasvussa, ja määrällisesti rakennushankkeita on käynnissä runsaasti varsinkin Oulun seudulla. Monessa kunnassa on meneillään tai avautumassa julkisia tilainvestointeja erilaisiin hyvinvointipalveluihin, mutta hankkeita on myös jäädytetty kustannusten noustua. Käynnistyneitä tai pian alkavia isoja kohteita ovat mm. Nokian uudet toimitilat Oulussa, Oulun pääpoliisiaseman ja vankilan yhteishanke, Vaalan uusi vankila ja Raahen SSAB:n uusi tutkimuskeskus ja hallintorakennus. Hailuodon kiinteän yhteyden rakennustyöt voivat alkaa ensi vuonna, jos hallinto-oikeus vahvistaa vesiluvan lainvoiman piakkoin.

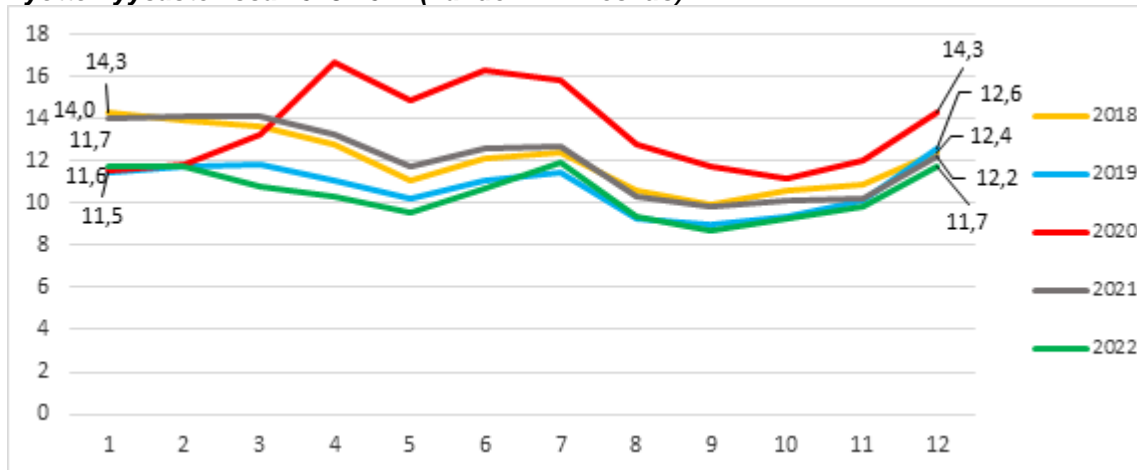
Pohjois-Pohjanmaan matkailijamäärissä ei ole vielä palattu koronakautta edeltäneelle tasolle. Maakunnan matkailuyritysten liikevaihto- ja henkilöstökehitys on ollut hyvin vaihtelevaa viime vuodet – isossa kuvassa suunta on nousujohtainen. Pahin koronakausi oli monelle yritykselle karmea – kotimaiset matkailijat pitivät monia palveluja pystyssä. Jatkossa laaja kustannusten nousu vähentää matkustusintoa.

Etäkokouksien yleistyminen vähentää työmatkustamista. Lentoyhtiö Norwegian ilmoitti lopettavansa Helsinki-Oulu -yhteyden ainakin talvikaudeksi. Kilpailun loppuminen näkyy harvoin hintojen alenemisena. Venäjän ilmatilan kiertäminen kasvattaa kustannuksia ja saattaa vähentää Suomen kiinnostavuutta aasialaisten vierailukohteena. Venäläisten matkailu Pohjois-Pohjanmaalle väheni merkittävästi jo pahimpaan korona-aikaan. Hallituksen viisumipäätökset syyskuussa lopettavat venäläisten tulon ja kauttakulun matkailutarkoituksessa.

2.2.3.1. Työllisyys

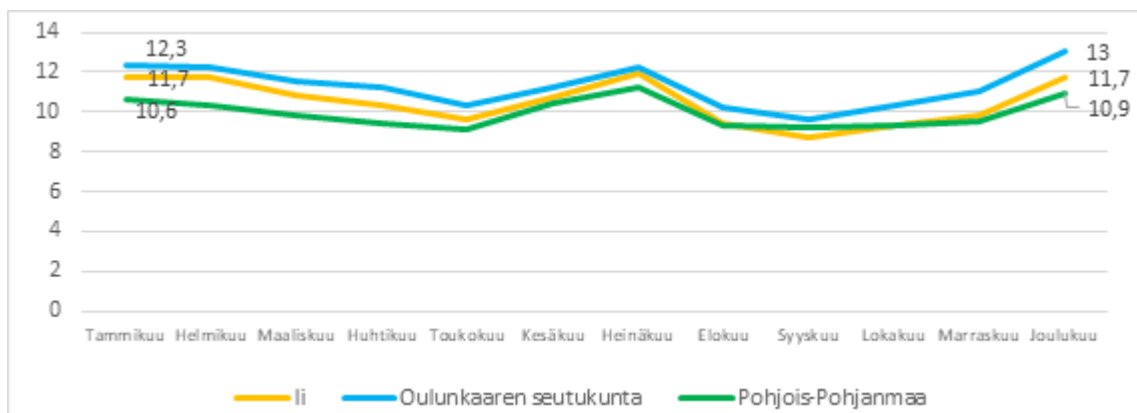
Työllisyystilanne jatkoi positiivista kehitystään vuoden 2022 aikana. Iin työvoima vuoden 2022 alussa oli 4 115 ja vuoden lopussa 4 186. Keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2022 kuukaudessa oli 10,5 % (ka 438 h/kk), suurimmillaan työttömyysaste oli heinäkuussa 11,9 % (498) ja alimmillaan syyskuussa 8,7 % (364), kun vuonna 2021 keskimääräinen työttömyysaste oli 12,1 % (503), suurimmillaan helmikuussa 14,1 % (592) ja alimmillaan syyskuussa 11,2 % (407). Eniten työttömiä vuonna 2022 oli miesten (ka 268/kk) ja yli 50-vuotiaiden (ka 196/kk) keskuudessa. Eniten työttömyys laski edellisvuodesta miesten kohdalla (ka -44/kk). Pitkäaikaistyöttömien määrä väheni keskimäärin 19 henkilöä/kk. Vuonna 2022 yli vuoden työttömänä olleita oli keskimäärin 131/kk, kun vuonna 2021 heitä oli keskimäärin 150/kk. (ELY-keskus)

Työttömyysaste lissä 2018-2022 (Lähde: ELY-keskus)

Iin työttömyysaste pysytteli koko vuoden Oulunkaaren seutukunnan työttömyysasteen alapuolella ja alitti Pohjois-Pohjanmaan työttömyysasteen syyskuussa 0,5 prosentilla ollen 8,7 %

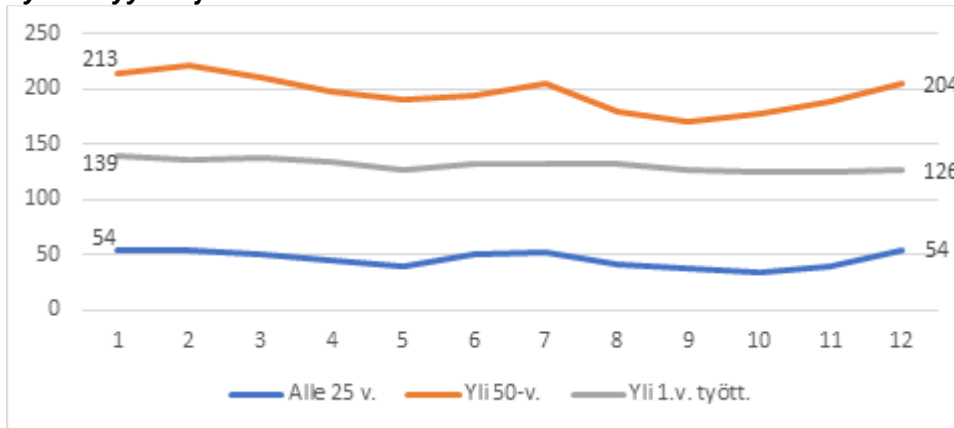
Työttömyysaste 2022: Ii, seutukunta ja Pohjois-Pohjanmaa

Työllisyyskehitys lissä ja seutukunnassa keskimäärin kuukausittain 2020-2022

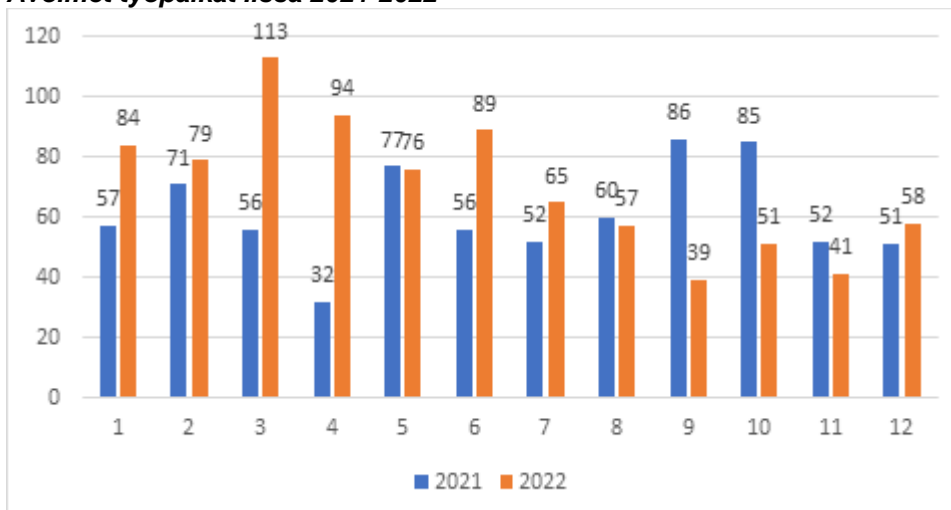
Vuosi	2020	2021	2022
avoimet työpaikat	40	61	71
työttömyysaste	13,6	12,1	10,5
työttömät työnhakijat	570	503	438
alle 25-vuotiaat tyött. työnhakijat	64	53	46
yli 50-vuotiaat tyött. työnhakijat	225	215	196
yli vuoden työttömänä olleet	129	150	131
työttömyysaste seutukunnassa	13,9	12,9	11,3
työttömät työnhakijat seutukunnassa	1 291	1 177	1 030

Työttömyyden jakautuminen lissä 2022

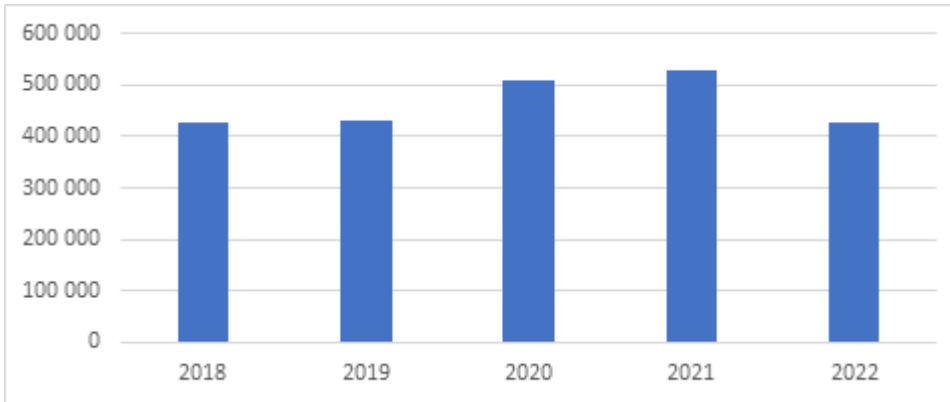
Avoimien työpaikkojen määrä lissä kasvoi edelleen alkuvuodesta 2022. Elokuussa avointen työpaikkojen määrä väheni edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna, mutta nousi joulukuussa hieman edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Enimmillään työpaikkoja vuonna 2022 oli avoinna maaliskuussa (113) ja pienimmillään syyskuussa (39).

Avoimet työpaikat lissä 2021-2022

Vuonna 2022 kunnan osarahoittama työttömien työmarkkinatuki laski koronavuosi 2020 ja 2021 edeltäneelle tasolle. Vähennys edellisvuoteen verrattuna oli noin 104 000 euroa. Vuonna 2022 työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 427 192 €.

Työmarkkinatuen kuntaosuus 2018-2022

2.2.3.2. Työllisyyden edistäminen

lin kunta on ollut mukana Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa 1.3.2021 lähtien yhteistyössä Oulun kaupungin, Hailuodon, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen ja Tyrnävän kanssa. Työllisyyden kuntakokeilua on päätetty jatkaa 31.12.2024 saakka, jonka jälkeen TE-palvelut ovat suurimmalta osalta siirtymässä kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025 alkaen.

Kuntakokeilussa osa TE-toimiston tehtävistä siirtyi asiakkaan kotikunnan vastuulle. Kunnan työllisyyspalveluiden asiakkaina ovat kaikki alle 30-vuotiaat, työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa saavat, sekä vieraskieliset ja maahanmuuttajataustaiset asiakkaat. Osan palveluista tuotti keskitetysti Oulun kaupunki. Kuntakokeiluilla pyritään lisäämään työllisyyspalveluiden vaikuttavuutta ja sujuvuutta yhdistämällä uudella tavalla valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluja. Kuntakokeilujen tavoitteena on edistää tehokkaasti työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista sekä tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeilujen tavoitteena on tehostaa erityisesti työnhaun alkuun liittyviä palveluita ja henkilökohtaista palvelua, johon lisäbuustia toi toukokuun alusta 2022 TE-palveluissa ja työllisyyden kuntakokeiluissa mukana olevissa kunnissa käyttöönotettu työnhakijan uusi asiakaspalvelumalli. Kuntakokeilussa etenkin nuorten ohjautuminen koulutukseen, työelämään ja työpajan valmennuspalveluihin tehostui omavalmentajamallin myötä. Työnantaja-asiakkaiden palveluiden kehittämisessä tehtiin tiivistä yhteistyötä lin Micropoliksen yrityspalveluiden kanssa.

Kunta työllisti palkkatuella omiin yksiköihinsä 67 henkilöä (24,43 htv), joista kunnan velvoitetyöllistämisen piiriin kuuluvia 21 (7,1htv) ja 9 (2,61htv) 29-vuotiasta nuorta. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui yhteensä 63 asiakasta. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestettiin työpajatoiminnan eri osastoilla lin keskustaaajamassa, ryhmätoimintana Kuivaniemitalolla ja Oulunkaaren kuntayhtymän toimintayksiköissä. Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialue Pohteen järjestämisvastuulle. Työpajatoimintaan osallistui kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat mukaan lukien yhteensä 127 asiakasta.

Kunta työllisti omiin yksiköihinsä yhteensä 80 vuonna 2003-2006 syntynyttä nuorta. Lisäksi 104 nuorta työllistyi yrityksiin, yhdistyksiin ja Oulunkaaren kuntayhtymään kunnan kesäseteli-tuella ja 3 nuorta pääsi kokeilemaan yritystoimintaa Micropolis Oy:n yrityskehittäjän sparraamina ja kunnan työllistämispalvelujen kesäyrittäjä- tuella.

lin kylillä meijän porukasa- ESR hankkeen (1.7.2021-30.6.2023) tavoitteena on rakentaa kunnan työllisyyspalvelujen ja kolmannen sektorin välille yhteistyömuotoja, pilotoida palkkatukityöllistämistä kolmannelle sektorille ja luoda iiläinen yhteisöllisen työllistämisen malli. Yhteisöllisen työllistämisen mallin kehittämisessä on kuultu yhdistystoimijoita ja kuntalaisia eripuolilla kuntaa järjestetyissä kahdeksassa työpajassa. Hankkeen toimintaan vuonna 2022 osallistui 18 yhdistystä ja yhteensä 97 eri sidosryhmien edustajaa.

2.2.3.3. Väestökehitys

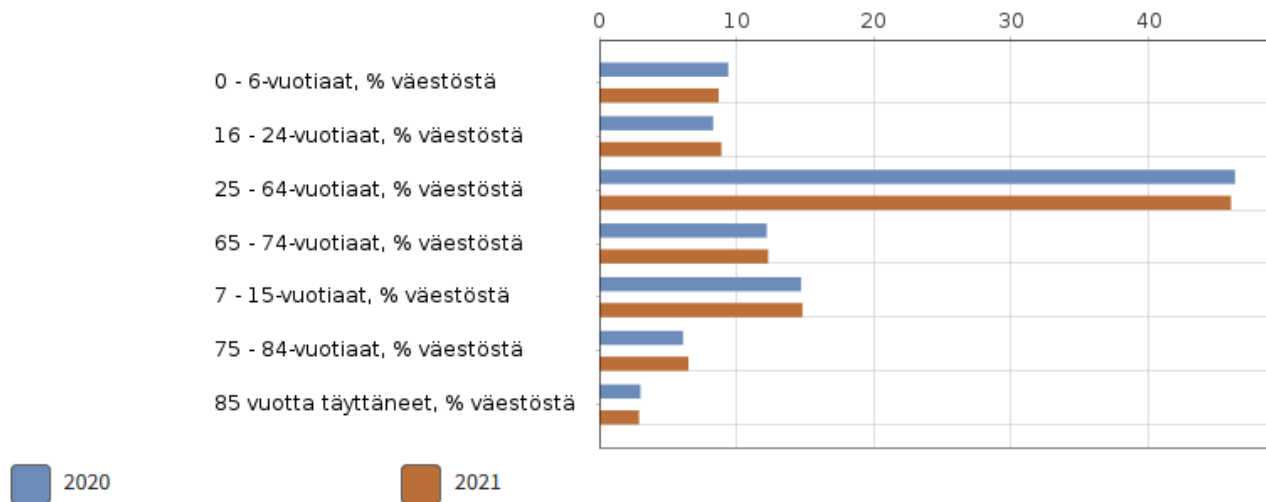

väestö 31.12.	2019	2020	2021	2022	enn. 2023	enn. 2024	enn. 2025
Iin kunta	9844	9848	9915	9859	9725	9684	9641
muutos hlö	-20	2	78	-56	-134	-41	-43

Tilastokeskuksen väestöennuste

Iin kunnan väestön kuolleisuus (98 henkilöä) on suurempaa kuin syntyvyys (94 lasta) 4 henkilöä, joten luonnollisen väestönlisäys oli negatiivinen. Iin kunnan lähtömuutto (509 henkilöä) on ollut suurempaa kuin tulomuutto (456 henkilöä). Kunnan asukasmäärä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 56 henkilöä.

Iin kunnan väestön ikärakenne prosentiosuuksina koko väestöstä:

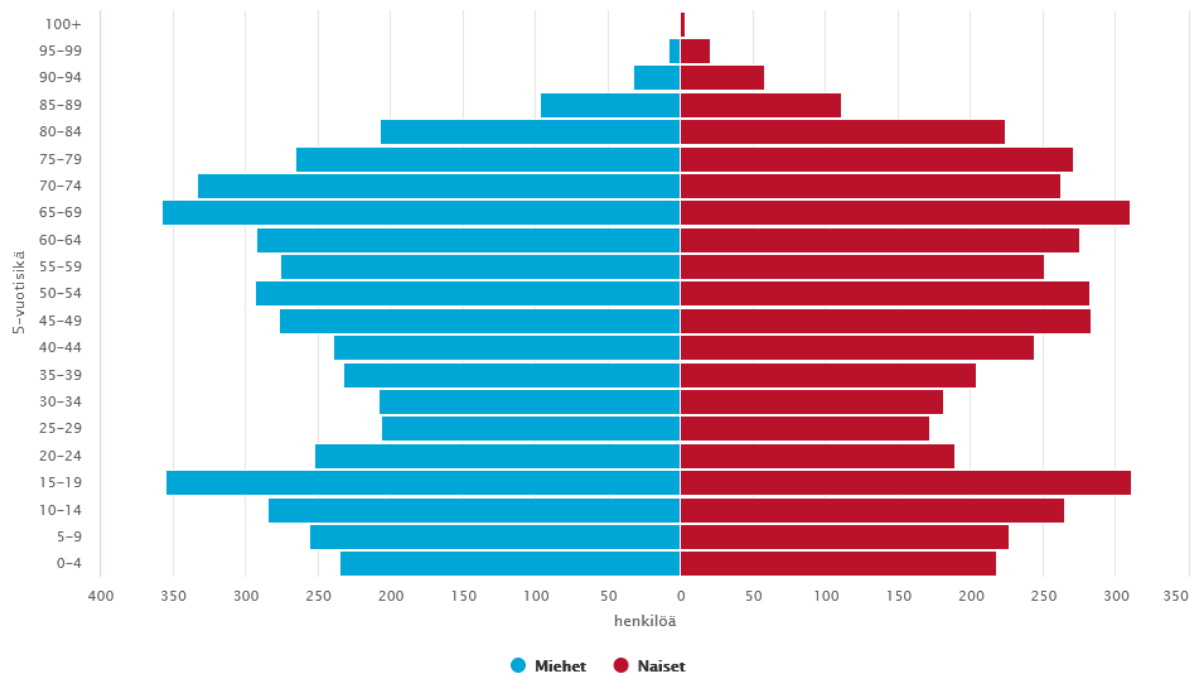

(Sotkanet)

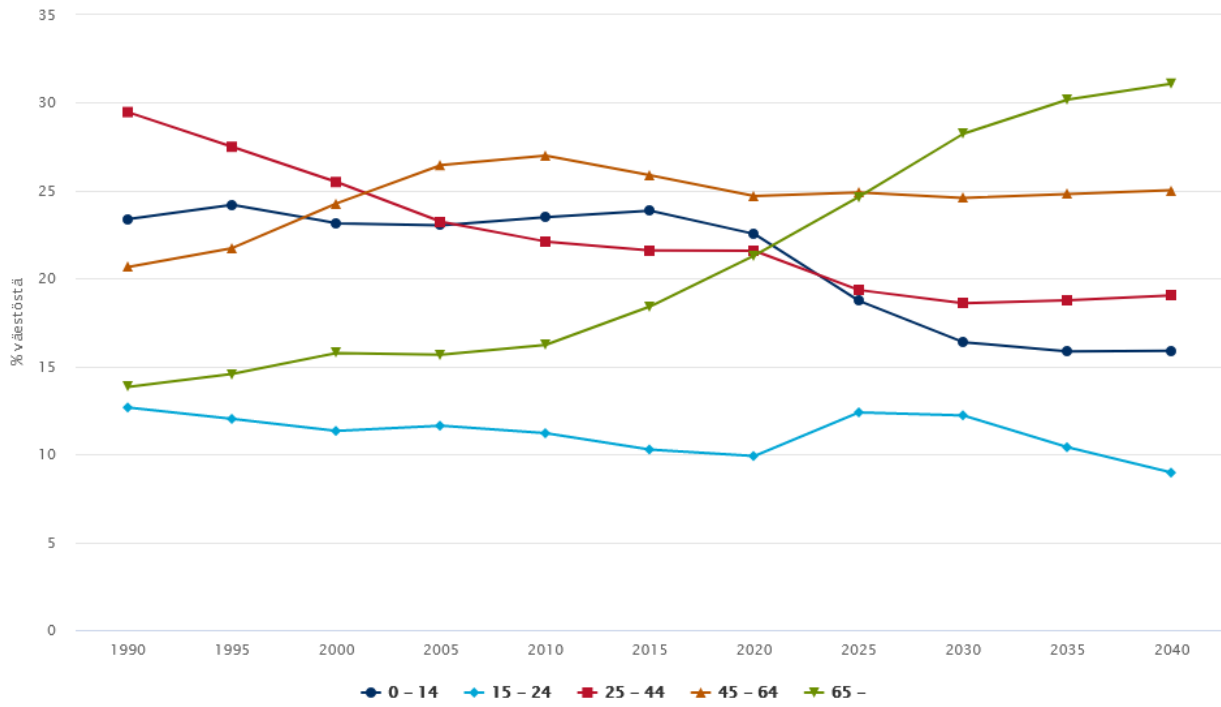
Seuraavat kuntaliiton sivuilta löytyvät ennusteet pohjautuvat Tilastokeskuksen 2019 väestöennusteeseen.

Ii 2030 Piirrä

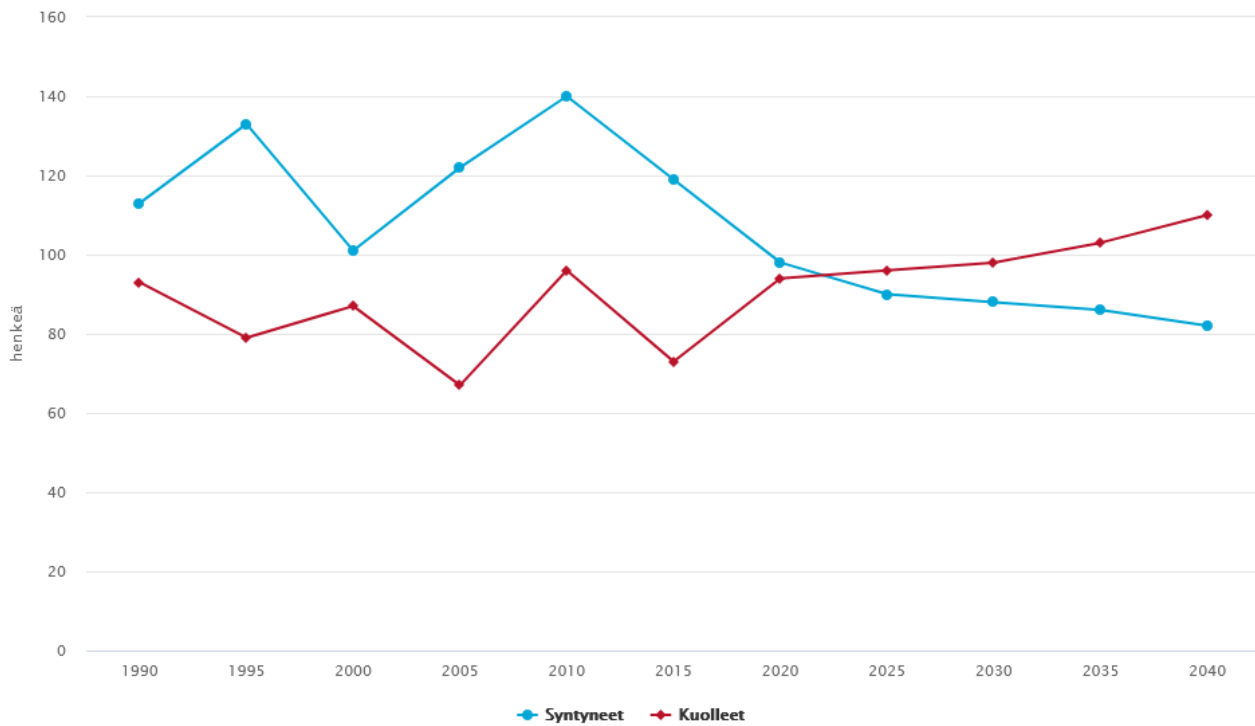
Ennustettu ikärakenne Ii 2030

Väestön ikärakenne, toteutunut ja ennuste li 1990–2040

Syntyneet ja kuolleet, toteutunut ja ennuste li 1990–2040

2.2.4. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Lin kunnanvaltuusto hyväksyi talousarvion 22.11.2021 § 335 vuodelle 2022. Talousarvion alijäämä oli päätettäessä -1.803 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tehtyjen talousarviomuutoksen jälkeen talousarvion alijäämä muuttui ylijäämäiseksi 43 t euroon. Merkittävimmät määrärahamuutokset olivat verotuloennusteen 1,349 miljoonan euron ja valtionosuuksiin tullut 0,390 miljoonan euron korotukset sekä käyttöomaisuuden myyntitulot 0,342 miljoonaa euroa, jotka nostivat tuloksen ylijäämäiseksi.

Merkittävimmät poikkeamat talousarviossa (tuloslaskelma ULK+ SIS sis. liikelaitoksen) oli toimintatuloissa sekä myyntituotoissa että tuet ja avustukset tiliryhmissä. Myyntituotot ylittivät noin 0,589 milj. euroa, ja vastaavasti tuet ja avustukset 0,67 milj.euroa, joka sisältää Oulunkaaren kautta maksetun korona-avustukset 0,079 milj.euroa. Myyntituottoja kertyi muista myyntituotoista mm. käyttöomaisuuden myyntivoitoista. Talousarviota laadittaessa tuet ja avustukset -tiliryhmään on sisällytetty hankerahoitusten osalta jo tiedossa olleet, myönnettyt rahoitukset. Tuot ja avustukset ylitys johtui opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden sekä hallinnon hankkeiden tilivuodelle jaksotetuista tuloista. Kaikkiaan ulkoisia toimintatuloja kertyi 1,570 milj. euroa enemmän yli talousarvion.

Toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisina, ylitystä 0,283 milj eur. Palveluiden ostot ylittivät 1,657 milj. euroa johtuen Oulunkaaren sosiaali- ja terveystalouden lisämääräraha tarpeesta, jossa ylitystä yht. 1.358 milj. euroa. Sote-palvelut ylittivät perhepalveluiden osalta 1.362 milj. euroa sekä vanhustalouden osalta 0,471 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon ylitys talousarvioon verrattuna 0,135 milj. euroa. Terveystalouden toteutuma alitti talousarvion 0,341 milj. euroa.

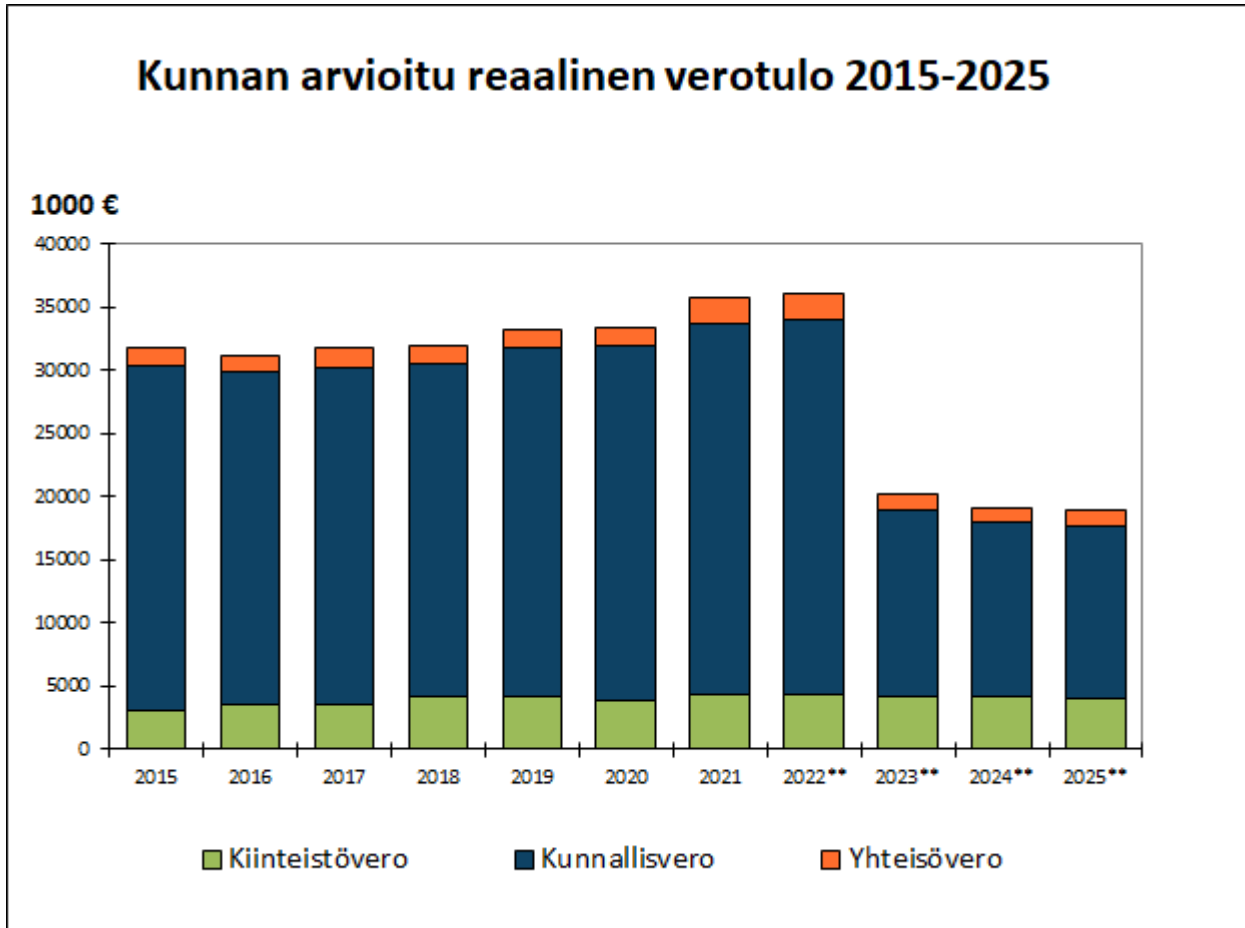
Huomattavaa on, että henkilöstökulut (sis. sivukulut) alittivat talousarvion yht. 0,755 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat kaikilla toimialoilla verrattuna talousarvioon. Tämä selittyy osin täyttämättä olleilla tehtävillä, mutta myös talouden tasapainottamistoimenpiteillä. Lisäksi talousarvio alitettiin avustuksissa yht. 0,552 milj. euroa.

Lin kunnan tuloveroprosentti (21,50 %) ja kiinteistöveroprosentit pysyivät vuoden 2021 tasolla. Kaikkiaan verotuloja kertyi lin kunnalle 38,860 milj. euroa, joka oli 1,396 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Verotulojen kertymän nousuun vaikutti merkittävästi kunnallisverokertymän kasvu 0,941 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Myös kiinteistö- (+0,279 milj. euroa) ja yhteisöverotuloja (+0,177 milj. euroa) kertyi enemmän edelliseen vuoteen verrattuna.

Verotulot 2020-2022 (1000 euroa):

tilivuosi/verolaji	2020	2021	2022
kunnallisvero	28.922	30.897	31.838
muutos%	2,7%	6,8%	3,0%
osuus yhteisöveron tuotosta	1.521	2.049	2.226
muutos%	4,7%	34,7%	8,7%
kiinteistövero	3.996	4.518	4.796
muutos%	-6,6%	13,1%	6,2%
yhteensä	34.439	37.463	38.860
muutos%	1,6%	8,8%	3,7%

Lähde Kuntaliiton kuntakohtainen veroennustekehikko

Valtionosuudet kasvoivat edellisestä vuodesta. Vuoteen 2021 verrattuna kunnalle myönnettiin vuonna 2022 yhteensä 2,316 milj. euroa enemmän valtionosuuksia. Valtionosuuksia maksettiin 3.349 €/as (ed. vuonna 3.096 €/as). Valtionosuudet kasvu johtui muun muassa hallitusohjelman mukaisten tehtävien laajennuksista, valtionosuuksien tason korotuksesta ja indeksitarkistuksesta. Iin kunnan positiivinen tilikauden tulos (+ 0,759 milj. euroa) mahdollisti ns. lisäpoistot, kiinteistöjen alaskirjaukset sekä investointivarausten.

Talouden tasapainottamistyö on alkanut vuonna 2019 ja jatkuu edelleen, koska kunnan talous ei ole tasapainossa talousarviovuonna 2022 eikä suunnittelukaudella 2023-2024. Kunnanvaltuusto on 16.8.2021 § 165 saanut tiedoksi taloustyöryhmän ja FCG Consulting Oy:n laatiman raportin talouden tervehdyttämiseksi.

2.2.4.1. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden vaikutus kunnan toimintaan ja talouteen

Kunnassa toteutettiin talouden tasapainottamistoimia myös vuoden 2022 aikana. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen osalta tämä tarkoitti toiminnan ja palveluverkon tarkastelua. Varhaiskasvatuksen osalta kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluverkon muutokset johtuen yksityisten palveluntuottajien palaamisesta aiheutti muutoksia sekä tuloihin että menoihin.

Ii-instituutin toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen vaikutti Iin kunnassa käynnissä ollut talouden tasapainottamisohjelma. Kirjastoauto Akselin tilalle kehitetty Kiertävän kirjaston toimintamalli ja muut hakeutuvat kirjastopalvelut (kirjaston kotipalvelu, pop up -kirjastot) säästivät rahaa, mutta toisaalta kehittävät toimintaa vastaamaan tulevaisuuden kirjastopalveluja. Kansalaisopiston ja taidekoulun toiminnassa talouden tasapainottaminen näkyi mm. aiempia vuosia vähäisempänä kurssitarjontana. Opetustilat on myös pyritty löytämään pelkästään kunnan omista tiloista, joka näkyy vuokratulujen pienenemisenä. Vapaa-aikapalveluissa liikuntaneuvojan tehtävää ei ole täytetty, ja tämä on näkynyt liikuntaneuvonnan ja elintapaohjauksen puuttumisena vapaa-aikapalveluiden toiminnassa. Kunta myös luopui Kuivaniemen kuntosalista ja palvelu siirtyi yksityiselle yrittäjälle. Hyvinvoinnin puolella toiminta-avustusten määrää on pienennetty, ja ohjattu yhdistyksiä hakemaan hyvinvointiavustuksia.

li-instituutin merkittävimmät säästöt syntyivät siitä, että talouden tasapainottamista johtuen hankintoja tehtiin suunniteltua vähemmän. Säästöä syntyi sekä palveluiden ostojen osalta, että aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista. Säästö syntyi tasaisesti kaikkien yksiköiden toiminnasta, liikuntapalveluista, nuorisotyöstä, tapahtumista, lin juhlista ja avustuksista.

2.2.5. Kunnan henkilöstö

Alla olevassa taulukossa on esitetty vuoden viimeisen kalenteripäivän (31.12.) mukainen henkilöstömäärä vertailuvuosina. Taulukko ei erottele osa-aikaisia eikä sivutoimisia vaan jokainen työ/virkasuhde lasketaan yhdeksi henkilöksi. Sijaisten määrä on vuodesta 2021 lähtien esitetty erikseen. Sijaisia on ollut vuoden 2021 alusta lähtien poikkeuksellisen paljon, tämä johtuu osittain sairauspoissaolojen kasvusta.

Opetus- ja varhaiskasvatustoimessa määräaikaisten lukumäärään ovat vaikuttaneet avustukset, joilla on palkattu lisähenkilökuntaa. Varhaiskasvatuksen kasvanut palvelutarve ja yksityisten palveluntarjoajien toiminnoissa tapahtuneet muutokset (yksiköiden lakkauttamiset) ovat heijastuneet henkilöstömäärään.

Henkilöstömäärä 31.12. tilanteen mukaisena

Henkilöstö	2019	2020	2021	2022	muutos
vakinaiset	357	369	363	347	-16
määräaikaiset***	146	184	153	123	-30
sijaiset			63	79	+16
työllistetyt	30	16	18	27	+9
oppisopimuksella	6	3	7	1	-6
yhteensä	539**	572**	604**	577**	-27

** määräaikaisissa kansalaisopiston tuntiopettajat (v. 2022 44 henkilöä)

*** sisältää osa-aikaiset ja sivutoimiset

Palkkamenojen kehitys 2019 – 2022 on esitetty alla olevassa taulukossa; luvut sisältävät liikelaitoksen

	2019	2020	2021	2022	muutos	ero %
vakinaisen henkilöstö	5 890 887	6 068 347	7 358 151	7 361 906	3 755	0,06 %
määräaikainen henkilöstö	1 421 012	1 639 274	2 796 051	3 249 846	453 795	27,68 %
sairaus- ja äit.lomasijaiset	395 075	489 214	645 675	1 125 194	479 519	98,02 %
muut sijaiset	761 129	804 153	1 015 303	1 439 542	424 239	52,76 %
erilliskorvaukset	302 179	280 107	283 871	335 642	51 771	18,48 %
muut korvaukset	3 030	2 050	400	3 308	2 908	141,85 %
palkkatuki	563 676	489 527	552 334	503 142	-49 192	-10,05 %
tuntipalkat	285 777	233 613	308 271	256 079	-52 192	-22,34 %
opettajat kuel	2 348 012	2 438 201	2 871 908	2 732 868	-139 040	-5,70 %
opettajat vel	2 302 738	2 201 494	2 237 859	2 166 190	-71 669	-3,26 %
jaksotetut palkat	1 740 482	2 003 760	395 124	-129 294,53	-524 419	-26,17 %
yhteensä	16 013 997	16 649 740	18 464 947	19 044 422	579 475	3,48 %

Sairauspoissaolot nousivat reilusti vuoden 2022 aikana. Henkilöstöraporttiin sisältyy oma osio sairauspoissaolopäivien määrästä sekä kustannuksista. Vuonna 2022 sairauspoissaoloja oli 26,5 päivää henkilötyövuotta kohden. Luku kasvoi huomattavasti vuodesta 2021 ja ylittää myös kunta

työnantajien keskiarvon, joka oli vuonna 2021 16,7 henkilötyövuotta.

Vuonna 2022 henkilöstölle ei tehty työhyvinvointikyselyjä, tilalla oli Vetoa ja pitoa -hankkeen kysely.

Työsuojelun uusi toimikausi alkoi tammikuussa 2022. Tällöin valittiin myös uudet työsuojeluvaltuutetut. Työsuojelun toimintaohjelma päivitettiin elokuussa 2022. Varsinaisia työsuojeluvaltuutettuja oli kolme. Työsuojelutoimikunta kokoontui 2022 neljä kertaa ja yt-toimikunta viisi kertaa.

Työnohjausta tarjottiin sekä ryhmä- että yksilömuotoisena. Vetoa ja pitoa -hanke on ollut toiminnassa vuodesta 2021 asti. Hanke päättyi vuoden 2022 loppuun.

Talouden tervehdyttämisessä asetettiin tavoite henkilöstösäästöille, joita toteutettiin tilinpäätösvuonna seuraavasti:

-lomautukset

1. 3 henkilöä/koulunkäynninohjaajia (v. 21 yht 17 hlöä)
2. yhteensä 27 kalenteripäivää (0,05 htv)
3. 9 kalenteripäivää/lomautettu

-palkaton vapaa säästösyistä

4. yhteensä 42 henkilöä (v. 21 yht 24)
5. yhteensä 183 palkatonta kalenteri/työpäivää (0,3 htv) (v. 21 yht. 77, htv 0,2)
6. keskimäärin 4,2 kalenteripäivää/tt (v. 21 keskim. 3,2)
7. yhteensä 36 palkallista työpäivää (v. 21 yht 15)

-lomarahan vaihto vapaaksi

8. 63 henkilöä (v. 21 yht. 47 hlöä)
9. yhteensä 672 kalenteripäivää, 1,2 htv (v. 21 yht 451, 1,2 htv)
10. keskimäärin 910,6 kalenteripäivää/tt (v. 21 keskim. 9,6)

vaikutus yhteensä 2,6 htv. Yo. saavutetut säästöt arvioidaan olevan alle 100.000 €, koska lomautuksissa ja lomarahan vaihdossa paljolti ohjaajia ja lastenhoitajia.

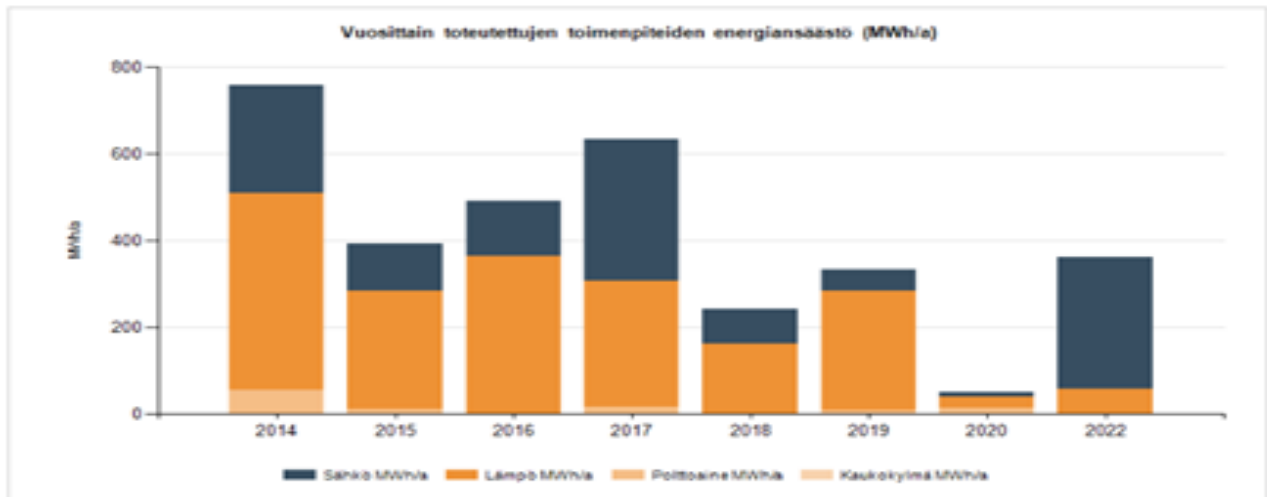
2.2.6. Ympäristöasiat

lin kunta liittyi uuteen Energiatehokkuussopimukseen ensimmäisten joukossa. Vuosien 2017–2025 energiatehokkuussopimus allekirjoitettiin toukokuussa 2016 (energiatehokkuussopimukset 2017-2025.fi). Viimeisin hyväksytty energiatehokkuussopimuksen raportti on vuodelta 2021.

Vuonna 2022 raportointiin 7 energiatehokkuustoimenpidettä investoinnin ollessa näihin 98 000 € Saavutettu energiansäästö sähkön osalta 305 MWh/a, lämmössä 56 MWh/a. Sopimuskaudella yhteensä tehtyjä toimenpiteitä on 110 ja niiden yhteenlaskettu energiansäästö on 3263 MWh/a.

Vuosi 2022

Vuosi	km	Investointi €	Sähkö MWh/a	Lämpö MWh/a	Polttoaine MWh/a	Kaukokylmä MWh/a	Energiansäästö yhteensä MWh/a
2014	24	372 240	251	455	54	0	760
2015	10	152 500	111	271	11	0	393
2016	15	423 800	128	365	0	0	493
2017	27	682 934	328	292	14	0	634
2018	12	179 494	50	151	7	0	241
2019	12	238 800	49	277	7	0	333
2020	3	2 990 664	11	24	14	0	49
2022	7	98 000	305	56	0	0	362
Toteutetut toimenpiteet yhteensä	110	4 738 432	1 262	1 901	100	0	3 263
josta voimassa vuonna 2022	103	4 650 832	1 208	1 775	25	0	3 014

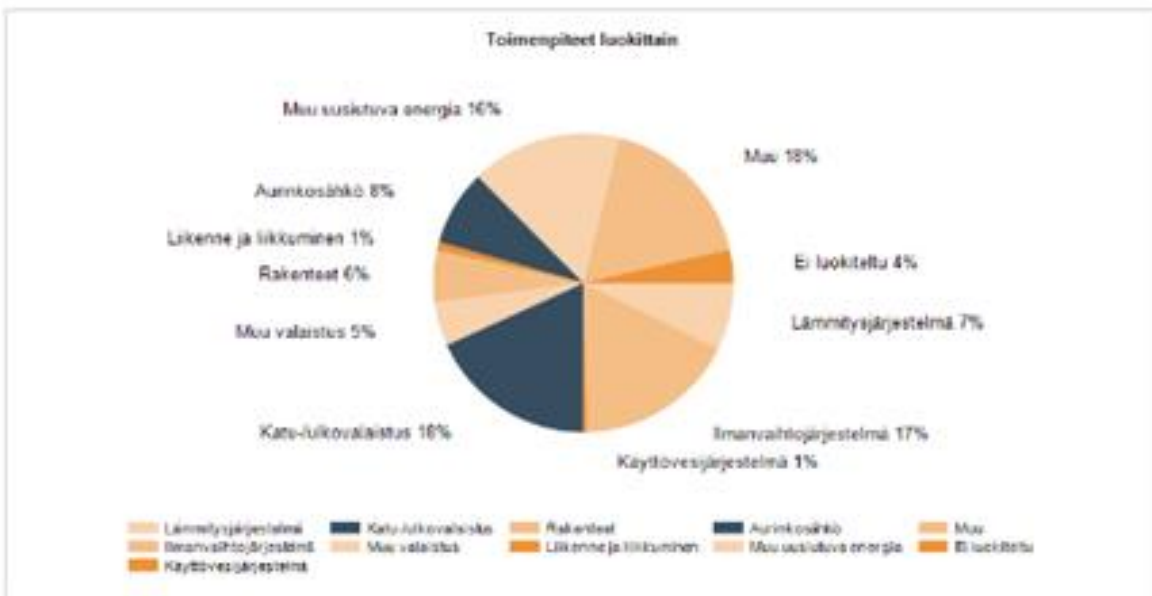
Toimenpide luokittain tarkasteltuna lin kunta on sopimuskauden 2014–2025 aikana investoinut energiatehokkuus toiminna eniten rakennuksiin, valaistukseen ja joihin kohdistuvia toimenpiteitä on vuoteen 2022 mennessä tehty 39 kpl. Sähkön säästön osalta suurimmat säästöt on saavutettu katu- ja ulkovalaistuksessa sekä aurinkosähkön tuotannossa. Lämmön vastaavasti vaikuttavimmat toimenpiteet on kohdistuneet uusiutuvaan energiaan siirtymisessä ja ilmanvaihtojärjestelmien parantamistoimien yhteydessä.

Toimenpiteet luokiteltiin

Toimipaikka: Iin kunta

Raportti sisältää kaikki sopimuskaudelta 2014-2025 toteutetut toimenpiteet jatkuvassa säästövaikutus on voimassa tarkasteluvuonna 2022.

Toimenpideluokka	Ikä	Investointi €	Sähkö MWh/a	Lämpö MWh/a	Polttoaine MWh/a	Kaukokaivut MWh/a	Energiansäästö yhteensä MWh/a
Lämmitysjärjestelmä	10	136 300	15	202	0	0	217
Ilmanvaihtojärjestelmä	12	289 000	121	403	0	0	524
Käyttövesijärjestelmä	9	43 390	0	15	0	0	15
Katu-/ulkovalaisus	12	280 944	545	0	0	0	545
Muu valaistus	13	51 620	138	4	0	0	142
Rakenteet	14	2 647 290	30	138	0	0	168
Liikenne ja liikkuminen	5	62 334			28		28
Aurinkosähkö	12	297 464	247	0	0	0	247
Muu uusiutuva energia	6	395 000	-10	499	0	0	489
Muu	9	375 500	81	447	0	0	528
Ei luokiteltu	2	127 000	40	69			109

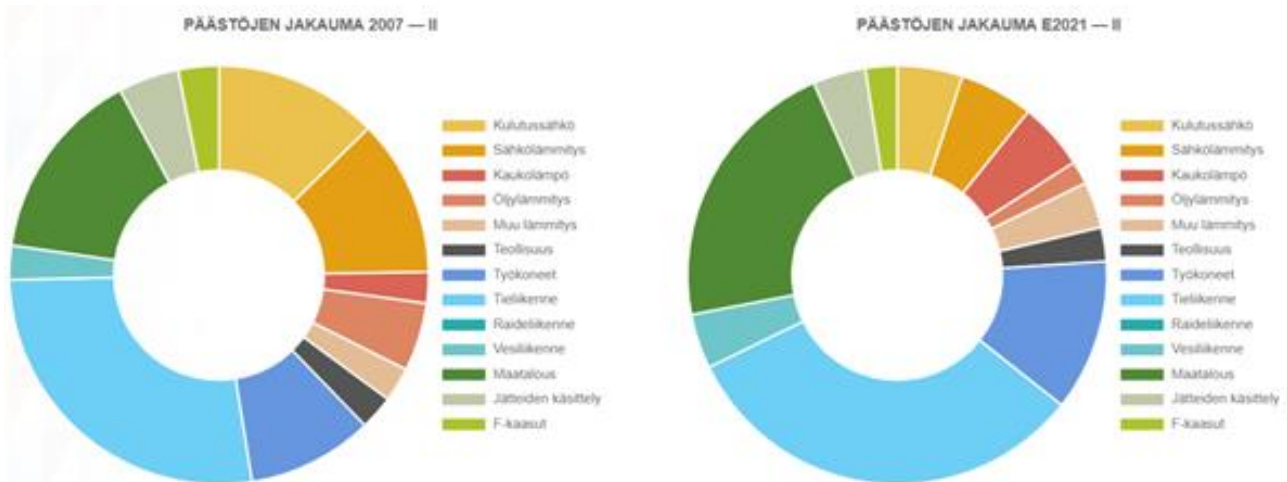

Kunta on edelleen aktiivisesti mukana Hinku- ja Kuntien energiasäästö -ohjelmissa saavuttaen vuoden 2020 ennakkolaskelmissa 65 % päästövähennyksen vertailuvuonna 2020 (vuodet 2007 - 2020). Muutos päästöissä asukasta kohti on -68 %. Ennakkolaskelmissa vuodelle 2021 tilanne näyttäisi kuitenkin kääntyneen toiseen suuntaan.

MUUTOS PÄÄSTÖSSÄ — II KOKONAISPÄÄSTÖT 2007 - 2020	-65%	MUUTOS PÄÄSTÖSSÄ — II KOKONAISPÄÄSTÖT 2007 - E2021	-59%
MUUTOS PÄÄSTÖSSÄ — II PÄÄSTÖT PER ASUKAS 2007 - 2020	-68%	MUUTOS PÄÄSTÖSSÄ — II PÄÄSTÖT PER ASUKAS 2007 - E2021	-62%

Suurimpana päästöjen lähteenä tieliikenne, maatalous ja työkoneiden aiheuttamat päästöt, joiden suhteellinen osuus on vuosien myötä kasvanut.

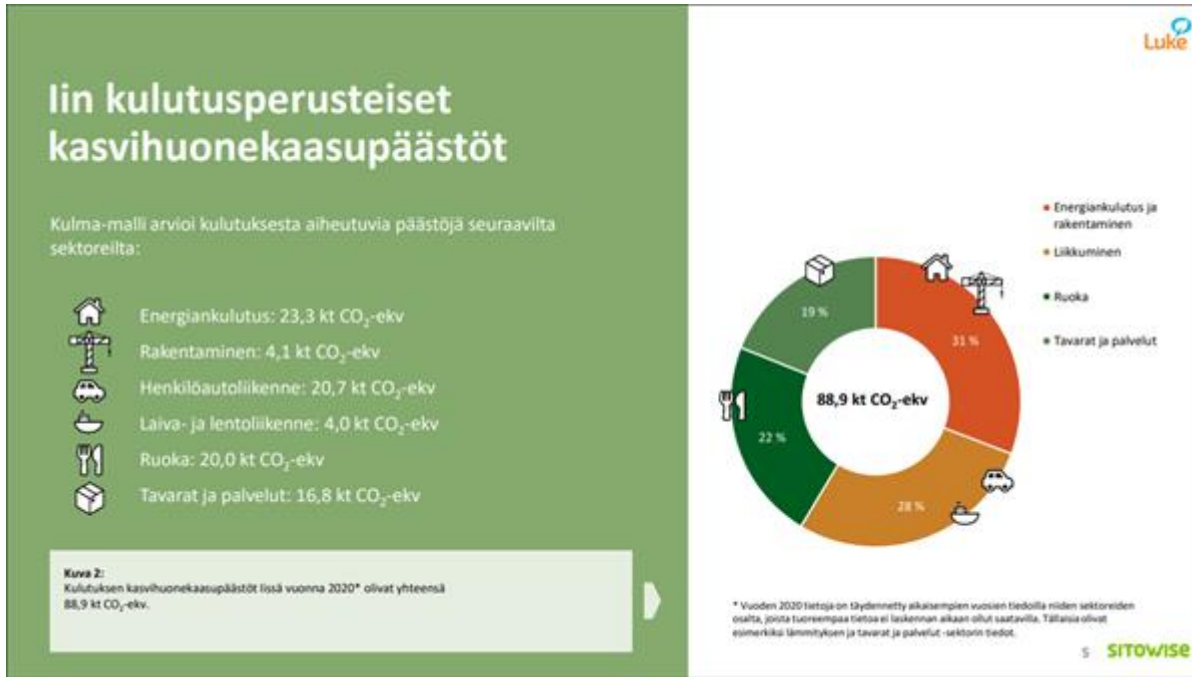

tarkemmin tietoja päästöjen jakautumisesta eri osa alueille on saatavissa <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

Lisäksi kunta on FISU-verkoston jäsen. Verkostoon kuuluu tällä hetkellä 11 Suomen kaupunkia tai kuntaa (fisu-verkosto.fi). Sitran mallin mukainen Resurssiviisauden tiekartta on hyväksytty kunnanvaltuustossa toukokuussa 2017 ja se on ohjannut lin kunnan toimintaa kokonaisvaltaisesti ympäristö- ja energia-asioissa. Resurssiviisauden tiekartan kehittymistä seurataan Resurssiviisas li - johtoryhmän kokouksissa ja vuosittaiset tavoitteet asetetaan talousarvion yhteydessä.

Vuonna 2021-2022 lin kunta osallistui muiden FISU-kuntien kanssa muun muassa REVI ja REETTA-hankkeiden toteutukseen, joissa REETTA-hankkeessa on tavoitteena kehittää ja pilotoida systemaattista toimintatapaa kytkeä ilmastotoimenpiteiden suunnittelun ja toteutuksen johtaminen osaksi kunnan talousjohtamista ja sen prosesseja. Tässä luotiin uusi ilmastotalousarvion malli, joka esittää ja kerää tietoa kunnantalousarvioon liittäen yhteen talousjohtamista resurssiviisauden tavoitteita. Resurssiviisauksindikaattoreiden (REMI) jatkohankkeessa keskitytään indikaattoreiden käytäntöön vientiin. Hanke tuottaa tietoa siitä, miten indikaattorit saadaan osaksi kuntien kestävyysjohtamisjärjestelmää ja ohjaamaan tiedon käyttöä kuntajohtamisessa. Fisuneuvottelukunta kokouksessaan päättikin, että jokaisessa kunnassa otetaan soveltuvin osin käyttöön yhteisesti sovitut REMI-indikaattorit. Edellä olevissa hankkeissa onkin nyt sitten toteutettu uudella tavalla ja tuotu esiin resurssiviisauden tiekartan tavoitteet ja mittarit. Myös uusi kaista luonnon monimuotoisuus on otettu lisää resurssiviisauden tiekarttaan vuonna 2021.

Vuonna 2022 lin kunta oli mukana Kulma-hankkeessa, jossa ensimmäistä kertaa Suomessa suuremmalla kunnalla laskettiin kulutus peräiset kasvihuonepäästöt. Tässä laskelmassa päästään ensimmäistä kertaa pureutumaan kuntalaisten toimien kasvihuonepäästöihin. Raportti kokonaisuudessaan on luettavissa https://ii.fi/sites/ii.fi/files/TIEDOSTOT/ASUMINEN_YMPARISTO/ilmastotoimet/Kulutusperusteiset-kasvihuonep-linkunta.pdf.

Li valittiin marraskuussa 2017 Circwaste Kiertotalouden edelläkävijäkuntaverkoston kymmenen kunnan joukkoon. Tavoitteena on vastata EU:n jätesuunnitelman valtakunnalliseen toteuttamiseen. <http://www.materiaalikiertoon.fi>. Tässä hankkeessa lihin laadittiin kiertotalouden tiekartta, joka tulee osaksi Resurssiviisas Li -tiekarttaa täydentäen ja tarkentaen kiertotalouden osuutta (lin kunnanhallituksen päätös 9.12.2019). Suomen ympäristökeskuksen julkaisu: http://www.materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Tyokalut/Kiertotalouden_tiekartat/Edellakavijakuntien_tiekartat

2.2.7. Muut ei taloudelliset asiat

Lin kunta toimii kirjanpitolain 3a määräysten mukaan ihmisoikeuksia kunnioittaen.

Lin kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2022 - 2025 on käsitelty yhteistyötoimikunnassa 9.2.2022 § 4 sekä hyväksytty henkilöstöjaostossa 24.2.2022 § 52. Lin kunnan henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on edistää sukupuolten välisen tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden toteutumista työyhteisössä. Tasa-arvoisessa työyhteisössä kaikilla on mahdollisuus työskennellä ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, syntyperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Lisäksi on laadittu koulujen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat.

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 28.2.2022 § 48 allekirjoittaa "Eurooppalainen tasa-arvon peruskirja" -asiakirjan.

Korruption ja lahjonnan estäminen kuuluu osaksi kunnan toimintaa.

2.2.8. Arvio todennäköisesti tulevasta kehityksestä

(lähde VM ja Kuntaliitto 2023)

Vuosi 2022 oli kunnille poikkeuksellinen koronan jälkeisenä sekä Venäjän hyökkäyssodan ja sitä seuranneen energiariisin aikana. Sote- ja pelastustoimen palveluiden rahoitusvastuun siirtyminen kunnilta valtiolle parantaa kuntatalouden ennakoitavuutta, mutta samalla puolittaa käyttötalousmenot sekä vastaavasti tulot. Sote-uudistuksen myötä menojen kasvupaine helpottuu. Ns. uudessa kunnassa korostuvat (vero)tulojen lisäämiseen vaikuttavat tekijät kulujen hallinnan ohella. Toimintamenot kasvavat hintojen noustessa, ja investointipaineet pysyvät mittavina. Tästä syystä lainakannan kasvu jatkuu, ja aikaisempi korkeampi korkotason myötä suuremmat lainanhoitokulut ovat pois muusta kuntien rahankäytöstä. Kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja

sopeuttamalla kuitenkin kaventuvat.

Suomen kuntarakenne on edelleen hajanainen ja pienkuntavaltainen. Palveluiden saatavuudessa, laadussa ja laajuudessa on eroa kuntien välillä. Osa kunnista on taloudellisesti kantokyvyltään heikkoja ja väestöpohjaltaan liian pieniä hoitamaan kaikkia nykyisiä tehtäviä. Kuntarakenteen muuttaminen on osoittautunut vaikeaksi. Olisiko kuntien tehtävien eriyttäminen tai järjestämisvastuun tarkastelu ratkaisu?

Tuottavuuteen, kasvuun ja työllisyyskehitykseen kunnat voivat vaikuttaa muun muassa maankäytöllä, asumisella, kaavoituksella ja elinkeinopolitiikalla. Kestävässä kuntapolitiikassa korostuu yhteistyön merkitys palveluiden turvaamisessa ja alueen elinvoiman edistämässä. Mm. investointien suunnitteluun tulee panostaa nykyistä enemmän. Työvoima- ja yrityspalvelujen sekä kotouttamisen tehtävien siirtyminen kuntien vastuulle tarjoaa uusia mahdollisuuksia. Kuntien mahdollisuudet vaikuttaa osaavan työvoiman saatavuuteen ei rajoitu vain oman organisaation tarpeisiin.

Myös jatkossa kuntien on varmistettava rahoituksen riittävyys. Iin kunnalla on taseessa kertynyttä ylijäämää 2,06 milj. euroa. Vuoden 2022 verotulokertymä oli 3,73 % korkeampi edelliseen vuoteen verrattuna, joka on euroina 1,4 milj. euroa. Koronaepidemian pelättiin vaikuttavan kunnan verotuloihin heikentävästi, mutta hyvä työllisyysaste nosti kunnallisverotuloja 0,94 milj. euroa. Valtionosuustulot nousivat edellisestä vuodesta 2,32 miljoonaa euroa (+7,5 %).

Investoinnit ovat olleet viime vuosina niin suuret, että kunta on velkaantunut. Mutta tilinpäätösvuonna tulo-rahoitus riitti kattamaan investoinnit, ja lainoja pystyttiin lyhentämään. Kuluvan vuoden investoinnit lisäävät velkaantumisen painetta.

2.2.9. Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Vuoden 2022 talousarvion käsittelyn yhteydessä hyväksyi kunnanvaltuusto myös kunnan riskienhallintasuunnitelman, johon oli kirjattu koko kunnan toiminnan kannalta merkittävät riskit. Merkittäviksi riskeiksi määriteltiin: talousriski, strategiset riskit, toiminnalliset riskit ja vahinkoriskit. Riskien määrittelemisessä otettiin käyttöön värikoodit, joilla riskin vaikutusta ja todennäköisyyttä havainnollistettiin värien vihreä, keltainen ja punainen avulla.

Merkittävimmäksi taloudelliseksi riskiksi on nostettu vuoden 2022 talousarvion valmistelun yhteydessä kaksi kunnan talouden kannalta merkittävää tekijää, jotka on arvioitu vaikutukseltaan merkittäväksi ja todennäköiseksi riskiksi toteutua. Nämä kartoitetut merkittävimmät riskit ovat liian suuret investoinnit kunnan kantokykyyn nähden ja kunnan talouden tulevaisuus. Mahdolliseksi riskiksi ja vaikutukseltaan keskimääräiseksi riskiksi on nostettu yhteistyökumppaneiden sopimusten ylittyminen ja toiminnalliset muutokset, joiden vaikutusta ei osata arvioida.

Taloudellisia riskejä pienennettiin kartoittamalla uusien investointien vaikutus kunnan palveluverkkoon. Hyvä esimerkki on kunnan uusi päiväkotito, jonka valmistuttua saatiin päivähoitoa keskitettyä ja pieniä yksiköitä poistettua käytöstä. Tämä investointi säästää käyttötalousmenoja ja tiivistää palveluverkkoa. Investointien pitkän aikajänteen suunnittelulla ja palveluverkon tarkastelulla sekä investointien eri rahoitusmuodoilla voidaan varmentaa kunnan rahavarojen riittäminen lainan lyhennyksiin ja muihin investointien rahoitusmenoihin.

Kunnan taloudelliseen tulevaisuuteen vaikuttaa merkittävästi hyvinvointialueen aloittaminen vuoden 2023 alusta. Hyvinvointialueen vaikutus kunnan talouteen on merkittävä, koska yhtä paljon tuloja vähenee valtionosuuksista ja verotuloista kuin menoja vähenee käyttötaloudesta. Tähän riskiin liittyy myös olennaisena osana riski yhteistyökumppaneiden sopimusten ylittymisestä. Vuonna 2022 käytiin yhteistyöneuvotteluja Oulunkaaren sosiaali- ja terveystalouden kanssa, etteivät menot ylittäisi talousarviosta. Viime vuoden sosiaali- ja terveystalouden kulut vaikuttavat myös tulevien vuosien kunnan rahoitukseen.

Mahdolliseksi ja vaikutukseltaan merkittäväksi strategiseksi nostettiin toimintaympäristön muutos. Toimintaympäristön muutokseen vaikuttaa väestönkehitys ja elinkeinoelämän muutos. Riskin

pienentämiseksi on kunnan vetovoimatekijät huomioitava toiminnan suunnittelussa. Kunnan omaan toimintaympäristöön pystytään vaikuttamaan mutta valtion talouden ohjaukseen ja hallituspolitiikkaan on yksittäisen kunnan vaikea vaikuttaa.

Strategisista riskeistä on nostettu epätodennäköiseksi mutta mahdolliseksi riskiksi hallinto- ja johtamismalli sekä palvelujen muutos. Riskin pienentämiseksi on organisaatorakennetta käsitelty toimielimissä.

Toiminnallisista riskeistä merkittävimmäksi on nostettu riski, jossa ulkoisista olosuhteista johtuen ajaututaan työ- ja toimintatapoihin, joiden toimivuutta ei ehditä suunnitella. Riskiä voidaan pienentää toimitilasuunnittelulla ja etätöiden edellyttämien johtamis- ja työskentelytaitoja kehittämällä.

Lisäksi toiminnallisista riskeistä on nostettu päätösten toimeenpanossa epäonnistuminen ja toiminnan lyhytjänteisyys. Riskin pienentämiseksi tehdään päätösten valmistelu hyvin ja seurataan päätösten toimeenpanoa ajallaan. Toimintaa suunnitellaan pitkäjänteisesti ja riskienhallinta pyritään sisällyttämään kunnan jokapäiväiseen päätöksen tekoon.

Vahinkoriskeistä on nostettu esille omaisuusvahingot ja toiminnan keskeytyminen. Toiminnan keskeytymisen riski on määritelty epätodennäköiseksi mutta mahdolliseksi. Iin kunta ja liikelaitos käyttivät vuonna 2022 vakuutusmaksuihin yhteensä 72 tuhatta euroa turvatakseen toimintaansa.

Riskienhallinnassa tulisi erityisesti varmistaa, että päätöksenteossa noudatetaan lakia ja muita säännöksiä. Sekä päätökset pannaan täytäntöön ja noudatetaan päätöksiä. Henkilöstölle laaditaan työ sopimukset ja työnkuvaukset sekä henkilökunnan ammattitaitoa kehitetään. Talousarviototeumaa seurataan säännöllisesti ja annetaan viranhaltija päätökset lautakunnalle/johtokunnalle tiedoksi. Tietoturva-asioihin on kiinnitetty erityistä huomiota, ettei henkilötietoja pääse väriin käsiin. Riskienhallinta perustuu kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Riskienhallinta on kunnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamista ja priorisointia.

2.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kuntalain 14 §:n ja 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytöstä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatapojen tulee siten olla järjestelmällistä ja dokumentoituja.

Hallinto- ja johtamistapa

Iin kunnanhallitus toteaa, että lautakunnat ja johtokunnat ovat toimineet vahvistetun talousarvion sekä kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti. Palvelualueiden ja liikelaitoksen johtaja ovat huolehtineet osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toteutuksesta kunnan ohjeiden mukaisesti.

Iin kunnanvaltuusto on hyväksynyt 28.2.2022 § 15 (aikaisempi 27.9.2021 § 131) hallintosäännön, jonka 10. luvussa määritellään kuntalain edellyttämät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen perusteet. Konserniohje on päivitetty ja ollut kunnanvaltuuston hyväksyttävänä 24.1.2022 § 6. Omistajaohjaus kuntakonsernissa ja omistajapoliittiset linjaukset on hyväksytty valtuustossa 12.9.2016 § 71. Omistajaohjauksen päivitys on vielä kesken.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan johtamis- ja ohjausjärjestelmää, strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta sekä poikkeamiin reagoimista. Kunnanhallituksen tehtävänä on huolehtia sisäisen ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanjohtaja puolestaan vastaa sisäisen valvonnan asianmukaisesta toteuttamisesta. Omistajaohjauksella kehitetään kuntakonsernin riskienhallintaa.

Nykytila sisäisessä valvonnassa säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen sekä riskienhallinnassa

Kunnanhallitus toteaa toimielinten antamien selontekojen perusteella, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat hyvällä tasolla. Sisäinen valvonta tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, hyvän hallintotavan toteutumisesta palvelualueilla lakien, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisella asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa. Toiminnan tavoitteena on asiakaslähtöisyys. Kunnan liikelaitoksen toimivaltaa, vastuita ja tehtäviä on selkiytetty hallintosäännössä.

Lautakuntien ja johtokuntien pöytäkirjat on asianmukaisesti allekirjoitettu ja hyväksytty sekä päätökset on pantu täytäntöön viivytyksettä. Delegointipäätökset on osittain tehty ja niitä on noudatettu. Delegointipäätösten viemistä lautakuntien ja johtokunnan käsittelyyn on nyt tarkennettu ja vuoden 2022 alusta kaikki lautakunnat ja johtokunta käsittelevät ja hyväksyvät uuden hallintosäännön hyväksymisen jälkeen delegoinnit. Viranhaltijapäätökset kirjataan Dynasty-asiakirjanhallintaohjelmaan ja toimitetaan asianosaisille sekä toimielimille, joilla on otto-oikeus.

Kaikille työntekijöille tehdään työsopimus/virkamääräys ja tehtävänkuvaukset on pääsääntöisesti tehty. Työntekijöiden osaamisen kehittämiseen on panostettu palkkaamalla henkilöstösuunnittelija. Henkilöstösuunnittelijan tehtävä jäi avoimeksi huhtikuussa, jonka jälkeen henkilöstösuunnittelijan tehtävät jaettiin useammalle työntekijälle.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta

Riskikartoitus päivitettiin vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä ja vuoden 2022 tilinpäätöksen yhteydessä raportoidaan vuonna 2022 toteutetut toimenpiteet riskien pienentämiseksi. Tytäryhtiöt tekevät riskikartoitukset merkittävimmistä riskeistä talousarvioon ja arvioivat riskien pienentämistä ja toteutumista tilinpäätöksessä. Riskienhallinta on jatkuvaa toimintaa. Toimenpiteet riskien hallitsemiseksi käsitellään vuosittain syksyllä talousarvion laadinnan yhteydessä ja keväällä tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi riskien hallinta tilannetta käydään läpi väliraportoinnin yhteydessä. Johdon vastuulla on riskienhallinta, jolla ennaltaehkäistään toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä uhkaavia tapahtumia.

Kunnan vakuutus sopimusten hoitajaksi on valittu Novum Oy. Vahinkoriskien ja etätyön varalta kunta on vakuuttanut henkilöstönsä Protector yhtiössä ja omaisuutensa sekä liikenne ja kaskovakuutuksena vakuutusyhtiö If Oy:ssä. Samoin luottamushenkilöt ja peruskoulun sekä lukion oppilaat on vakuutettu Protector yhtiössä. Viime vuonna ei sattunut huomattavia omaisuusvahinkoja.

Toiminnan ja talouden sisäisen valvonnan varmistaminen

Talouden seuranta on ollut säännöllistä kaikilla toimialoilla, jolla on varmistettu varojen ja omaisuuden turvaaminen sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävyys.

Oulunkaaren kuntayhtymä ja Oulunkaaren kunnat ovat hankkineet yhdessä johdon raportointityökaluohjelman. Raportointiohjelman tarkoituksena on saada helppokäyttöiset työkalut talouden ja henkilöstön tunnuslukujen seurantaan. Johdon raportointijärjestelmää on kehitetty, mutta kehitystyö jatkuu edelleen. Lisäksi otettiin käyttöön taloudensuunnitteluohjelma, johon annettiin oikeudet kaikille budjettivastuussa oleville sekä asiatarkastajille. Tämä on helppokäyttöinen ohjelma, josta pystyy seuraamaan taloutta ajantasaisesti.

Laskujen hyväksyjät vuodelle 2022 on hyväksytty kaikissa lautakunnissa ja johtokunnissa. Lisäksi muutoksen laskujen käsittelijöissä on hyväksytty vuoden aikana. Rondo-ostolaskuohjelmalla käsitellään pääsääntöisesti kaikki kunnan ostolaskut ja muistiotositteet. Ohjelma vaatii kaikille laskuille asiatarkastajan ja hyväksyjän.

Hankinnoissa noudatetaan lin kunnan hankintaohjetta (Khall 17.1.2022), ja hankinnat on kilpailutettu hankintaohjeiden mukaisesti. Lisäksi hankinnoissa on noudatettu vahvistettuja hankintarajoja, lakia julkisista hankinnoista, kuntalain säännöksiä sekä Kuntaliiton julkaisemia yleisiä hankintaohjeita. Suurin osa toimittajista on kilpailutettu Monetra Oy:n hankintapalveluiden kautta. Muista kuin Monetran kautta tapahtuneista hankinnoista ja kilpailutuksista ovat vastanneet palvelualueet.

Kunnassa on käytössä Cludia hankintojen ja sopimushallinnan sähköinen työkalu.

Lakien, säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne, tms. vaatimus tai oikeusseuraamus ei ole kunnan toimielinten tai liikelaitoksen tiedossa. Käyttöomaisuuden hankinnassa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä tai jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Arvon alennuksia on kirjattu Alarannan päiväkotirakennuksesta ja kunnanvirastosta.

Koronan aiheuttama etätyömääräys on muuttanut toimintatapoja ja erityisesti pitää kiinnittää huomiota tietoturvaan. Lisäksi toimintatavan muutos haastaa esimiehiä johtamistapojen muutokseen, että sisäinen valvonta säilyy hyvällä tasolla.

Arvio sisäisen valvonnan ja tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu riittävään oheistukseen ja läpi organisaation toteutuvaan systemaattiseen riskienhallintaan, jolloin katetaan olennaisimmat toimintaan ja talouteen liittyvät erilaiset riskit sekä ymmärretään riski myös mahdollisuudeksi.

lin kunnassa ei ole varsinaista sisäistä tarkastajaa. Kunnan controllerin työaika on määritelty jakaantuvaksi tasan taloussihteerin tehtäviin 50 % ja 50 % controllerin tehtäviin. Controllerin tehtäviin kuuluu talouden sisäinen tarkastus, tarkastuksen ohjeistaminen, toteuttaminen ja kehittäminen. Toimialueet toimittavat pääsääntöisesti kaikki talouteen ja sisäiseen valvontaan liittyvät päätökset tiedoksi controllerille. Controller on raportoinut kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle sisäisen tarkastuksen havainnoista. Havaintojen perusteella on annettu kirjallisia ja suullisia neuvoja sisäisen valvonnan kehittämiseksi.

Kunnan organisaatiomuutokset hallinnon uudistuksen toteutuksessa vaikuttavat myös johtamiseen ja ohjausjärjestelmään.

2.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.4.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000€	2022	2021
Toimintatuotot	10 310	9 427
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	- 77 047	- 74 342
Toimintakate/jäämä	- 66 737	- 64 915
Verotulot	38 860	37 463
Valtionosuudet	33 014	30 698
Rahoitustuotot ja -kulut	- 295	- 195
Korkotuotot	13	9
Muut rahoitustuotot	73	82
Korkokulut	- 378	- 276
Muut rahoituskulut	- 3	- 10
Vuosikate	4 841	3 051
Poistot ja arvonalentumiset	- 4 122	- 3 893
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	720	- 842
Varausten ja rahastojen muutokset	- 384	82
Tilikauden yli-/alijäämä	336	- 760

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,38	12,68
Vuosikate/Poistot, %	124,43	78,38
Vuosikate, €/asukas	491,06	307,71
Asukasmäärä	9859	9915

Toimintakate

Toimintatuottojen ja –kulujen erotus on toimintakate, joka osoittaa kuinka suuri osuus toimintakuluista katetaan verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kaikissa kunnissa negatiivinen. Iin kunnan toimintatuotot kattoivat noin 13,38 % toimintakuluista. Toimintakate oli vuonna 2022 -66,7 milj. euroa, joka oli 1,8 milj. euroa suurempi kuin edellisessä tilinpäätöksessä eli käyttötalousmenoja jouduttiin kattamaan enemmän verorahoitteisilla tuloilla.

Toimintatulot

Toimintatulot kasvoivat edellisestä vuodesta 0,883 milj. euroa, joka on prosentteina 9,4 %:a. Toimintatuloista kasvoivat myyntituotot 0,640 milj. euroa, tuet ja avustukset 0,288 ja maksutuotot 0,056 milj. euroa. Vastaavasti muut toimintatuotot laskivat 0,101 milj. euroa. Myyntituloja kasvattivat vuokrattujen asuintonttien myynneistä saadut myyntivoitot 0,212 milj. euroa ja metsänmyyntitulot 0,464 milj. euroa. Korona-avustusta välittömiin kustannuksiin myönnettiin suoraan Iin kunnalle 8 €/asukas yhteensä 0,079 milj. euroa. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden avustustulot nousivat edellisestä vuodesta 0,185 milj. euroa. Maksutuotoista kasvoivat rakennuslupamaksut 0,105 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimintakulut

Toimintakulut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,7 milj. euroa, joka on prosentteina 3,6 %. Palkkakulut ilman sivukuluja nousivat 0,411 milj. euroa. Vuonna 2021 palkkojen nousu oli 1,7 milj. euroa ed. vuoteen verrattuna. Kokonaisuutena henkilöstökulut nousivat 0,480 milj. euroa. Prosentteina palkkojen ja henkilöstökulujen nousu oli 2,1 %, joka on maltillinen verrattuna sopimuskorotuksiin, jotka olivat 2,55 %.

Palveluiden ostot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,087 milj. euroa. Prosentteina palvelujen ostot nousivat 4,7 %:ia. Ostopalveluista on suurimpana Oulunkaaren sosiaali- ja terveystalouden palvelut 37,084 milj. euroa, joka nousi edelliseen vuoteen verrattuna 0,866 milj. euroa. Kiinteistö- ja ympäristötekniikassa palveluiden ostot nousivat 0,498 milj. euroa ja opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa 0,511 milj. euroa.

Avustuksissa on laskua 513 tuhatta euroa. Avustuskulujen lasku johtui suurelta osin varhaiskasvatuksen avustusten laskusta (411 tuhatta euroa).

Verotulot ja valtionosuudet

Verotuloja kertyi 38,860 milj. euroa. Verotulojen kasvu oli euroina 1,396 milj. euroa, joka oli prosentteina 3,7 %. Valtionosuudet kasvoivat 2,316 milj. euroa edellisestä vuodesta, joka oli prosentteina 7,5 %. Verotulot ja valtionosuudet ovat kasvoivat 3,713 milj. euroa (11,3 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuosikate

Vuosikate kuvaa kunnan kokonaistulojen riittävyttä. Vuosikatteeseen lasketaan toimintakate, verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut. Iin kunnan vuosikate parani edellisestä vuodesta 1,790 milj. euroa. Vuosikate kattoi poistot 124,43 %:sesti verrattuna vuoteen 2021 vuosikateen tunnusluku 78,38 % parani edellisestä vuodesta 46,05 %-yksikköä. Tunnusluvun arvon ollessa vähintään 100 % tulo- ja rahoituksen tulkitaan olevan riittävää. Yleinen ohje on, että investointien pitäisi olla pitkällä aikajänteellä poistojen suuruiset. Iin kunnan nettoinvestoinnit olivat vuonna 2022 4,839 milj. euroa, joten investoinnit olivat 0,949 milj. euroa suuremmat verrattuna sumupoistoihin. Iin kunnan poistosuunnitelma noudattaa kirjanpitolautakunnan antamaa ohjeistusta.

Rahoitustuottoihin kirjataan mm. lainojen korot. Viime vuoden korkokulut nousivat edellisestä vuodesta 102 tuhatta euroa lainakannan pienentyessä 1,126 milj. euroa. Muut rahoitustuotot ja –kulut yhteensä lisääntyivät 100 tuhatta euroa verrattuna edelliseen vuoteen.

Tilikauden tulos ja ylijäämä

lin kunnan tilikauden tulos oli 719 tuhatta euroa ylijäämäinen, kun edellisen vuoden tulos oli 842 tuhatta euroa alijäämäinen. Tilikauden tulos on parantunut edellisestä vuodesta 1,561 milj. euroa. Tilikauden tuloksessa on huomioitu kaikki tilikaudelle kuuluvat tulot ja menot sekä tilikauden poistot. Suunnitelman mukaiset poistot vuonna 2022 olivat 3,891 milj. euroa. Poistot edellisen vuoden tasolla. Lisäksi tehtiin kertaluonteisia poistoja 231 tuhannen euron edestä. Poistoeron vähennystä kirjattiin 66 tuhatta euroa, joka parantaa tulosta. Investointivarausta lisättiin 450 tuhatta euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 336 tuhatta euroa.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$, %-tunnusluku: osoittaa paljonko kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla eli mikä on maksurahoituksen osuus

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$: kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnittelukaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä jaksolla.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista poistonalaista investointitasoa.

Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate €/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyden arvioinnissa

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Eryteisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen

tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

2.4.2. Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pää- oman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 841	3 051
Satunnaiset erät, netto	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-334	-884
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 183	-2 560
Rahoitusosuudet investointimenoihin	88	464
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	255	460
Toiminnan ja investointien rahavirta	-333	531
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	0	9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 626	-6 626
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 500	1 750
Oma pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2	3
Vaihto-omaisuuden muutos	-4	-5
Saamisten muutos	189	-720
Korottomien velkojen muutos	-440	1 770
Rahoituksen rahavirta	-1 383	-3 819
Rahavarojen muutos	-1 716	-3 288
Rahavarat 31.12.	3 221	4 937
Rahavarat 1.1.	4 937	8 225

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä
5 vuodelta, 1000
€

	-11242	-12364
Investointien tulorahoitus, %	95,0	146
Laskennallinen lainanhoitokate	0,92	0,58
Kassan riittävyys, pv	13	21
Asukasmäärä	9 859	9 915

Kunnan tulorahoitus korjauserien jälkeen oli tilinpäätösvuonna 4,507 milj. euroa sama luku edellisenä vuonna oli 2,167 milj. euroa. Tulorahoitusta kertyi 2,340 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Investointien rahavirta koostuu käyttöomaisuuden investointimenoista, rahoitusosuuksista ja myyntituloista. Kunnan tilinpäätösvuoden nettoinvestointimenot rahoitusosuuksien ja käyttöomaisuuden myyntitulojen jälkeen olivat 4,839 milj. euroa. Edellisenä vuonna 2021 sama luku oli 1,635 milj. euroa. Investointeja käsitellään tarkemmin luvussa 2. Talousarvon toteutuminen. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 333 tuhatta euroa alijäämäinen ja verrattuna edelliseen vuoteen rahavirta heikkeni 0,864 miljoonaa euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä ilmaisee positiivisena sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja kassan vahvistamiseen. Vuonna 2022 toiminnan ja investointien rahavirran kertymä oli negatiivinen, joka osoitti että investoinnit on katettu 95 %:a tulorahoituksella, loppuosa katettiin lainanotolla. Investointien tulorahoitusprosentti - tunnusluku osoittaa tulorahoituksen riittävyttä.

Rahoituksen rahavirta

Viime vuonna nostettiin pitkäaikaista lainaa 10,000 milj. euroa peruskunnan taseeseen mutta pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 7,626 milj. euroa, josta vesiliikelaitoksen osuus oli 16 tuhatta euroa. Lyhytaikaisia lainoja maksettiin pois 3,500 milj. euroa. Kunnan nettolainanotto osoittaa, että lainamäärä on pienentynyt 1,126 milj. euroa edellisestä vuodesta (sisältää lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat). Laskennallinen lainanhoitokate oli tilikauden lopussa 0,92. Tällä tunnusluvulla mitataan tulorahoituksen riittävyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassavarojen muutos

Rahavarat vähenivät tilanteesta 1.1.2022 vuoden loppuun mennessä 1,716 milj. euroa. Kassan riittävyys päivässä –tunnusluku kertoo kuin monen päivän kassasta maksut voidaan kattaa vuoden viimeisen päivän rahavaroilla. Vuoden vaihteen rahatilanteella kunta selviäisi 13 päivää.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään

korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokatteen.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys(pv)

= 365 pv x kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkerroina 30 pv.

2.5. Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Toimintakertomuksessa on oikean ja riittävän kuvan niin vaatiessa esimerkiksi kuvattava kertyneen ylijäämän tai alijäämän määrään myös aikaisemmillä tilikausilla vaikuttaneita tekijöitä.

IIN KUNNAN TASE

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aiheettomat hyödykkeet			Peruspääoma	22 094 169	22 094 169
Aineettomat oikeudet			Arvonkorotusrahasto	4 654 597	4 654 597
Muut pitkävaikutteiset menot	7 333 857	7 518 992	Käyvän arvon rahasto		
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	576 837	576 837
	<u>7 333 857</u>	<u>7 518 992</u>	Ed. tk:en yli/alijäämä	2 064 083	2 823 838
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli/alijäämä	<u>336 109</u>	<u>-759 755</u>
Maa- ja vesialueet	7 081 563	7 076 071		29 725 795	29 389 686
Rakennukset	35 621 815	34 822 869	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 699 558	14 901 646	Poistoero	1 013 154	1 079 533
Koneet ja kalusto	1 494 231	1 548 774	Vapaaehtoiset varaukset	<u>1 259 114</u>	<u>809 114</u>
Muut aineelliset hyödykkeet	33 948	33 948		2 272 268	1 888 647
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank	<u>0</u>	<u>452 929</u>	PAKOLLISET VARAUKSET		
	59 941 114	58 836 236	Eläkevaraukset		0
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset	<u>867 966</u>	<u>991 112</u>
Osakkeet ja osuudet	13 425 700	13 416 325		867 966	991 112
Joukkovelkakirjalainasaamiset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut lainasaamiset	881 079	881 079	Valtion toimeksiannot	3 833	8 313
Muut saamiset			Lahjoitusrahastojen pääomat	96 020	96 908
	<u>14 306 779</u>	<u>14 297 404</u>	Muut toimeksiantojen pääomat	<u>88 758</u>	<u>90 972</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				188 611	196 192
Valtion toimeksiannot	3 833	8 313	VIERAS PÄÄOMA		
Lahjoitusrah. erityiskatteet	11 775	12 663	Pitkäaikainen		
Muut toimeksiantojen varat			Joukkovelkakirjalainat		
	<u>15 608</u>	<u>20 975</u>	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	35 115 000	32 741 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat		
Vaihto-omaisuus			julkisyhteisöiltä	0	0
Aineet ja tarvikkeet	53 788	49 968	Lainat muilta luotonantajilta		
Keskeneräiset tuotteet			Saadut ennakot		
Valmiit tuotteet			Ostovelat		
Muu vaihto-omaisuus			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 391 205	3 239 865
Ennakkomaksut	<u>53 788</u>	<u>49 968</u>	Siirtovelat		
Saamiset				<u>38 506 205</u>	<u>35 980 865</u>
Pitkäaikaiset saamiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset			Joukkovelkakirjalainat	0	4 000 000
Lainasaamsiet	192 280	214 533	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	7 126 000	6 626 000
Muut saamiset	368 000	368 000	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Siirtosaamiset	<u>10 300</u>	<u>21 883</u>	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
			Saadut ennakot	1 628 753	1 239 206

	570 580	604 417	Ostovelat	2 908 340	2 544 355
Lyhytaikaiset saamiset			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	382 938	386 993
Myyntisaamiset	621 653	488 081	Siirtovelat	3 693 147	5 034 366
Lainasaamiset	106 505	165 608		15 739 178	19 830 919
Muut saamiset	286 834	159 231	Vieras pääoma	54 245 382	55 811 784
Siirtosaamiset	842 372	1 199 990	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	87 300 022	88 277 421
	1 857 365	2 012 910			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet		0			
Sijoitukset rahamarkk.instrum.		0			
Joukkovelkakirjalainasaamiset		0			
Muut arvopaperit		0			
Rahat ja pankkisaamiset	3 220 933	4 936 520			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	87 300 022	88 277 421			

TASEEN TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	37,23%	35,94%
Velat ja vastuut pros. käyttöt., %	79,63%	82,56%
Suhteellinen velkaantuneisuus %	64,02%	70,34%
Lainakanta 31.12., 1000 €	42 241	43 367
Lainat €/asukas	4 285	4 374
Lainat ja vastuut, 31.12.	49 811	52 719
Lainat ja vastuut, €/asukas	5 052	5 317
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	881	881
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	2451	2064
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	248,64	208,18
Asukasmäärä	9859	9915

Omavaraisuus,%

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
 Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnuksluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnuksluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnuksluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} - \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena. Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.6. Kunnan kokonaistulot ja -menot

TULOT	1 000 €	%
Toiminta		
Toimintatuotot	10 310	11,1
Verotulot	38 860	41,83
Valtionosuudet	33 014	35,53
Korkotuotot	13	0,01
Muut rahoitustuotot	73	0,08
Satunnaiset tuotot		
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien		
hyödykkeiden luovutusvoitot	-211	-0,23
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	88	0,10
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	255	0,27
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	10,76
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	500	0,54
Oman pääoman lisäykset		
Kokonaistulot yhteensä	92 901	100%
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	-77 047	81,65
- Valmistus omaan käyttöön		
Korkokulut	-378	0,40
Muut rahoituskulut	-3	0
Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät		
+/- Pakollisten varausten muutos	-123	0,13
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot		
Investoinnit		
Investointimenot	-5 183	5,49
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 626	8,08
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-4 000	4,24
Oman pääoman vähennykset		
Kokonaismenot yhteensä	-94 360	100%

2.7. Kuntakonsernin toiminta ja talous

2.7.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	yhdistelty (kpl)	ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
-Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
-Muut yhtiöt	3	
Säätiöt		1
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt	1	1
Muut omistusyhteisyhteisöt	1	
yhteensä	11	2

2.7.2. Konsernin toiminnan ohjaus

lin kunnan konserniohjaus kuuluu kunnanhallituksen toimivaltaan. Konsernin toimintaa ohjaavat tavoitteet on asetettu omistajapoliittisissa linjauksissa (kvalt 12.9.2016 §71). Omistajapoliittiset linjaukset päivitetään vuoden 2023 aikana, jossa huomioidaan päivitetty kunnan strategia. Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään kunnan omaisuuden ja eri omaisuuserien omistamiseen, hankintaan ja käyttöön liittyvän päätöksenteon periaatteet. Käytännön toimintaa ohjaa lin kunnan päivitetty konserniohje (kvalt 24.1.2022 §6).

Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään

(1) missä tehtävissä kunta on mukana omistajana ja sijoittajana ja

(2) omistuksille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, sekä vastuu - ja raportointisuhteet. Konserniohjeissa määritellään, miten kunnan päätösvaltaa käytetään tytäryhteisöissä ja annetaan ohjeita kunnan toimielimille ja viranhaltijoille sekä tytäryhteisöille.

2.7.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden aikana ei tapahtunut konsernirakenteessa ja konserniyhtiöissä oleellisia muutoksia.

2.7.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhtiöiden toiminta jatkuu pääosin nykyisellä tavalla omistajapoliittisissa linjauksissa määritellyin ehdoin ja tavoittein. Muutos toimintaympäristössä tapahtuu 1.1.2023 alkaen, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa.

2.7.5. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

lin hallintosäännön 20 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Valtuusto linjaa kunnan omistajapolitiikan sekä päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajapoliittisissa linjauksissa valtuusto hyväksyy konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintapolitiikan. Konserniohje on päivitetty Kvalt 22.1.2022 § 6 ja omistajapoliittiset linjaukset päivitetään kevään 2023 aikana.

Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina. Yhteisöjen tulee laatia toiminnastaan talousarvio, joka saatetaan valtuuston käsiteltäväksi kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Kunnanhallitus:

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. antaa valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä
4. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta
5. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
6. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa päätöksiä,
7. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
8. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,
9. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
10. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kunnanvaltuusto valitsee kunnan edustajat kuntayhtymien yhtymäkokouksiin tai valtuustoihin. Kunnanhallitus nimeää kunnan edustajat yhteisöjen hallintoelimiin. Kunnanhallitus antaa tarvittavat toimintaohjeet kunnan edustajille käsiteltävänä olevista asioista kuntakonsernin yhteisöjen ja muiden vastaavien toimielinten kokouksiin.

Konserniohje on hyväksytty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa. Kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla on kunnanhallituksen edustajina puhe- ja läsnäolo-oikeus tytäryhtiöiden hallituksen kokouksissa. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat käyvät vähintään kerran vuodessa kertomassa yhtiön tilanteesta ja tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksessa.

Konsernitavoitteet ovat toteutuneet tilikaudella pääsääntöisesti omistajan asettamien tavoitteiden mukaisesti.

2.7.6. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Iin kunnan konsernin tuloslaskelma

Tuloslaskelma	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	67 594	67 708
Toimintakulut	-135 983	-131 802
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-80	45
Toimintakate	-68 469	-64 049
Verotulot	38 860	37 463
Valtionosuudet	36 034	33 556
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	22	12
Muut rahoitustuotot	224	127
Korkokulut	-539	-404
Muut rahoituskulut	-208	-159
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-501	-424
Vuosikate	5 924	6 546
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 593	-7 481
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0
Tilikauden tulos	-1669	-935
Tilinpäätössiirrot	6	43
Tilikauden verot	-6	-2
Laskennalliset verot	31	4
Vähemmistöosuudet	-28	-19
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-1666	-909
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	49,68	51,39
Vuosikate/Poistot, %	78,02	87,5
Vuosikate €/asukas	600,94	660,23
Asukasmäärä	9859	9915

lin kunnan konsernin rahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta	1 000 €	1 000 €
Vuosikate	5 925	6 546
Satunnaiset erät	-163	-496
Tilikauden verot	-6	-2
Korjauserä	-156	-116
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-15 860	-11 841
Rahoitusosuudet investointeihin	101	945
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	1 011	608
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 148	-4 356
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	595	604
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 206	6 611
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 464	-9 228
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 181	1 809
Oman pääoman muutokset	-154	-30
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-7	2
Vaihto-omaisuuden muutos	11	-32
Saamisten muutos	1 595	7
Korottomien velkojen muutos	2 261	2 500
Rahoituksen rahavirta	5 862	2 243
Rahavarojen muutos	-3 286	-17
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2022	2021
Investointien tulo-rahoitus, %	37,6	74,39
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, 1000 €	-18 970	-21 507
Lainanhoitokate	0,59	0,72
Kassan riittävyys, pv	27	37
Asukasmäärä	9 859	9 915

YHTEISKUNNAN KONSERNIN TASE

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA	22 094 168,82	22 094 168,82
Aineettomat hyödykkeet			Muu oma pääoma	4 368,07	4 368,07
Aineettomat oikeudet	241 870,09	281 627,82	Arvonkorotusrahasto	4 654 596,62	4 654 596,62
Muut pitkävaikutteiset menot	7 450 085,35	7 606 188,37	Käyvän arvon rahasto		
Ennakkomaksut	328 158,62	209 986,15	Muut oma t rahastot	2 477 023,07	2 475 197,94
	8 020 114,06	8 097 782,34	Ed. tilien yli/alijäämä	12 466 455,55	13 539 129,81
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli/alijäämä	-1 666 412,42	-909 037,13
Maa- ja vesihuut	8 644 669,68	8 511 258,29		40 030 187,71	41 858 412,13
Rakennukset	55 701 999,72	53 223 453,23	POISTOEROJA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 876 554,94	29 657 667,13	Vähemmistöosuudet	184 255,76	156 305,01
Koneet ja kalusto	3 540 658,43	3 608 004,88	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	61 896,89	57 310,99		184 255,76	156 305,01
Ennakkomaksut ja kesken hank	14 121 013,74	9 886 961,20	PAKOLLISET VARAUKSET		0,00
	111 946 692,40	104 944 655,72	Eikevaraukset		
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset	1 622 783,02	1 785 623,35
Osakkeet ja osuudet	6 256 554,34	5 871 187,35		1 622 783,02	1 785 623,35
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut lainasaamiset	286 653,41	286 653,41	Valtion toimeksiantot	130 759,51	165 445,44
Muut saamiset	38 478,69	38 478,69	Lahjoitusrahastojen pääomat	104 659,87	105 166,89
	6 581 686,44	6 196 319,45	Muut toimeksiantojen pääomat	294 677,08	292 193,68
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				530 096,46	562 808,01
Valtion toimeksiantot	130 759,51	165 445,44	VERAS PÄÄOMA		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	20 245,10	20 705,67	Pitkäaikainen		
Muut toimeksiantojen varat	205 906,40	196 471,84	Joukkovelkakirjalainat		
	356 911,01	382 622,95	Lainat rahoitus- ja vakuutus laitoksilta	62 234 983,52	56 682 785,56
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat julkisyhteisöiltä	0,01	0,01
Vaihto-omaisuus			Lainat muilta tuotonantajilta	285 919,47	285 919,47
Aineet ja tarvikkeet	385 680,90	441 155,78	Saadut ennakot		
Keskeneräiset tuotteet	1 916,28	1 591,88	Ostovelat	0,00	0,00
Välittimet	201 336,66	157 125,02	Muut velat Liittymismaksut ja muut velat	8 782 119,63	8 438 581,57
Muu vaihto-omaisuus			Siirtovelat	42 421,53	84 843,06
Ennakkomaksut				71 345 444,16	65 492 129,67
	588 933,84	599 872,68	Lyhytaikainen		
Saamiset			Joukkovelkakirjalainat	0,00	4 000 000,00
Pitkäaikaiset saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutus laitoksilta	9 174 952,05	8 357 226,41
Myyntisaamiset			Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainasaamiset	36 804,10	29 719,96	Lainat muilta tuotonantajilta	0,00	0,00
Muut saamiset	361 667,04	426 837,96	Saadut ennakot	1 873 048,72	1 360 526,32
Siirtosaamiset	11 473,27	23 172,11	Ostovelat	10 042 393,48	7 888 159,57
	409 944,41	479 730,03	Muut velat Liittymismaksut ja muut velat	3 161 496,33	1 726 175,97
Lyhytaikaiset saamiset			Siirtovelat	9 853 043,98	10 561 537,11
Myyntisaamiset	4 981 122,05	4 694 549,63	Laskennalliset verovelat	1 414 481,58	1 443 354,81
Lainasaamiset	602 325,64	837 136,99	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 519 416,14	35 336 980,19
Muut saamiset	1 362 593,45	1 135 962,97		149 232 183,25	145 192 256,36
Siirtosaamiset	2 233 634,56	2 389 455,90	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
	9 179 675,70	9 057 105,49	Omavaraisuusaste, %	27,29%	29,21%
Rahoitusarvopapit			Rahoitusvanallisuus €/asukas	-8 444,46	-7 563,21
Osakkeet ja osuudet	271,05	271,05	Suhteellinen velkaantuneisuus %	73,68%	71,70%
Sijoitukset rahamarkkinainstrum	241 076,02	416 252,86	Lainakanta 31.12., 1000€	73 110	70 769
Joukkovelkakirjalainasaamiset		0,00	Lainat €/asukas	7 416	7 185
Muut arvopapit			Lainasaamiset 31.12., 1000€	287	287
	241 347,07	416 523,91	Lainat ja vuokratvastuut 31.12., 1000€	76 838	74 937
Rahat ja pankkisaamiset	11 906 878,32	15 017 643,79	Laina ja vuokratvastuut €/asukas	7794	7608
VASTAAVAA YHTEENSÄ	149 232 183,25	145 192 256,36	Kertynyt yli/alijäämä, 1000€	10800	12630
			Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1095,45	1282,24
			Asukasäärä	9859	9850

2.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

2.8.1. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaikki liitetiedot on esitetty kohdassa 4 Tilinpäätöksen liitetiedot.

Kuntalain 115 § mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa otettava kantaa tilikauden tulokseen sekä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja toimenpiteistä kattamattoman alijäämän tasapainottamiseksi taloussuunnitelmakaudella.

lin kunnan tilikauden tulos ennen poistoeron muutosta ja varausten muutoksia on 719.729,90 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyy myös lin vesiliikelaitoksen tulos, joka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti omassa kirjanpidossa.

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1) Tuloutetaan peruskunnan ja liikelaitosten poistoeroa suunnitelman mukaan 66.379,53 euroa. Tehdään vapaaehtoinen investointivaraus 450.000,00 euroa Valtarin koulun investointia varten.

Tilikauden tulos	719.729,90 €
Poistoeron vähennys	66.379,53 €
<u>Varauksen lisäys</u>	<u>-450.000,00 €</u>
Tilikauden ylijäämä 31.12.2022	336.109,43 €

2) Edellä olevien poistoeron tuloutuksen ja vapaaehtoisen varauksen jälkeen lin kunnan tilikauden ylijäämäksi muodostuu 336.109,43 euroa, josta kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se siirretään taseen vapaaseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämään ja edellisten tilikausien ylijäämän lisäykseksi.

Taseessa on edellisten vuosien ylijäämä	2.064.083,19 €
<u>Vuoden 2022 tilikauden ylijäämä</u>	<u>336.109,43 €</u>
Kertynyt ylijäämä 31.12.2022	2.400.192,62 €

3) Esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita, koska taseessa ei ole aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä alijäämiä.

3. Kuntastrategian toteutuminen

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

li 2025

Läpileikkaavat teemat ja tavoitetilat

Kunnan kehityksessä on mukana kolme läpileikkaavaa teemaa. Ne ohjaavat arjen työtä kuten arvot kiinnittäen lin ympäröivään maailmaan omalla erikoistumisellaan.

Kestävä kehitys

li sitoutuu kestävään kehitykseen. Kunta toimii resurssiviisaasti paremman, puhtaamman ja eettisen yhteiskunnan nimissä. Paikalliset ratkaisut ja lähipalvelut tukevat aluetaloutta niin ruoan- kuin energiantuotannossakin. Hankinnoissa hyödynnetään paikallista osaamista. Rakentamista ohjaavat kestävät säännöt ja infra tukee kestävää arkea. Liikkuminen on vähäpäästöistä. Vedet puhtaita. Turha kulutus karsitaan ja materiaalien osalta tehostetaan kiertoja. Muovittomuus on arkea. Kaikki osallistuvat ilmastotalkoisiin. Ilmastomuutokseen valmistaudutaan. li toimii viisaasti.

Digitalisaatio

Palvelujen uudelleen järjestäminen digitalisaation avulla on osattu hyödyntää lissä. Kömpelöt ja aikaa vievät palvelurakenteet on muokattu yhteensopiviksi ja kuntalaisia laadukkaasti hyödyttäväiksi palvelupoluiksi. Erillisten ohjeiden ja lomakkeiden rinnalla lissä toimivat älykkäästi ohjautuvat ja

keskustelevat digitaaliset palvelut. Sähköiset järjestelmät sujuvoittavat palvelua, mikä vähentää rutiinivaihtoa, jolloin henkilöstöllä on aikaa kuntalaisten kohtaamiseen. Kuntalaiset ja yritykset osaavat käyttää sähköisiä palveluita. Kattava digitaalisuus tarjoaa yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia ja lulle kilpailuetua. Valokuitua hyödynnetään tehokkaasti.

Muutoksessa mukana oleva, luova ja kansainvälinen markkinointi. Elinkeinoelämän kehittäminen on mukana kaikessa päätöksenteossa ja menestyvät yritykset tukevat kunnan kasvua. Lihin on tervetullutta niin perinteisten kuin kehittyvienkin alojen yritystoiminta ja tiloja on tarjolla ketterästi myös pienille tulijoille. Uusia kiertotalousratkaisuja, liikkumisen palveluja ja älykäästä erikoistumista hyödynnetään kunnan kaikilla osa-alueilla. Iiläiset yritykset ovat verkottuneet ja yritysilmapiiri kannustaa kestävään kasvuun. Iissä on reipas myyntiote yritys yhteistyössä.

Mahdollistava ja rohkea li

Iissä uskalletaan olla mukana muutoksessa. Li tarjoaa elinkeinoelämälle puitteet toimia kestävästi osana globaalia taloutta. Iissä on lupa kokeilla ja iiläiset yritykset ovat rohkeasti mukana kasvussa.

Tavoite: uusyrittysperustanta ja yritysten liikevaihdon kehitys kasvussa
Mittari: uusyrittysperustanta ja yritysten liikevaihto

Päämäärän saavuttamiseksi lin tulee varmistaa:

Nopeat yhteydet

Iissä liikenne- ja viestintäyhteydet ovat maan huippua. Valtatie neljä on kunnostettu ja lin rautatieasema on avattu lähiliikenteelle. Oulun kansainväliselle lentokentälle on nopea yhteys. Suorien linjojen joukkoliikenne ja jakamistalouden hyödyntäminen mahdollistavat laajan työssäkäynti- ja opiskelualueen iiläisille. Liikenneväylät ovat selkeitä, nopeita ja turvallisia mahdollistaen yhteydet etelään ja pohjoiseen Pohjois-Ruotsi huomioiden. Kestävä liikkuminen vaihtoehtoisten polttoaineiden tankkauspisteineen ja reippaasti käyttöön otetut uudet liikkumisen palvelumallit ovat lin kilpailuvaltti. Alueita yhdistävä älyliikenne nostaa elintasoja ja tarjoaa yrityksille uutta liiketoimintapotentiaalia. Valokuitu ja 5G ovat kaikkien kuntalaisten ja yritysten käytettävissä. Liiketoiminta kasvaa netin avulla. Työvoiman saatavuus on hyvä, koska yhteydet pelaavat monen suuntaisesti.

Rohkaiseva maankäyttö

Iissä kaavoitetaan reippaasti ja ennakoivasti hyödyntäen kaavoituksen profiloitua. Maankäytön suunnittelu ja maanhankinta tukevat kasvavia asumisen ja palvelujen keskuksia. Etelä-lilaakson alueelle on rakentunut monipuolinen kaupan, teollisuuden ja logistiikan keskus, joka hyötyy uuden nelostien liittymästä. Keskustan uudelleen rakentaminen on alkanut ja pysäyttää tarjonnallaan, sekä kiinnostavalla ja nykyaikaisella ilmeellään ohikulkuliikenteen käyttämään iiläisiä palveluita. Laajentuva päivittäistavarakauppa vastaa monipuolisesti kuluttajien tarpeisiin keskustassa. Ympäristö on siistiä ja kaunista.

Viihtyisä koti

Iissä on hyvä elää. Kunta on kuntalaisia varten. Kaikista pidetään huolta – naapureista, ympäristöstä ja yhteisestä hyvästä. Viihtyisät puitteet ja monipuolinen tekemisen tarjonta innostavat aktiiviseen elämään. Kaikkia kannustetaan hyvän elämän polulle. Li on onnellisten asukkaiden koti.

Tavoite: kuntalaisten kokemus hyvästä elämästä, nouseva positiivinen väestönkasvu
Mittari: kuntalaisbarometrin hyvän elämän arviointi, tulo- ja lähtömuuttotilasto

Päämäärän saavuttamiseksi lin tulee varmistaa:

Terve elämä

Iissä on monipuolisesti erilaista asuintarjontaa elämän kaikkiin vaiheisiin. Terveellinen elinympäristö kannustaa omaehtoiseen toimintaan koko kunnan kattavine pyöräilybaanoineen ja monipuolisine liikuntamahdollisuuksineen. Liikuntatilojen käyttöä tuetaan monipuolisin käytännöt ja jokaisella asuinalueella on lähiliikuntatarjotin. Luonto on kaikkien saavutettavissa ja ympäristöarvot näkyvät taajamien siistityssä ilmeessä. Laajat vesistöalueet näkyvät kuntalaisten arjessa ranta-asumisen ja virkis-täytymisen alueina. Raasakka – Vihkosaari – Vanha Hamina – Rantakestilä - Karhu-akselille

avataan inspiroiva rantojen elämyskokonaisuus, joka tukee kuntalaisten viihtymistä. Keskustasta pääsee rannalle. Jokisuistot ovat vetovoimaisia vapaa-ajanviettoalueita. Joet on ennallistettu ja kalastus kannattaa. Iin rannat tunnetaan valtakunnallisesti ja kaikki pääsevät niistä nauttimaan.

Meidän Ii

Yhdessä tekeminen on iiläinen elämäntapa. Yhteisölliset asuinalueet yhdistävät eri-ikäisiä ja eri elämänvaiheissa olevia kuntalaisia. Kyläkuulttuuri kyläkouluineen-, yhdistyksineen ja -tupineen tuo esiin maalaismaisen elämän parhaat puolet. Vapaaehtoistoimintaa ja osallisuutta tuetaan, kansalaisopiston kautta tavoitetaan kuntalaiset ja kulttuurista nautitaan integroituna eri toimialoille. Jokaiselle iiläiselle löytyy oma harrastus. Lapsia ja nuoria kannustetaan koko kylän voimin ja kunnan kaikissa palveluissa poikkihallinnollisesti hyvän elämän kasvuun. Kaikille mahdollistetut varhaiskasvatuspalvelut avoin varhaiskasvatus mukaan lukien tukevat sitä, että jokainen lapsi saa hyvän alustan ponnistaa elämässään. Omaa lukio vahvistaa nuoria kasvussa. Lapsille ja nuorille tarjotaan palveluja yli lakimääräisen. Kukaan ei jää yksin. Jokainen iiläinen tietää olevansa tärkeä.

Vahva kunta

Kuntakonsernissa on terve talous ja kunta seisoo vahvalla osaamisen perustalla.

Tavoite: talouden tasapaino ja sitoutunut henkilöstö
Mittari: ylijäämäinen tilinpäätös, parempi työyhteisökysely

Päämäärän saavuttamiseksi Iin tulee varmistaa:

Kestävä konsernitalous

Talous, arvot ja strategia kulkevat lissä käsi kädessä. Kunnan luottamushenkilöt ja henkilöstö sitoutuvat talouden, arvojen ja strategian kolmikantaan, ja jokainen voi vaikuttaa talouden hallintaan omalla työpanoksellaan. Omistajapolitiikka- ja ohjaus ovat kestäväällä pohjalla. Velkaantuminen on katkaistu ja investoinnit tukevat kasvua, joka on vahvan talouden kivijalka. Tulopohjaa on laajennettu. Kunta kasvaa kehittämällä.

Osallistuvat kuntalaiset

Kuntalaiset saavuttavat kunnan palvelut. Kunnan toiminta on avointa ja päätöksenteko perustuu aitoon kuulemiseen. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kehitetään jatkuvasti vastaamaan nopeasti muuttuvan ympäristön edellytyksiä. Helposti käytettävät ja ennakoivat digipalvelut ovat yksinkertaistaneet kuntalaisten palveluja siten, että asiointi kunnan kanssa on helppoa, nopeaa ja miellyttävää. Kuntalaiset pääsevät itse suunnittelemaan palveluitansa ja kyläyhdistysten aktiivisuuden tukemiseksi käytössä on osallistava budjetointi osana kunnan talousarviota.

Osaavat tekijät

Kuntaa johdetaan tiedolla. Henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista kehitetään jatkuvasti. Jokainen on sitoutunut yhteisiin tavoitteisiin, joita kohti kuljetaan työyhteisöjen välisellä yhteistyöllä. Jokainen voi vaikuttaa omaan työhönsä ja kokea ylpeyttä siitä, että työ tuottaa laadukasta tulosta. Uuden henkilöstön perehdytys on selkeää ja kaikki toiminta perustuu avoimuudelle. Osaava henkilöstö tuottaa kustannustehokasta ja laadukasta työn tulosta, joka palvelee kuntalaisia entistä paremmin.

Resurssiviisas Ii -tiekartta

Tavoitteena:

1. Ei ilmastopäästöjä – kunta toimii hiilineutraalisti eikä tuota ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonepäästöjä.
2. Ei jätettä – kunta toimii kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä synny.
3. Ei ylikulutusta – kunnassa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa.

Energiantuotanto ja kulutus

- Fossiiliton ja hiilineutraali sähkön- ja lämmöntuotanto
- Energian säästäminen kotitalouksissa, julkisella sektorilla ja yrityksissä
- Energiatohokkuus. Tilatehokkuus.

lin tavoitetila 2050

- uusiutuva energia on halvin vaihtoehto kaikkiin tarpeisiin
- suurten energiamäärien teknisesti ja taloudellisesti kannattava varastointi lissä laajasti käytössä
- uudet rakennukset tuottavat vähintään käyttämänsä energian
- lilaakso on uusiutuvan energian globaali yritystoiminnan keskittymä

Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

- Älykäs, uusiutuvilla polttoaineilla toimiva liikenne
- Turvallisen, terveellisen ja kestäväen liikkumisen mahdollista yhdyskuntarakenne

lin tavoitetila 2050

- Liikenne on halvinta uusiutuvista luonnonvaroista valmistetuilla polttoaineilla
- lissä on käytössä uudet edulliset vähäpäästöisten ajoneuvojen haltijamallit
- lissä on säilynyt monimuotoista luontoympäristöä ja lähivirkistysalueita

Kulutus ja materiaalikierrot

- Neitseellisten raaka-aineiden kulutus kestävää ja kierrätysmateriaalien käyttö maksimoitu. Uudelleenkäyttö ja uusiokäyttö otettu huomioon jo tuotesuunnittelussa.
- Uudet kulutusmallit kotitalouksissa ja julkisessa taloudessa; tuotepalvelut, yhteisomistaminen, vuokraus ja lainaus

lin tavoitetila 2050

- Resurssiviisauden ja teollisen ekologian esimerkkialue

Ruoan tuotanto ja kulutus

- Yhden maapallon rajoissa tuotettu ja kulutettu ruoka luo hyvinvointia, terveyttä ja taloudellista kasvua

lin tavoitetila 2050

- li on keskeinen toimija pohjoissuomalaisen ruokatuotannon renkaassa etenkin kalan osalta
- lissä tuotettujen ja kulutettujen elintarvikkeiden hiili- ja vesijalanjälki huipputasoa

Veden käyttö ja luonnonvedet

- Puhtaat luontovedet, kestävä vedenkulutus, ravinteiden talteenotto ja kierrätys

lin tavoitetila 2050

- lin jokien biologinen ja kemiallinen tila vastaava kuin 1950
- li tunnetaan puhtaiden vesien antimista

4. Talousarvion toteutuminen

4.1.1. Keskushallinto

Palvelun tehtäväkuvaus:

Tehtäväalueet:

Vaalit, kunnanjohto, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus jaoksineen, kuntayhteistyö, verotus, varautuminen ja valmiussuunnittelu, maaseutuviranomaispalvelut, rahoitus, tietopalvelut ja tarkastus.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Tietopalveluihin sisältyy määrärahavaraus selainpohjaisen sähköisen asiointipalvelun käyttöönottoon osana Dynasty-asianhallintajärjestelmää. Sähköinen asiointipalvelu mahdollistaa mm. yksityishenkilöiden ja yhdistysten anomusten käsittelyä sähköisesti prosessin alusta loppuun.

Vuonna 2022 järjestetään aluevaalit. Aluevaalit liittyvät muodostuviin hyvinvointialueisiin, jolle siirtyy vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä. Vaalien järjestelyissä huomioidaan tarvittaessa covid19 –taudin aiheuttamat erityisjärjestelyt. Elinkeino- ja konsernijaosto on lakkautettu vuonna 2021.

Ostot Oulunkaarelta

Kuntapalvelutoimisto tuottaa tieto-, talous- ja henkilöstöpalvelut. Sote- palveluiden siirtyessä Oulunkaarelta hyvinvointialueelle vuonna 2023, tulee kuntien samalla tehdä ratkaisut kuntapalvelutoimiston osalta, ts. miten tieto-, talous- ja henkilöstöpalvelut jatkossa tuotetaan.

Arvio toteutumisesta:

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt:

Tulojen ylitys johtuu vaaleista saadusta korvauksesta sekä yleishallintoon kohdistetuista tuet ja avustuksista. Menojen alitus johtuu henkilöstökuluista sekä yhteistoimintaosuuksista.

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	2 962		2 962	107 648	104 686
Toimintakulut	-1 679 406		-1 679 406	-1 561 642	117 764
Toimintakate/jäämä	-1 676 444		-1 676 444	-1 453 993	222 451
Poistot ja arvonalentumiset	-58 547		-58 547	-59 729	-1 182
Tilikauden tulos	-1 734 991		-1 734 991	-1 513 724	221 267

Henkilöstön kehitys:

	TA2022	Lisäys	Vähennys	TP2022	Perustelut
kunnanjohtaja	1			1	
hallinto- ja talousjohtaja	1			1	
toimistosihiteeri	1			1	
tietopalveluasiantuntija	1			1	
Yhteensä	4			4	

4.1.2. Elinvoimapalvelut

Palvelun tehtäväkuvaus:

Tehtäväalueet:

Micropoliksen sopimus, Oulun Seudun Leader- ja hankerahoitus, 50/50 -energiansäästötoimet

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Lin elinvoimapalveluista vastaavat toimijat toteuttavat lin kuntastrategia 2025:n tavoitteita elinkeinojen osalta. Lissä tavoitellaan kasvun ja vetovoiman vahvistamista. Li tarjoaa elinkeinoelämälle puitteet toimia kestävästi osana globaalia taloutta. Ympäristö- ja energiaosaaminen kasvattaa liiketoimintaa, työpaikkoja ja investointeja. Li toimii elinkeinoelämä edellä.

Kuntamarkkinointi

Kuntamarkkinoinnilla tavoitellaan kasvua, joka syntyy uusista asukkaista, yrityksistä ja vierailijoista. Markkinoinnissa käytetään rohkeasti luovia ja monimediaisia viestimutoja, joilla tuodaan esille lin vetovoimatekijöitä ja nostetaan alueen tunnettavuutta kuten palkittua ilmastotyötä. Asukashankinnassa toteutetaan asuinalueiden, kylien ja -tonttien markkinointia keinoina mm. tonttipörssin/varausjärjestelmän kehittäminen, Rakentajan ja muuttajan opas, Li tutuksi -palveluopas, some- ja hakukonekampanjat sekä kiinteistöväliittäjille ja talopakettifirmoille Li tutuksi -tilaisuudet. Kuntalaisten osallistamista, aktivointia ja sitouttamista toteuttaa kunnan tiedotelehden ja uutiskirjeen toimitus, verkkosivustojen / intranetin / kunnan sähköisten asiointi- ja viestintäpalveluiden kehittäminen, kuntalaiskyselyiden koordinointi "Osallistuva Li" -merkin alla, sekä uuden asukkaan tervetulo-paketin sisällön kehittäminen yhteistyössä alueen yritysten ja yhdistysten kanssa. Toteutetaan muuttotutkimus, kunnan imago-tutkimus muuttajan silmin. Tulevan vuoden aikana perustetaan markkinointityöryhmä etsimään uusia keinoja kasvun jatkumiseksi.

Toteuma

Kuntamarkkinoinnissa ja -viestinnässä toteutettiin monipuolisesti toimenpiteitä seuraavilla osa-alueilla: kuntalaisviestintä, kuntabrändi, asuminen, yrittäminen ja vieraileminen. Kuntalaisille suunnattu Hyvät Tuulet -tiedotelehti toimitettiin ja julkaistiin neljä kertaa. Uuden asukkaan tervetulo-paketin sisältö päivitettiin ja jaettiin yhteistyössä kirjastojen kanssa. Viestintä- ja markkinointipäällikkö vastasi sisällöntuotannosta ii.fi -verkkosivuille koordinoiden ja kouluttaen sivuston ylläpitäjiä. Hän oli mukana kuntalaisbarometrin ja kuntastrategian osallistamisessa. Kuntastrategian tueksi laadittiin lin brändikirja ja sitä tukevat viestintämateriaalit.

Li oli mukana Oulun seudun rekrytointikampanjassa, joka kohdennettiin Keski-Suomeen kesä-joulukuun ajan. Kampanjassa tuotettiin mainosvideo sekä toteutettiin Facebook-, Instagram- ja LinkedIn -mainoskampanjat, joissa nostettiin lin alueen työskentelymahdollisuuksia esille. Lin avoimia työpaikkoja markkinointiin somekanavissa.

Uusien asukkaiden houkuttelemiseksi tonttikartalle lisättiin näkyviin ulkoilureittejä sekä luonto- ja vierailukohteita. Etuovi.com -palvelussa toteutettiin kolme mainoskampanjaa Oulun seudulle ja Merilapin alueelle. Kaleva.fi ja Iltasanomat.fi -verkkosivuilla julkaistiin kaksi mainostajan artikkelia. Kampanjat saivat hyvin huomiota. Nelostielle toteutettiin uusi tienvarsimainos "Kuivaniemellä asut vesistöjen äärellä" sekä uudistettiin laskeutumissivu: ii.fi/kuivaniemi. Lisäksi toteutettiin neljä Toiveidesi koti -markkinointikampanjaa sosiaalisessa mediassa.

Yrittämisen osa-alueella kehitettiin ii.fi/business -verkkosivua. Kalevan kanssa yhteistyössä toteutettiin neljä mainostajan artikkelia vapaista yritystonteista, rakennusvalvonnan palveluista, Paikallista -merkistä, CircLab -tutkimusympäristöstä, yritysneuvonnasta sekä iiläisistä hyvinvointialan yrityksistä.

Lissä vierailun ja matkailun puolella tehtiin monenlaista. Li oli mukana Oulun seudun yhteismarkkinoinnissa (Pohjolan Rengastie / Visit Oulu) ja toteutti sen vuosisuunnitelmaa: Li otti käyttöön lin luonto- ja retkeilyreittien näkyvyyden tehostamiseksi Outdoor Active -verkkopalvelu. Käyttöön otettiin myös Visit Finlandin Datahub tietojärjestelmä, jonne syötettiin kunnan kohteet sekä perehdytettiin iiläiset matkailutoimijat järjestelmän käyttöön. Kulttuurimaisemareitti Ruustinnasta toteutettiin uusi digi- ja painokartta ja uusittiin opastauluja. Oulussa ja Limingassa toteutettiin Vieraile lissä - Visit Li -ulkovalomainoskampanja sekä tuotettiin neljä Vieraile lissä -videomainoskampanjaa somessa.

Visit li -karttaesite päivitettiin ja myös nelostien Vieraille lissä -tienvarsimainostaulu uusittiin. Kalevan Kesäliitteessä ja Lomaforumissa toteutettiin printtimainokset. Yhteistyössä Saaga Travelin kanssa järjestettiin heinäkuussa kolme li-bussin päiväretkä Oulusta lihin. Päiväretkiläisille tuotettiin kävelykarttaesite.

Markkinoinnin ja viestinnän osalta toteutumatta jäivät muuttotutkimus, jonka osalta jäätin odottamaan uuden kuntastrategian voimaantuloa. Kiinteistöväliittäjille ja talofirmoille suunnattu li tutuksi -tilaisuus jäi toteuttamatta teknisen palveluiden resurssipulan ja henkilöstövaihdosten vuoksi. Li tutuksi palveluopasta ei myöskään päivitetty, vaan se siirrettiin vuodelle 2023 hallintouudistuksen vuoksi. Vapaa-ajan asukkaan kirje jäi toteutumatta, sillä digi- ja väestötietovirastolta ei saatu osoitteita sovituissa ajassa.

Kunnan strategiatyön koordinointi

Open Agenda -hankkeessa kuntalaisten strategisen osallisuuden vahvistaminen digitalisaation keinoin yhdessä kumppanikuntien kanssa. Hankkeen rahoitus ministeriöstä.

Toteuma

lissä laadittiin ja hyväksyttiin uusi kuntastrategia. Strategiatyön pohjana käytettiin neljästä verkkokyselystä koostuneen kuntalaisbarometrin tuloksia. Kyselyiden avulla syvennettiin ymmärrystä kuntalaisten arjesta ja siihen sisältyvistä pullonkauloista. Lisäksi järjestettiin työpajoja ja kyselyjä nuorille. Kyselyt toteutettiin yhteistyössä koulujen kanssa. Kuntalaisbarometriin osallistui n. 10% kuntalaisista, ja kouluissa toteutettuihin kyselyihin osallistui lähes kaikki lin kunnan koululaiset. Kyselyiden lisäksi hankkeessa on toteutettu useita työpajoja ja keskustelutilaisuuksia kunnan asukkaille. Niiden avulla on pyritty lisäämään ymmärrystä kuntalaisten arjesta ja pääsemään kiinni asioihin, jotka sujuvoittavat kuntalaisten arkea.

Strategian laatimiseen ja suunnitteluun osallistui laajasti sekä päättäjiä, kunnan työntekijöitä, yrittäjiä ja yhdistyksiä. Open Agenda -hankkeen kyselyistä saatuja näkökulmia tuotiin työskentelyyn mukaan. Strategiatyöpajojen välissä toteutettiin ns. ”jälkiviisaus -kysely”, jossa kuntalaisilla oli mahdollisuus kommentoida siihen mennessä tehtyä strategiatyötä. Nuorten kanssa laadittiin palvelulupaus, joka myös päätyi hyväksytyyn kuntastrategiaan.

Alueiden kehittäminen

Edistetään työn alla olevan elinkeino-ohjelman linjausten mukaisesti kärkialueiden (Pentinkangas ja kasvuliittymät, Ijokisuisto, Kuivaniemen biotalousalue, Sääskenharju ja Vatunki) kehittämistä Kiinteistö- ja ympäristöteknisten palveluiden kanssa.

Toteuma

Elinkeino-ohjelman painopisteistä Pentinkankaan alueelle saatiin yritystilarakentamista ja alueen kehityssuunnitelmia on toteutettu Rakentajantien ja Yrittäjätien osalta. Kasvuliittymien osalta on edistetty liittymien paikan määrittämistä yhteistyössä ELYn kanssa. Sääskenharjun osalta on tehty alustavia suunnitelmia. Alueen kehittämiseen saatiin avustus ympäristöministeriöltä. Kuivaniemen biotalousalueelle on tehty tiesuunnitelma liikennöinnin parantamiseksi. Suunnitelman toimenpiteitä ei vielä ole toteutettu. Kuivaniemen alueelle sijoittui yksi uusi yritys. Vatungissa eri toimijat ovat laajentaneet toimintaansa. Alueen toiminnan sujuvoittamiseksi on sataman toimintaa ja yhteistyötä edistetty tiiviillä yhteistyöllä alueen toimijoiden kanssa.

Matkailu

Vahvistetaan matkailualaa lissä. Verkotetaan matkailutoimijat. Visit li konseptin markkinointi, luonto-, retkeily- ja vierailukohteita markkinoidaan tienvarsitauluin ja opastein, verkkokampanjoin sekä esitteillä, karttajulkaisuilla ja mökkiläiskirjeellä.

Toteuma

Markkinointi toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Ijoeen lumo -hanke aloitti elokuussa toimintansa. Hanke koordinoi yhteen sekä liläiset matkailutoimijat että koko Ijoeen matkailutoimijat tai toimintaa suunnittelevat. Hankkeen päätavoitteena on luoda matkailutoimijoiden verkosto Ijoeen alueelle, minkä toteutus aloitettiin laajamittaisella verkostoitumisella ja tutustumisella alueen matkailutoimijoihin (yritykset ja yhdistykset) sekä sidosryhmiin (DMO, DMC, kehittämissyhtiöt, kunnalliset toimijat). Hankkeen työntekijät valittiin DataHub -kuratoijiksi lin kunnan osalta. Ijoeen alueellinen kehittäminen ja

mahdollisen yhteismarkkinoinnin pohjan luominen aloitettiin varaamalla visitiijoki.fi -domain. Varsinainen verkostoituminen ja verkottaminen tapahtuu hankesuunnitelman mukaan vuosina 2023–24.

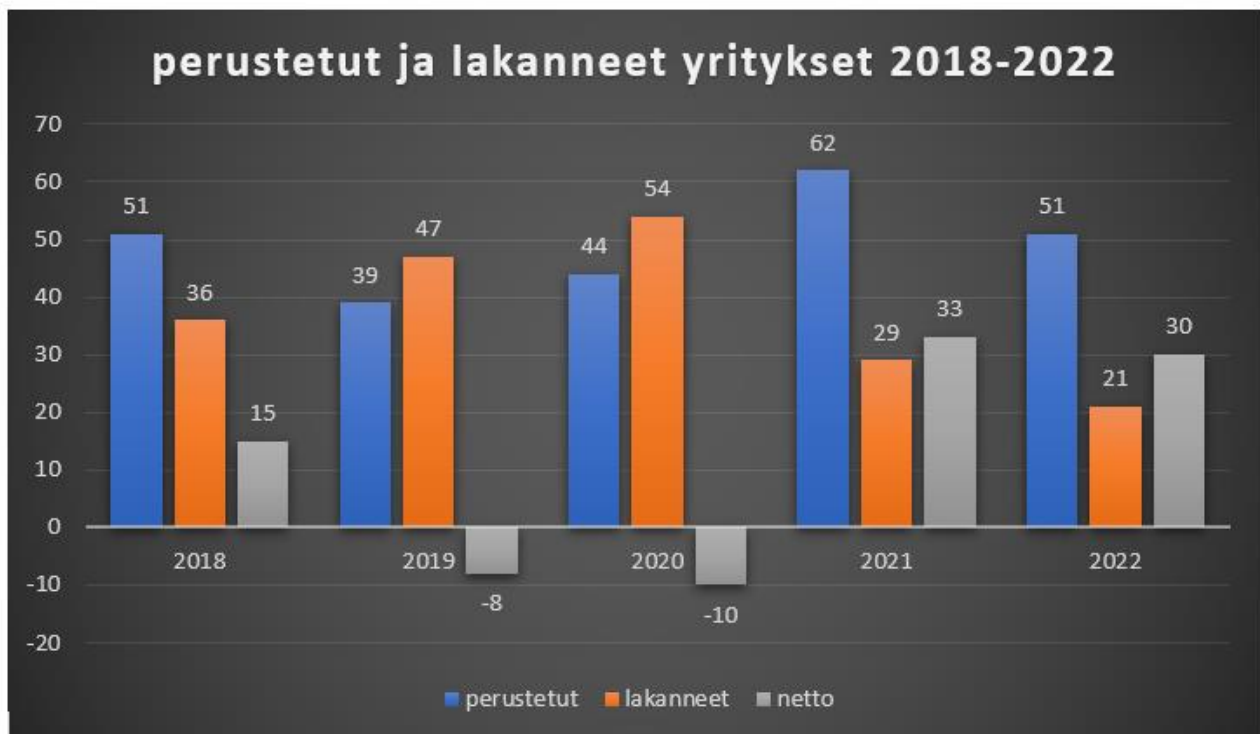
Elinkeinoelämä edellä

Tehdään listä paras paikka yrittää tavoitteena uusien yritysten syntyminen, yritysten toiminnan kehittyminen, investointihalukkuus ja yritysten verkostoituminen. Yrittäjyysilmapiiri, aloittelevien yritysten neuvonta (uusyrityksperustanta), tilat&tontit (yhteistyössä lilaakso Oy ja tekniset palvelut), kasvupalvelut rahoitusneuvontoineen, li Business konseptin markkinointi ja myyntityö uusien sijoittuvien yritysten hankkimiseksi. Paikallista-merkkiä viedään eteenpäin yhdessä yrittäjien kanssa. Säännöllistä vuoropuhelua yrittäjyhdistysten ja kunnan johdon välillä koordinoidaan. Seurataan työpaikkojen ja yritysten määrän kehittymistä.

Toteuma

Elinkeinoelämän toimintaympäristön näkökulmasta vuosi oli haastava. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Euroopan energiakriisi, kiihtynyt inflaatio ja keskuspankkien nopeasti kiristynyt rahapolitiikka synkistivät talousnäkymiä. Silti lihin perustettiin 51 yritystä. Perustettujen yritysten määrä kuvaa 2022 vuoden positiivista kehitystä markkinoiden haasteista huolimatta. Yritysneuvonnan piirissä oli 119 yritystä ja useat yritykset saivat yritystukia, investointiavustuksia ja starttirahaa. Paikallista yritysverkostoon liittyi uusia yrityksiä ja yritystapahtumia järjestettiin 19 kpl. Yhteistyötä tehtiin kunnan yrittäjyhdistysten kanssa. Hankkeissa tehtiin noin 50 olevan ja potentiaalisen yrityksen kanssa yhteistyötä, yritysten toimintojen kehittämistyötä sekä tarkasteltiin myös lihin sijoittumisen mahdollisuuksia.

Pohjois-Pohjanmaan yritysbarometrin tulosten mukaan voidaan todeta yrittäjyysilmapiiriin kehittyneen positiiviseen suuntaan. li sijoittui sijalle 4/19 Pohjois-Pohjanmaan kuntien joukossa.

Ympäristö ja energia

Jatketaan Micropolis 3.0, kiertotalouden innovaatiokeskittymän kehittämistä CircLab teollisuuden sivuvirtojen puhdistamiseen mikroleväteknologialla yhteistyössä Oulun yliopiston kanssa (päärahoitus EAKR:sta ja yrityksiltä). Resurssiviisauden toimenpiteillä tavoitellaan liiketoimintaa, investointeja ja työllisyyttä. Kiertotaloudella tavoitellaan uusia yrityksiä alueelle ja uutta liiketoimintaa yrityksille. Lisätään edelleen uusiutuvan energian hyödyntämistä sähkön ja lämmön tuotannossa. Edistetään liikenteen uusiutuvien polttoaineiden käyttöönottoa ja tavoitellaan lihin lisää tankkauspisteitä. Kehitetään älykkäitä järjestelmiä uusiutuville energioille yhdessä alan yritysten kanssa. Aktivoidaan kuntalaisia sekä yrityksiä ilmastotoimiin (yhteistyössä lilaakso Oy). Jatketaan lijoen laatua parantavia

hankkeita, edistetään vaelluskalojen palauttamista ja vesistömatkailua. Toimitaan kansainvälisellä kentällä lin vetovoiman vahvistamiseksi.

Tavoitteiden toteuttamiseksi on suunnittelussa hankkeita kysyntäjoustopilottiin ja alueellisen virtuaalivoimalan selvitykseen, älykkääseen tavaraliikenteeseen, matkailun edistämiseen ja IlmastoAreenaan.

Toteuma

Teollisuuden sivuvirtojen testaus ei toteutunut, mutta yliopisto teki kokeita eri jätevesillä, mm. kalankasvatuksen jätevedestä. Vuoden aikana testattiin ja täydennettiin CirkLab:n tutkimuslaitteistoja sekä suunniteltiin tilan remonttia. Fotobioreaktorin käyttöönottoa valmisteltiin ja levän esikasvatustyö aloitettiin yritys yhteistyössä Feasib Oy:n kanssa.

Virke hankkeessa kehitettiin purkurakennusten materiaalimäärien arviointiin kaksi laskentamallia, joista toinen käy suoraan ARA:n purkuavustuksen purkujätearvion ilmoitukseksi. Hankkeessa toteutettiin selvitys, jossa hankealueelle etsittiin purkubetonille, eristevillalle ja kipsilevylle kierrätys- ja uudelleenkäyttömahdollisuuksia.

Iijoki-sopimus edisti lijoen vaelluskalojen palauttamistyötä, veden laadun parantamista sekä vesistömatkailua toteuttamalla monipuolista hankeneuvontaa ja viestintää. Sopimuksen alla on järjestetty yhteistyöpalavereita virtavesi- ja valuma-aluekunnostusten edistämiseksi. Iijoki-sopimuksen kehittämiskoordinaattori on toteuttanut Ojasta allikkoon -hankkeen asiantuntijatehtäviä ja valmistellut jatkohanketta. Hiilipörssin kanssa on edistetty soiden ennallistamishankkeita, samoin Raasakan vanhan uoman mallintamishankkeen valmistelutöitä yhdessä PVO-Vesivoima Oy:n ja Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa. Näiden lisäksi koordinaattori on toiminut lukuisissa muissa hankevalmisteluissa, ohjausryhmissä ja sopimuksen mukaisten tehtävien edistämistyössä.

Ojasta allikkoon hanke päättyi marraskuussa. Hankkeessa kartoitettiin paikkatietoaineistojen perusteella koko Suomesta potentiaaliset ojitusvesien johtamispaikat kuivuneille soille sekä kitu- ja joutomaille. Kartoituksen tulos verifioitiin maastokäynneillä ja tarkoilla korkeusmittauksilla neljällä pilottialueella. Hankkeessa tehtiin suunnitelmat pilottialueiden vesien johtamiseksi ja luotiin toimintamalli siitä, miten vesien johtaminen käytännössä tapahtuu projektina.

Ilmastoareena ei toteutunut.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt:

Elinvoimapalveluiden talous toteutui talousarvion mukaisesti. Pieni poikkeama johtui Open Agendan tulojen tilityksistä: osaa vuodelle 2022 tarkoitetuista hankkeen tuloista tilitettiin jo edelliselle vuodelle.

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot				165 164	165 164
Toimintakulut	-592 445		-592 445	-756 271	-163 826
Toimintakate/jäämä	-592 445		-592 445	-591 107	1 338
Poistot ja arvonalentumiset	-3 905		-3 905	-11 680	-7 775
Tilikauden tulos	-596 350		-596 350	-602 787	-6 437

4.1.3. Hallintopalvelut

Palvelun tehtäväkuvaus:

Tehtäväalueet:

Hallinnon tukipalvelut, postitus ja kopiointi, tietohallinto, asiointipiste, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, työkykyä ylläpitävä toiminta, työterveyshuolto, yhteistoiminta, yhteinen koulutus, työsuojelu, viestintä ja markkinointi sekä Vetoa ja Pitoa kuntatyöhön -hanke.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Tieto ja talouspalveluiden digitalisointia jatketaan etupäässä valtion asettamien kriteereiden saavuttamiseksi. Rakenteellisen muutoksena on ateria- ja tilapalveluliikelaituksen kuntapalvelutoimiston maksuosuuksien sisältyminen hallintopalveluihin v. 2021. Niin ikään v. 2021 rakenteellisena muutoksen on työterveyskuluja ja -tulojen jakaminen toimialoille palveluiden kustannuslaskennan mahdollistamiseksi. Peräkkäiset vuodet eivät näin ollen ole vertailukelpoisia tieto-, talous- ja henkilöstöpalveluiden hallinnon osalta.

Talousarvio sisältää vuonna 2021 alkaneen lin kunnan hallinnoiman kaksi ja puolivuotisen Vetoa- ja pitoa kuntatyöhön esr-hankeen kustannukset. Hankeen on saanut 80 %:n rahoituksen. Hanke toteutetaan yhteistyössä osatoteuttajina toimivien Oulunkaaren kuntayhtymän sekä Pudasjärven, Utajärven ja Vaalan kuntien kanssa.

Arvio toteutumisesta:**Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt:**

Tulojen ylitys liittyy Vetoa ja pitoa -hankeeseen. Merkittävimmät alitukset ovat palvelujen ostoissa.

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	174 234		174 234	411 549	237 315
Toimintakulut	-1 977 763		-1 977 763	-1 909 462	68 301
Toimintakate/jäämä	-1 803 529		-1 803 529	-1 497 913	305 616
Poistot ja arvonalentumiset	-53 800		-53 800	-53 800	0
Tilikauden tulos	-1 857 329		-1 857 329	-1 551 713	305 616

Henkilöstön kehitys:

Vuosi	TA2022	Lisäys	Vähennys	TP2022	Perustelut
Hallintopalvelut					
taloussihteeri-controller	1			1	
talousasiantuntija	1			1	
henkilöstösuunnittelija	1			1	
tietohallintosuunnittelija	1			1	
toimistosihteeri	1			1	
virastomestari	2			2	
projektipäällikkö	1			1	määräaikainen 31.12.2022
Yhteensä	8			8	

4.1.4. Sosiaali- ja terveystalot**Palvelun tehtäväkuvaus:**

Perhepalvelut: Pääsääntöisesti lakisääteiset sosiaalihuollon palvelut, joilla tuetaan lasten, nuorten ja aikuisten hyvinvointia: sosiaalityö, toimeentuloturva, lastensuojelu, perheneuvola, lapsioikeudelliset palvelut, vammais- ja kehitysvammahuolto ja neuvolapalvelut sekä erityisryhmien asumispalvelut.

Terveystalot: Vastaanotto-, kuntoutus-, mielenterveys-, osastohoito- ja työterveyspalvelut sekä suun terveydenhuollon palvelut.

Vanhuspalvelut: Kotihoito, asumispalvelut ja laitoshoidot

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Laskelma kuntien soten tuotannon maksuosuuksista 2021-2022

	TP 2021	TA 2022	TP 2022	POIKKEAMA LOPULLISEEN TALOUSARVIOON	KÄYTTÖ- %	ERO TP 2021 - 2022	
						€	%
II							
Oma tuotanto	22 359 000	23 120 000	24 614 000	1 494 000	106,5	2 255 000	10,1
Erikoissairaanhoido	13 383 000	12 500 000	12 365 000	-135 000	98,9	-1 017 000	-7,6
YHTEENSÄ	35 742 000	35 620 000	36 979 000	1 359 000	103,8	1 237 000	3,5
PUDASJÄRVI							
Oma tuotanto	24 320 000	24 922 000	24 971 000	50 000	100,2	651 000	2,7
Erikoissairaanhoido	11 112 000	11 298 000	10 234 000	-1 065 000	90,6	-878 000	-7,9
YHTEENSÄ	35 432 000	36 220 000	35 205 000	-1 015 000	97,2	-227 000	-0,6
UTAJÄRVI							
Oma tuotanto	7 399 000	8 519 000	7 997 000	-522 000	93,9	598 000	8,1
Erikoissairaanhoido	3 345 000	3 272 000	3 415 000	143 000	104,4	70 000	2,1
YHTEENSÄ	10 744 000	11 791 000	11 412 000	-379 000	96,8	668 000	6,2
VAALA							
Oma tuotanto	9 179 000	9 701 000	9 362 000	-339 000	96,5	183 000	2,0
Erikoissairaanhoido	4 461 000	4 650 000	4 314 000	-336 000	92,8	-147 000	-3,3
YHTEENSÄ	13 640 000	14 351 000	13 676 000	-675 000	95,3	36 000	0,3
SIMO							
Oma tuotanto	7 204 000	8 141 000	7 520 000	-621 000	92,4	315 000	4,4
Erikoissairaanhoido	5 123 000	5 000 000	4 535 000	-465 000	90,7	-588 000	-11,5
YHTEENSÄ	12 327 000	13 141 000	12 055 000	-1 086 000	91,7	-272 000	-2,2
YHTEENSÄ							
Oma tuotanto	70 461 000	74 403 000	74 463 000	60 000	100,1	4 002 000	5,7
Erikoissairaanhoido	37 423 000	36 720 000	34 863 000	-1 857 000	94,9	-2 560 000	-6,8
YHTEENSÄ	107 884 000	111 123 000	109 326 000	-1 796 000	98,4	1 442 000	1,3

ULKOISET JA SISÄISET MENOT	II		Pudasjärvi		Simo		Utajärvi		Vaala		Yhteensä	
	as 31.12.22	9 859	as 31.12.22	7 593	as 31.12.22	2 877	as 31.12.22	2 523	as 31.12.22	2 626	as 31.12.22	25 478
	€	€/as	€	€/as	€	€/as	€	€/as	€	€/as	€	€/as
Perhepalvelut												
Sosiaalityö	-4 122 000	-418	-3 225 000	-425	-607 000	-211	-853 000	-338	-1 579 000	-601	-10 388 000	-408
Vammaispalvelut	-5 769 000	-585	-6 346 000	-836	-1 445 000	-502	-1 957 000	-776	-2 466 000	-939	-17 982 000	-706
Työ- ja päivätoiminta	-821 000	-83	-696 000	-92	-264 000	-92	-210 000	-83	-241 000	-92	-2 232 000	-88
Päihdepalvelut	-91 000	-9	-127 000	-17	-7 000	-2	-17 000	-7	-25 000	-9	-267 000	-10
Neuvolapalvelut	-865 000	-88	-765 000	-101	-246 000	-86	-302 000	-120	-258 000	-98	-2 437 000	-96
Perhepalvelut yhteensä	-11 669 000	-1 184	-11 159 000	-1 470	-2 569 000	-893	-3 340 000	-1 324	-4 569 000	-1 740	-33 306 000	-1 307
Terveyspalvelut												
Vastaanotto	-4 230 000	-429	-4 410 000	-581	-1 399 000	-486	-1 404 000	-557	-1 590 000	-606	-13 034 000	-512
Kuntoutus	-772 000	-78	-669 000	-88	-280 000	-97	-231 000	-92	-220 000	-84	-2 173 000	-85
Mielenterveystyö	-457 000	-46	-430 000	-57	-188 000	-65	-308 000	-122	-236 000	-90	-1 618 000	-64
Osastohoito	-2 048 000	-208	-3 403 000	-448	-1 077 000	-374	-1 550 000	-614	-1 495 000	-569	-9 573 000	-376
Suun terveydenhuolto	-1 312 000	-133	-855 000	-113	-364 000	-127	-481 000	-191	-495 000	-189	-3 508 000	-138
Terveyspalvelut yhteensä	-8 819 000	-894	-9 767 000	-1 286	-3 309 000	-1 150	-3 975 000	-1 575	-4 036 000	-1 537	-29 906 000	-1 174
Vanhuspalvelut												
Kotihoito	-4 852 000	-492	-5 771 000	-760	-1 992 000	-692	-2 503 000	-992	-2 117 000	-806	-17 234 000	-676
Asumispalvelut	-3 771 000	-383	-6 055 000	-798	-1 899 000	-660	-943 000	-374	-1 770 000	-674	-14 438 000	-567
Hoivahoito	-1 190 000	-121	-652 000	-86	-426 000	-148	0	0	0	0	-2 268 000	-89
Vanhuspalvelut yhteensä	-9 812 000	-995	-12 478 000	-1 643	-4 316 000	-1 500	-3 446 000	-1 366	-3 887 000	-1 480	-33 940 000	-1 332
OMA TUOTANTO	-30 300 000	-3 073	-33 405 000	-4 399	-10 194 000	-3 543	-10 761 000	-4 265	-12 492 000	-4 757	-97 152 000	-3 813
Erikoissairaanhoido	-12 455 000	-1 263	-10 641 000	-1 401	-4 581 000	-1 592	-3 437 000	-1 362	-4 323 000	-1 646	-35 437 000	-1 391
YHTEENSÄ	-42 755 000	-4 337	-44 046 000	-5 801	-14 775 000	-5 136	-14 198 000	-5 627	-16 816 000	-6 404	-132 589 000	-5 204

Pienin €/asukas

Suurin €/asukas

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt:

Perhepalvelut

Perhepalvelujen osalta talouden ylitykset ovat pääosin aiheutuneet sekä lastensuojelussa että vammaispalveluissa ostopalveluissa.

Ylitystä on avohuollon tukitoimenpiteissä, lyhytaikaisissa avohuollon sijoituksissa, ammatillisten perhehoitokotien ja laitoshoidon ostopalveluissa.

Vammaispalveluissa myös ostopalveluissa on merkittävää ylitystä, johtuen vammaisten asiakastarpeista kotiin annettavissa palveluissa, kuten henkilökohtaisessa avussa, kuljetuspalveluissa. Myös omaishoidon tuessa on ylitystä.

Terveyspalvelut

Terveyspalveluissa lissä budjettitoteuma alle 340 000€. Tulot ylittyi arvioituun 810 000 euroa. Tästä koronakorvauksia terveyspalveluille oli 432 000€. Muita tuloja oli vanhuspalveluiden osastohoidolle maksamat korvaukset ns kuntoutuspaikkojen käytöstä, ulkokuntalaisten kiireellinen hoito sekä vastaanotolla, että myöskin vuodeosastolla. Ilmaishoitotarvikkeiden kustannukset menivät yli 50 000€ arvioiduin. Diabetespotilaiden sekä uniapneapotilaiden määrä lisääntyy vuosi vuodelta ja niihin käytettävät hoitokäytännöt kehittyvät, jotka lisäävät kustannuksia.

Vanhuspalvelut

Asiakasmaksulain muutos vaikuttanut tulokertymään. Sotilasvammalain mukaiset korvaukset eivät toteutuneet- asiakkaat vähentyneet ja korvauserustetta valtionkonttorille ei ole syntynyt. Omaishoidontukea on myönnetty palv.tuotantolautakunnan hyväksymien myöntämisperusteiden mukaisesti. Omaishoitajille on järjestetty lakisääteiset vapaat omassa toiminnassa, perhehoidossa ja ostopalveluilla.

Kotona asuville on myönnetty kuljetuspalveluita sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Ohjelmapäivitykset ovat välttämättömiä ja kustannusten ennakoitavuus on haasteellista.

Palvelut on tuotettu kansallisesti määritellyllä tasolla, tavalla ja lain vaatimassa hoitotakuussa.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot				310	310
Toimintakulut	-36 082 313		-36 082 313	-37 473 734	-1 391 421
Toimintakate/jäämä	-36 082 313		-36 082 313	-37 473 424	-1 391 111
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-36 082 313		-36 082 313	-37 473 424	-1 391 111

4.1.5. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

Palvelun tehtäväkuvaus:

Tehtäväalueet:

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen toiminnan järjestäminen

Opetuspalvelut: Perusopetus ja lukio.

Varhaiskasvatuspalvelut: Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut ja avoin varhaiskasvatus, yksityisen varhaiskasvatuspalveluiden valvonta ja yksityisen hoidon tuki

Opetus ja varhaiskasvatus muodostavat kokonaisuuden, jossa tilojen käyttö, palveluverkko ja tukipalvelut järjestetään taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Henkilöstömäärät ja tilojen bruttoneliöt ovat kunnan toiminnassa suurimmat. Hallinnonalan palvelut myös suoraan tai välillisesti kattavat ison osan kunnan väestöstä. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto on myös tiivis kokonaisuus. Hallinto jaetaan budjetoinnin näkökulmasta opetuksen hallintoon ja varhaiskasvatuksen hallintoon

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Kunnassa toteutettiin talouden tasapainottamistoimia myös vuoden 2022 aikana. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen osalta tämä tarkoitti toiminnan ja palveluverkon tarkastelua.

Varhaiskasvatuksen osalta kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluverkon muutokset johtuen yksityisten palveluntuottajien palaamisesta aiheutti muutoksia sekä tuloihin että menoihin.

Varhaiskasvatuksessa jouduttiin tekemään vuoden 2022 aikana muutoksia hyväksytyyn talousarvioon lisähenkilöstön, uusien yksiköiden ja ryhmien perustamisen ja lakkauttamisen sekä niistä aiheutuvien kuluerien johdosta.

Olhavan koulun oppilaat ja henkilöstö siirtyivät muille kouluille, pääosin Kuivaniemeen. Lisäksi 1.8.2022 alkaen toteutettiin suunnitellusti opetuksen henkilöstön vähennyksiä opetusryhmiä yhdistelemällä ja tuntiopettajia vähentämällä.

Palveluverkko on vuoden 2022 aikana muuttunut erityisesti varhaiskasvatuksen osalta. Kaksi yksityistä varhaiskasvatuksen yksikköä aloitti toimintansa ja ne saivat purettua asiakaspainetta kunnallisesta varhaiskasvatuksesta. Vuoden 2022 aikana myös rakennettiin uutta varhaiskasvatuksen kiinteistöä ja Kotikujan päiväkotia pääsi aloittamaan toimintansa vuoden 2023 alusta. Samalla lopetettiin toimintaa väliaikaisissa pienemmissä yksiköissä. Opetuksen erityisryhmille vuokrattiin tilaa Valtarin koulun läheisyydessä sijaitsevasta kiinteistöstä. Kuivaniemellä aloitti toimintansa yksityinen vaativan sijaishuollon yksikkö, ja sinne sijoitettaville oppilaille piti myös järjestää perusopetusta.

Toiminnallista ja sisällöllistä kehittämistä on toteutettu vuoden 2022 aikana koko hallinnonalaa koskien. Painopisteet, hankkeiden ja valtion erityisavustusten avulla tapahtuva kehittäminen sekä hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen laatutyö ovat olleet erittäin merkittäviä myös tilinpäätösvoiton aikana. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen eri yksiköissä kehitettiin aktiivisesti lasten, nuorten ja huoltajien osallisuutta, vuorovaikutuksen laatua sekä positiivista pedagogiikkaa. Lukion oppilasmäärä laski edellisvuodesta johtuen pääosin oppivelvollisuuden laajenemisen vaikutuksista. Osaamista, toimintaa ja johtamista on kehitetty systemaattisesti ja tavoitteellisesti koko hallinnonalalla.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen talousvuosi 2022 toteutui varsin suunnitellusti. Toimialueilla pitäydettiin tarkassa taloushallinnassa. Vuoden 2022 talousarvioon varattiin opetukseen ja varhaiskasvatukseen toimintakuluiksi koko palvelualueella 26 187 487 euroa. Toimintatuotoiksi budjetoitiin 2 039 027 euroa ja toimintakatteeksi 24 148 460 euroa. Toteutumat olivat tilinpäätösvoiton osalta 25 826 312 euroa, toimintatuottojen osalta 2 441 841 euroa ja toimintakatteeksi muodostui näin 23 384 471 euroa. Toimintakate alittui siis 763 989 euroa.

Varhaiskasvatus alitti oman talousarvionsa 484 458:lla eurolla. Varhaiskasvatuksen kokonaisuuden alitusta selittävät erityisesti valtion erityisavustusten hyödyntäminen. Talousarvion alitukseen vaikutti myös henkilöstökulujen toteutuminen 255 736 euroa talousarvioon verraten pienempänä. Tämä johtuu yksityisen varhaiskasvatuksen lisääntymisestä ja tästä johtuvasta henkilöstötarpeen vähenemisestä. Vastaavasti palvelujen ostot olivat 445 710 euroa enemmän talousarvioon verraten. Tämä johtuu erityisesti palvelusetelin käyttöönotosta 1.8.2022 alkaen.

Opetuksen tilikauden 2022 toimintakate oli 15 381 214 euroa ja se alittui 279 531:lla eurolla. Kulut olivat yhteensä 16 461 499 euroa. Henkilöstömenot opetuksen palvelualueella ylittyivät kokonaisuutena 183 932 euroa. Palveluiden ostoista pystyttiin leikkaamaan 159 648 euroa, erityisesti opetuksen ostamisesta muilta opetuksen järjestäjiltä. Koulukuljetusmenot olivat vuonna 2022 674 292 euroa eli 147 333 euroa vähemmän kuin talousarviossa. Tätä selittää erityisesti Jakun sillan vaikutukset sekä kuljetusten optimointi. Olhavan oppilaiden siirtyminen Kuivaniemeen ei nostanut kuljetuskustannuksia.

Talouden ja toiminnan kannalta merkittäviä tekijöitä henkilöstövaltaisella toimialalla olivat vuonna 2022 lisääntyneet sijaiskulut. Opetuspalveluissa sairaus- ja äitiysloman sijaisten palkkakulut olivat 358 227 euroa enemmän ja varhaiskasvatuksessa 509 334 euroa enemmän kuin talousarvioon oli varattu. muiden sijaisten palkkaamiseen käytettiin opetuspalveluissa 256 334 euroa enemmän ja varhaiskasvatuksessa 1 049 325 euroa enemmän kuin talousarvioon oli varattu. Vastaavasti henkilöstön palkkakulut olivat opetuspalveluissa Kuel – palkkojen osalta 553 299 euroa ja vakinaisen henkilöstön palkkojen osalta 237 196 euroa vähemmän ja varhaiskasvatuksessa vakinaisten osalta 1 316 000 e ja määräaikaisten osalta 381 141 euroa

vähemmän kuin talousarvioon oli varattu. Näin ollen opetuspalveluissa henkilöstömenot kokonaisuutena ylittyivät 183 932 euroa ja varhaiskasvatuksessa alittuivat 255 736 euroa.

Opetuksen hallinnossa kulut olivat yhteensä 478 249 euroa ja ne alittuivat 129 115 euroa. Suurin alitus tuli henkilöstökuluista, 67 024 euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui 300 757 euroa, joka alitti talousarvion 120 850:llä eurolla. Tätä selittää henkilöstökulujen osalta hallinnon henkilömäärän väheneminen, työterveysmenojen jakautuminen sekä palvelujen oston väheneminen. Varhaiskasvatuksen hallinnossa kulut olivat 312 366 euroa ja ne ylittivät talousarvion 56 823 euroa. Varhaiskasvatuksen hallinnon tilikauden tulos oli 241 670 euroa eli talousarvio ylittyi 31 806 euroa. Tilikauden tulosta selittää varhaiskasvatuksen hallinnossa erityisesti työterveysmenojen liian pieni budjetointi. Kokonaisuutena toimialan hallinto alitti talousarvionsa 97 309:llä eurolla.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt:

Koulujen ja varhaiskasvatuksen tehtävänä ja tavoitteena on edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus.

Opetus ja varhaiskasvatus järjestetään lakien ja asetusten mukaisesti tasapuolisesti, tarkoituksenmukaisesti ja mahdollisimman laadukkaasti. Tavoitteena on turvata alueellisesti tasapuolinen ja ajanmukainen opetus ja varhaiskasvatus kaikille iällisille lapsille ja nuorille. Lisäksi tavoitteena on luoda mahdollisimman hyvät valmiudet toisen asteen opintoihin ja työelämään, tukea lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja mahdollistaa ja edistää osallisuutta.

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut muodostuivat neljästä sitovuustasosta – opetuksen hallinnosta, varhaiskasvatuksen hallinnosta, opetuspalveluista sekä varhaiskasvatuspalveluista. Hallinnon tavoitteena on toimia tukipalveluna, henkilöstö- ja taloushallinnan organisoijana sekä toimia valmistelevana ja toimeenpanevana päätösprosesseissa. Toimialajohtajat vastaavat myös hallinnon johtamisesta.

Opetuspalveluiden toiminnot toteutuivat tilinpäätösajaksolla suunnitellusti. Oppilaat esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa saivat opetusta, oppilashuoltoa ja tarvitsemaansa tukea käytettävissä olevilla resursseilla. Peruskoulun päättötodistuksen sai 166 oppilasta. Päättötodistuksen saaneista kaikki saivat toisen asteen opiskelu-, harjoittelu tai TUVA - koulutuspaikan. Ylioppilastutkinnon suoritti vuoden aikana 41 kokelasta.

lin kunnan varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön palveluseteli elokuun 2022 alussa. Palvelusetelin kautta yksityisen varhaiskasvatuksen käyttöaste lisääntyi kunnassa merkittävästi, ja väliaikainen Lepolan päiväkotikiinteistö pystyttiin sulkemaan heinäkuussa. Kaikille paikkaa hakeneille järjestettiin varhaiskasvatuspaikka lakisääteisessä järjestelyajassa.

Toimialan hankkeiden ja erillisrahoitusten taloudesta ja toteutumisesta on tilinpäätöksessä erillinen liite.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	1 934 227	104 800	2 039 027	2 441 841	402 814
Toimintakulut	-26 056 487	-131 000	-26 187 487	-25 826 312	361 175
Toimintakate/jäämä	-24 122 260	-26 200	-24 148 460	-23 384 471	763 989
Poistot ja arvonalentumiset	-123 190		-123 190	-123 148	42
Tilikauden tulos	-24 245 450	-26 200	-24 271 650	-23 510 269	761 380

Merkittävimmät muutokset ja valmistelut 2023:

Haminan uuden päiväkodin toiminnan käynnistämisen valmistelut

Em. myötä Alarannan, Iitulan ja Haminan päiväkotien toiminnan lakkauttaminen
 Hallinnonuudistuksen loppuun saattaminen varhaiskasvatuspalveluiden osalta
 Kaksivuotisen esiopetuskokeilun jatkuminen
 Yksityisen palvelusetelin kehittäminen ja tarkentaminen
 Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelusuunnitelman 2020-2025 mukaiset toimet.
 Yläkouluopetuksen järjestämistratkaisut
 Kiinteistöselvitykset Valtarin, Aseman ja Jakun kouluille
 Olhavan koulun prosessi
 Vaativan erityisen tuen opetuksen järjestelyt
 Iiläisen kasvun ja oppimisen polun selkeyttäminen

Varhaiskasvatus

Tehtävänkuvaus:

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut ja avoin varhaiskasvatus, yksityisen varhaiskasvatuspalveluiden valvonta ja yksityisen hoidon tuki.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Varhaiskasvatuspalvelujen toimintaa ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla päätöksillä. Varhaiskasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa toteutettava varhaiskasvatus ja esiopetus, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, avoin varhaiskasvatustoiminta, yksityisen hoidon tukien ja kuntalisten suorittaminen yksityisille palvelun tuottajille sekä kotihoidontuen suorittaminen kotitalouksille. Varhaiskasvatustoimintaa määritteleviä lakeja ovat mm. varhaiskasvatus laki, valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta, laki kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta, laki ja asetus yksityisen palveluiden valvonnasta, lastensuojelulaki, perusopetuslaki ja laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatusta toteutetaan perheiden tarpeista lähtevänä, lapsen hyvinvointia, kasvua, oppimista ja kehitystä edistävänä palveluna. Varhaiskasvatus perustuu valtakunnalliseen ja paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelmissa huomioidaan lasten yksilöllisyys ja palvelujen monimuotoisuus.

Vuoden 2022 kehittämisen kohteena ja toiminnallisina muutoksina ovat: laadukas ja kysyntään vastaavan varhaiskasvatuspalveluverkon kehittäminen, yksityisen palvelutuotannon vahvistaminen, yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin valmistelu ja käyttöönotto, opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin laaditun palvelusuunnitelman mukaisten toimintojen toteuttaminen vuoden 2022 osalta sekä palvelusuunnitelman suunnitelmavuosien toimenpiteiden valmistelut, avoimen varhaiskasvatustoiminnan toimintakauden 2021-2022 vaikuttavuuden arviointi ja palveluiden edelleen kehittäminen yhteistyössä perhekeskustoimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa, esiopetuksen laadun kehittäminen, varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen, varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden parantaminen, varhaiskasvatuksen pedagoginen kehittäminen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti (mm. tunne- ja vuorovaikutustaidot, kiusaamisen ehkäisy, lasten ja vanhempien osallisuus), varhaiskasvatuksen laadunarvioinnin kehittäminen (osallisuus, monikanavaisuus), sähköisten palveluprosessien ja viestinnän kehittäminen.

Vuonna 2022 kunnallista varhaiskasvatusta järjestettiin ajalla 1-7/2022 yhteensä kymmenessä (10) varhaiskasvatuyksikössä, elokuun alusta alkaen kahdeksassa (8). Kunnallista varhaiskasvatusta järjestettiin myös perhepäivähoidossa. Vuoden 2022 lopussa kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen osallistui 384 lasta. Avoimessa varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 42 lasta.

Ajalla 1-7/2022 yksityistä varhaiskasvatusta järjestettiin kahdessa yksikössä, joista molemmat lopettivat toimintansa heinäkuun lopussa. Elokuun alusta alkaen yksityistä varhaiskasvatusta järjestettiin kahdessa yksikössä uusien palvelutarjoajien toimesta. Vuoden 2022 lopussa yksityisen järjestämään varhaiskasvatukseen osallistui 119 lasta.

Iin kunnan varhaiskasvatus on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaamassa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa, joka alkoi elokuussa 2021. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa oli syksyllä

2022 mukana 180 lasta; 2016 syntyneitä 108 (74% ikäluokasta) ja 2017 syntyneitä 72 (58% ikäluokasta). Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu kestää vuoteen 2024 asti.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Palveluverkko on vuoden 2022 aikana muuttunut erityisesti varhaiskasvatuksen osalta. Kaksi yksityistä varhaiskasvatuksen yksikköä aloitti toimintansa ja ne saivat purettua asiakaspainetta kunnallisesta varhaiskasvatuksesta. Vuoden 2022 aikana myös rakennettiin uutta varhaiskasvatuksen kiinteistöä ja Kotikujan päiväkotia pääsi aloittamaan toimintansa vuoden 2023 alusta. Samalla lopetettiin toimintaa väliaikaisissa pienemmissä yksiköissä. Opetuksen erityisryhmille vuokrattiin tilaa Valtarin koulun läheisyydessä sijaitsevasta kiinteistöstä. Kuivaniemellä aloitti toimintansa yksityinen vaativan sijaishuollon yksikkö, ja sinne sijoituville oppilaille piti myös järjestää perusopetusta.

Varhaiskasvatus alitti oman talousarvionsa 484 458:lla eurolla. Varhaiskasvatuksen kokonaisuuden alitusta selittävät erityisesti valtion erityisavustusten hyödyntäminen. Talousarvion alitukseen vaikutti myös henkilöstökulujen toteutuminen 255 736 euroa talousarvioon verraten pienempänä. Tämä johtuu yksityisen varhaiskasvatuksen lisääntymisestä ja tästä johtuvasta henkilöstötarpeen vähenemisestä. Vastaavasti palvelujen ostot olivat 445 710 euroa enemmän talousarvioon verraten. Tämä johtuu erityisesti palvelusetelin käyttöönnotosta 1.8.2022 alkaen.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	770 639	104 800	875 439	1 082 025	206 586
Toimintakulut	-9 511 685	-131 000	-9 642 685	-9 364 813	277 872
Toimintakate/jäämä	-8 741 046	-26 200	-8 767 246	-8 282 788	484 458
Poistot ja arvonalentumiset	-13 508		-13 508	-15 793	-2 285
Tilikauden tulos	-8 754 554	-26 200	-8 780 754	-8 298 594	482 160

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA				Perustelut
VARHAISKASVATUS JA VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO				
Vuosi	TA2022	Muutos	TP2022	
Varhaiskasvatusjohtaja	1		1	1.8.2022 alkaen vt varhaiskasvatuspäällikkö
Toimistos sihteeri	1,5		1,5	
Tuen koordinaattori	0,5		0,5	
Päiväkodinjohtaja	4		4	
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3		3	
Kiertävä varhaiskasvatuksen opettaja (varahenkilö)	4		4	
Varhaiskasvatuksen opettaja	35	*)	33	*)1-7/2022 36 vk opettajaa 8-12/2022 33 vk opettajaa
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	47	**)	39	***)1-7/2022 48 vk lastenhoitajaa 8-12/2022 vk lastenhoitajaa
Avustaja	22	4	18	
Perhepäivähoitaja	16	-1	15	ryhmäpäiväkodit ja omassa kodissa työskentelevät
Lastenhoitaja			5	erityisavustuksella
Varhaiskasvatuskoordinaattori		***)	1	***)8-12/2022
Varhaiskasvatuksen opettaja		***)	1	***)8-12/2022
Varhaiskasvatuksen mentoriopettaja		***)	2	***)8-12/2022

Varhaiskasvatuksen perhetyön sosionomi		***)	2	***)8-12/2022
Yhteensä	134		130	

Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä väheni vuoden aikana johtuen palveluverkon muutoksista (Harjuntähti muuttui yksityiseksi ja Lepolan väliaikainen päiväkotitoimi oli toiminnassa vain 1-7/2022). Tämän lisäksi varhaiskasvatukseen palkattiin työntekijöitä valtion erillisavustuksilla.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstö on varsin motivoitunutta, asiantuntevaa ja muodollisestikin pätevää. Sairaspoissaolot lisääntyivät selvästi vuoden 2022 aikana edellisiin vuosiin verraten. Työn kuormittavuus ja psyykkiset tekijät ovat olleet suurimmat poissaolojen syyt. Opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa toteutettiin myös vuonna 2022 paljon henkilöstön hyvinvointiin tähtääviä toimia sekä osaamisen kehittämistä mm. täydennyskoulutuksia tarjoamalla koulutussuunnitelman mukaisesti. Henkilöstöhallinnassa, rekrytoinneissa ja päätöksissä on toteutettu hyvän hallinnon periaatteita, voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia, kunnan hallintosääntöä ja muita annettuja ohjeita ja säädöksiä. Paikallisten ammattiyhdistysten, luottamusmiesten, työsuojeluorganisaation ja vastuuhenkilöiden kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä asioiden valmistelussa, toiminnassa ja täytäntöönpanossa.

Opetuspalvelut

Tehtävänkuvaus:

Opetuspalvelut muodostuvat kouluilla annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukio-opetuksesta. Perusopetuksen tehtävä on tukea oppilaan kasvua ihmisyyteen ja vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa oppilaalle elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on edistää sivistystä, tasa-arvoisuutta ja kansainvälisyyttä sekä estää syrjäytymistä. Lin lukion tehtävänä on antaa opiskelijoilleen laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja edistää työelämäntietoisuutta. Lukio tukee opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Koulujen ja varhaiskasvatuksen tehtävänä ja tavoitteena on edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus

Opetuksen tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheidenkokonaishyvinvointia osana moniammatillista arjen toimintaympäristöä. Kaikessa toiminnassa korostuu ensisijaisena periaatteena tarkoituksenmukaisen ja helposti saavutettava tuki. Opetuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti Perusopetuslaki- ja asetus, Lukiolaki, Oppilashuoltolaki sekä muut lapsia ja nuoria koskevat lait ja normistot. Perusopetuksen opetussuunnitelma ja lukion opetussuunnitelma määrittävät opetuksen ja yksiköiden tavoitteita. Lin kunnassa sekä perusopetuksen että lukion opetussuunnitelmien uudistukset on hyväksytty kesäkuussa 2021.

Oppivelvollisuuslaki muuttui 1.8.2021. Lin kunnassa on vuosina 2021 ja 2022 lähdetty toteuttamaan muutoksen vaatimia järjestelyjä. Oppivelvollisuuden yläikärajan nosto vaikuttaa merkittävästi niin opetuksen järjestämiseen, ohjauksen ja tuen toteuttamiseen, yhteistyöhön ja tiedonsiirtoihin kuin tietenkin opiskelijoiden arkeen. Lin kunnassa muutosta on pyritty toteuttamaan huolella. Perimmäisenä tavoitteena on kaikkien nuorten saaminen toisen asteen opintoihin ja heidän tulevaisuuteensa ja elämäänsä positiivisen suunnan löytäminen. Kunta on palkannut yhden oppilaanohjauksen lehtorin ja TUVA – kehittäjäopettajan lisäresurssiksi. Oppivelvollisuuden laajentumisen ohjausryhmä valmistelee ja organisoii asioita ja toimii muutosta hallitsevana yhteistoiminnan moottorina.

Olhavan koulun oppilaat ja henkilöstö siirtyivät muille kouluille, pääosin Kuivaniemeen. Lisäksi 1.8.2022 alkaen toteutettiin suunnitellusti opetuksen henkilöstön vähennyksiä opetusryhmiä yhdistelemällä ja tuntiopettajia vähentämällä

Peruskoulun päättötodistuksen sai 166 oppilasta. Päättötodistuksen saaneista kaikki saivat toisen asteen opiskelu-, harjoittelu tai TUVA - koulutuspaikan. Ylioppilastutkinnon suoritti vuoden aikana 41 kokelasta.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen talousvuosi 2022 toteutui varsin suunnitellusti. Toimialueilla pitäydettiin tarkassa taloushallinnassa. Vuoden 2022 talousarvioon varattiin opetukseen ja varhaiskasvatukseen toimintakuluiksi koko palvelualueella 26 187 487 euroa. Toimintatuotoiksi budjetoitiin 2 039 027 euroa ja toimintakatteeksi 24 148 460 euroa. Toteutumat olivat tilinpäätösvuotena toimintakulujen osalta 25 826 312 euroa, toimintatuottojen osalta 2 441 841 euroa ja toimintakatteeksi muodostui näin 23 384 471 euroa. Toimintakate alittui siis 763 989 euroa

Opetuksen tilikauden 2022 toimintakate oli 15 381 214 euroa ja se alittui 279 531:lla eurolla. Kulut olivat yhteensä 16 461 499 euroa. Henkilöstömenot opetuksen palvelualueella ylittivät kokonaisuutena 183 932 euroa. Palveluiden ostoista pystyttiin leikkaamaan 159 648 euroa, erityisesti opetuksen ostamisesta muilta opetuksen järjestäjiltä. Koulukuljetusmenot olivat vuonna 2022 674 292 euroa eli 147 333 euroa vähemmän kuin talousarviossa. Tätä selittää erityisesti Jakun sillan vaikutukset sekä kuljetusten optimointi. Olhavan oppilaiden siirtyminen Kuivaniemeen ei nostanut kuljetuskustannuksia.

Talouden ja toiminnan kannalta merkittäviä tekijöitä henkilöstövaltaisella toimialalla olivat vuonna 2022 lisääntyneet sijaiskulut. Opetuspalveluissa sairaus- ja äitiysloman sijaisten palkkakulut olivat 358 227 euroa enemmän ja varhaiskasvatuksessa 509 334 euroa enemmän kuin talousarvioon oli varattu. muiden sijaisten palkkaamiseen käytettiin opetuspalveluissa 256 334 euroa enemmän ja varhaiskasvatuksessa 1 049 325 euroa enemmän kuin talousarvioon oli varattu. Vastaavasti henkilöstön palkkakulut olivat opetuspalveluissa Kuel – palkkojen osalta 553 299 euroa ja vakinaisen henkilöstön palkkojen osalta 237 196 euroa vähemmän ja varhaiskasvatuksessa vakinaisten osalta 1 316 000 e ja määräaikaisten osalta 381 141 euroa vähemmän kuin talousarvioon oli varattu. Näin ollen opetuspalveluissa henkilöstömenot kokonaisuutena ylittivät 183 932 euroa ja varhaiskasvatuksessa alittuivat 255 736 euroa.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	1 163 588		1 163 588	1 359 815	196 227
Toimintakulut	-16 544 802		-16 544 802	-16 461 499	83 303
Toimintakate/jäämä	-15 381 214		-15 381 214	-15 101 683	279 531
Poistot ja arvonalentumiset	-109 682		-109 682	-107 355	2 326
Tilikauden tulos	-15 490 896		-15 490 896	-15 211 675	279 221

Henkilöstön kehitys:

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA				Perustelut
OPETUS JA OPETUKSEN HALLINTO				
Vuosi	TA2022	Muutos	TP2022	
Opetusjohtaja	1		1	
Rehtori	4		4	
Luokanopettaja (sis.koulunjoht.)	52*		55*	*sisältää erityisavustuksilla palkatut resurssiopettajat ja tuntiopettajat
Lehtori	55		69*	*sisältää erityisavustuksilla palkatut resurssiopettajat ja tuntiopettajat
Erytisopettaja	13		16*	*sisältää erityisavustuksilla palkatut resurssiopettajat ja tuntiopettajat
Esiopettaja	5		4	

Kk-ohjaaja	29*	39*	*erityisen vaativat opetusryhmät, hankerahoitus
Toimistos sihteeri	3,5	3,5	
Tuen koordinaattori	0,5	0,5	
Oppilaanohjauksen lehtori	5	6*	*sisältää tuntiopettajat
Kielikoordinaattori		1	
TUVA-kehittäjäopettaja		1	
Yhteensä	165,0*	200*	*sisältää erityisavustuksilla palkattua henkilöstöä yhteensä 11 htv

Opetuksen hallinto

1 opetusjohtaja
3,5 toimisto/koulusihteeriä
0,5 tuen koordinaattori

Opetus

4 rehtoria
55(49) luokanopettajaa (sis. koulunjohtajat ja päätoimiset tuntiopettajat)
69(55) aineenopettajaa (sis. lehtorit ja päätoimiset tuntiopettajat)
16(13) erityisopettajaa
4 esiopettajaa
39(29) koulunkäynninohjaajaa
6 (5) oppilaanohjauksen lehtoria (sisältää tuntiopettajat)
1 (0) kielikoordinaattori
1 (0) TUVA – kehittäjäopettaja

Laskennallisesti edellä oleviin lukuihin tulee huomioida toisten kuntien maksamat koulunkäynninohjaajat, osa-aikaiset ja määräajan työskennelleet työntekijät sekä valtion erityisavustuksilla palkatut tuntiopettajat ja ohjaajat (edellä olevassa henkilöstötaulukossa suluissa olevat luvut kertovat laskennalliset kuntaorganisaation menoerinä toteutuneet henkilötyövuodet).

Valtion erillisavustuksella niihin liittyvien päätöksien mukaisesti neljän määräaikaisen tuntiopettajan tehtäviä (1,5 alakouluihin ja 2,5 yläkouluihin) sekä kahden ohjaajaan ja yhden erityisopettajan tehtävää.

Vuoteen 2021 verraten opetuksen henkilöstöön kuului edelleen oppivelvollisuuden laajentumisen vuoksi palkattu oppilaanohjauksen lehtori määräaikaisella tehtävällä ja TUVA – kehittäjäopettaja määräaikaisella tehtävällä. Opetuksen henkilöstö väheni yhdellä koulunkäynninohjaajalla, neljällä aineenopettajalla (tuntiopettaja) ja viidellä luokanopettajalla elokuun 2022 alusta alkaen. Kokonaisuutena opetuksen henkilöstösuunnitelma toteutui suunnitellusti. Opetuksen toimialalla vuoden 2022 aikana työskenteli yhteensä 201 työntekijää eri tehtävissä. Syyslukukaudella 2022 opetuksen henkilöstömäärä oli kahdeksan vähemmän kuin kevätlukukaudella 2022.

4.1.6. li-Instituutti

Palvelun tehtäväkuvaus:

Johtaminen ja hallinto

li-Instituutin hallinto- ja tukipalvelut, kokonaisvastuu instituutin johtamisesta, taloudesta, suunnittelusta ja kehittämisestä, li-instituutti -lautakunnan asioiden valmistelu ja päätösten toimeenpano.

Avustukset

Hyvinvointi-, liikunta-, tapahtuma-, nuorisotyö-, seniorikortti- ja kulttuuriavustukset, veteraaniraha sekä työllistämisen kuntalisä, liRekry-tuki, koululaisten kesäseteli ja kesäyrittäjyystuki.

Hyvinvointityö

Hyte -työ, nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, LaPe -työryhmä, järjestöyhteistyö ja -avustukset, Vanhus- ja vammaisneuvosto, Iin kylien neuvottelukunta ja ehkäisevä päihdetyö.

Kirjasto, Taidekeskus KulttuuriKauppila ja yleinen kulttuuritoiminta

Kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen ja kehittäminen Iin ja Kuivaniemen kirjastoissa sekä hakeutuvat kirjastopalvelut.

Taidekeskus KulttuuriKauppila: kansainvälinen residenssitoiminta, ympäristötaidepuisto, keskustan ja puistojen kehittäminen taiteen keinoin, taiteesta hyvinvointia -toiminta, kansainvälinen Art li Biennaali joka toinen vuosi.

Kulttuuri- ja kotiseututyö sekä museotoiminta.

Kansalaisopisto, taidekoulu

Kansalaisopiston opetuksen ja lasten taiteen perusopetuksen (taidekoulu), näyttelyiden, konserttien ym. tilaisuuksien ja tapahtumien suunnittelu, järjestäminen ja kehittäminen.

Vapaa-aika

Nuorisotyö: nuorisotilatyo, liikkuva nuorisotyö, sosiaalinen nuorisotyö, nuorisotiedotus, nuorisovaltuustotoiminta, koulunuorisotyö, leirit ja retket sekä etsivä nuorisotyö.

Liikuntapalvelut: liikuntahallin toiminnasta vastaaminen, liikuntapalvelujen sekä -tapahtumien järjestäminen ja kehittäminen yhteistyössä eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa, kuntalaisten liikunta- ja ravintoneuvonta. Liikunta-asiainneuvottelukunta.

Tapahtumapalvelut: Liikunta-, kotiseutu-, nuorisotyö- ym. tapahtumien sekä Museokahvila Hullingin kahvilatoiminnan järjestäminen ja kehittäminen yhteistyössä eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Iin kunnan tapahtumien ja juhlien järjestäminen.

Työllistäminen

Osallistuminen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tuottamiseen Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa ajalla 1.1.2021-30.6.2023 kokeilulaissa määritellyn asiakaskohderyhmän osalta.

Palkkatuki, työkokeilu ja kuntouttava työtoiminta, työpajatoiminta, nuorten kesätyöllistäminen, yhteisöjen ja yritysten tukeminen työttömien työllistämässä, kehittämishankkeet.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Ii-instituutin keskeisinä tavoitteina ovat iiläisten laaja-alaisen hyvinvoinnin luominen ja edistäminen, liikunta-, kirjasto-, kulttuuri- ja nuorisotyöpalveluista vastaaminen, osallisuuden vahvistaminen, elinikäisen oppimisen mahdollistaminen, sekä työllistämispalveluiden tuottaminen. Ii-instituutin toiminnan pohjalla ovat erinäiset lait, kuten laki vapaasta sivistystyöstä, taiteen perusopetuksesta, kulttuuritoiminnasta, nuorisolaki, kirjastolaki, lait työllistämiseen liittyen jne. Lisäksi toimintaa ohjaavat keskeisesti kuntastrategia, meidän Ii- hyvinvointimalli sekä resurssiviisas-tiekartta.

Vuosi 2022 oli monelta osin muutosten vuosi Ii-instituutissa. Koko kuntaa koskettaanut hallinnon uudistus, hyvinvointialueiden käynnistyminen vuodenvaihteessa 2023 ja työllistämisen kuntakokeilu työllistivät Ii-instituutissa erityisesti. Tiedossa olevat tulevat muutokset vaativat huolellista valmistelua sekä toimintojen tarkastelua. Tulevat muutokset ja epävarmuustekijät vaikuttivat osittain myös siihen, että kaikki talousarviossa suunnitellut toimet eivät toteutuneet täysin suunnitellusti. Tämä näkyi erityisesti työllistämisen toiminnassa.

Toimintaympäristön muutoksesta sekä osin haastavasta maailman tilanteesta huolimatta Ii-instituutin toiminta sujui vuonna 2022 pääosin asetettujen tavoitteiden ja suunnitelmien mukaisesti. Ii-instituutti tarjosi laajalle joukolle iiläisiä laadukkaita hyvinvointipalveluita. Talousarvio alittui Ii-instituutin osalta merkittävästi, joka johtui mm. talouden tasapainottamisesta sekä koronapandemian vaikutuksesta erityisesti kevään 2022 osalta. Kaikkea toimintaa ei voitu järjestää suunnitellusti, ja varovaisuusperiaate näkyi mm. kansalaisopiston kurssien täyttöasteissa.

Ii-instituutin toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen vaikutti Iin kunnassa käynnissä ollut talouden

tasapainottamisohjelma. Kirjastoauto Akselin tilalle kehitetty Kiertävän kirjaston toimintamalli ja muut hakeutuvat kirjastopalvelut (kirjaston kotipalvelu, pop up -kirjastot) säästivät rahaa, mutta toisaalta kehittävät toimintaa vastaamaan tulevaisuuden kirjastopalveluja. Kansalaisopiston ja taidekoulun toiminnassa talouden tasapainottaminen näkyi mm. aiempia vuosia vähäisempänä kurssitarjontana. Opetustilat on myös pyritty löytämään pelkästään kunnan omista tiloista, joka näkyy vuokrakulujen pienenemisenä. Vapaa-aikapalveluissa liikuntaneuvojan tehtävää ei ole täytetty, ja tämä on näkynyt liikuntaneuvonnan ja elintapaohjauksen puuttumisena vapaa-aikapalveluain toiminnassa. Kunta myös luopui Kuivaniemen kuntosalista ja palvelu siirtyi yksityiselle yrittäjälle. Hyvinvoinnin puolella toiminta-avustusten määrää on pienennetty, ja ohjattu yhdistyksiä hakemaan hyvinvointiavustuksia.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt: Toimintatuotot

Instituutissa saatiin toimintatuottoja yhteensä 52.597 euroa vähemmän kuin arvioitiin. Merkittävimmät toimintatuottojen alitukset, jotka nekin olivat pieniä, tulivat kansalaisopiston ja taidekoulun, sekä työllistämispalveluiden toiminnassa. Kansalaisopistossa ja taidekoulussa toimintatuottoja saatiin n. 23.000€ euroa vähemmän kuin arvioitiin. Toimintatuottojen on vaikuttanut aiemmin vuonna 2020 tehty noin 1000 oppitunnin leikkaus, sekä koronan vaikutus. Koronasta johtuen kaikki kurssit eivät toteutuneet suunnitellusti.

Työllistämispalveluissa saatiin toimintatuottoja n. 35.000€ euroa vähemmän kuin arvioitiin. Tämä johtui siitä, että osa työpajatoiminnan tarjouksista eivät menneet läpi, palkkatukityöllistäminen ei mennyt aivan suunnitellusti (josta toisaalta näkyy toimintakulujen säästymisenä) sekä siitä, että jotkin hanketoiminnat siirtyivät vuodelle 2023.

Toimintakulut

Instituutissa alitettiin talousarvio yhteensä 551.479 euroa

Kansalaisopistossa ja taidekoulussa toimintakulut alitettiin noin 91.000 euroa. Toimintakuluja on vähentänyt päätoimisen opetushenkilöstön lisääntynyt opetustuntimäärä (säästöä syntynyt tuntiopettajien palkoissa ja matkakustannusten korvauksissa), yhden päätoimisen opettajan tehtävämuutos, lomarahojen vaihto vapaiksi, säästövapaat sekä ulkopuolisten tilojen vuokraamisen vähentäminen.

Vapaa-aikapalveluissa säästyi noin 65.000 euroa. Merkittävimmät säästöt syntyivät siitä, että talouden tasapainottamista johtuen hankintoja tehtiin suunniteltua vähemmän. Säästöä syntyi sekä palveluiden ostojen osalta, että aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista. Säästö syntyi tasaisesti kaikkien yksiköiden toiminnasta, liikuntapalveluista, nuorisotyöstä, tapahtumista, lin juhlista ja avustuksista.

Hallinnon ja hyvinvoinnin osalta toimintakulut alittuivat molemmissa noin 20.000€ ja kirjaston ja yleisen kulttuuritoiminnan osalta vastaavasti ylittyivät noin 20.000€.

Työllistämispalveluiden osalta toimintakulut alittuivat n. 380.000€. Suurin alitus syntyi henkilöstömenoista, joista säästyi n. 115.000€. Tähän vaikutti ennen kaikkea se, että palkkatukityöllistäminen ei toteutunut suunnitellusti. Palkkatukityöllistämistä vaikeutti toimialojen henkilöstössä tapahtuneet muutokset (vs. työnjärjestäminen) sekä velvoitetyöllistettyjen suuri määrä, jolle kunnan on ensisijaisesti tarjottava palkkatukityötä. Työllisyyspalveluiden palveluihin vaikutti myös kaksi suurta muutosta, hyvinvointialueiden käynnistymisen valmistelu sekä TE24-uudistus. Nämä isot toimituksia koskevat muutokset aiheuttivat toimintaan epävarmuutta, jonka johdosta hankintoja ja ostoja jäädytettiin tai siirrettiin myöhemmäksi. Tämä näkyi syntyneinä säästöinä palvelujen ostoissa (n.95.000) sekä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnassa (n.70.000€).

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	1 046 957	-53 099	993 858	941 248	-52 610
Toimintakulut	-5 439 745	75 529	-5 364 216	-4 812 737	551 479
Toimintakate/jäämä	-4 392 788	22 430	-4 370 358	-3 871 489	498 869
Poistot ja arvonalentumiset	-52 918		-52 918	-50 125	2 793
Tilikauden tulos	-4 445 706	22 430	-4 423 276	-3 921 646	501 630

Hallinto**Talouden toteutuminen**

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	13 156		13 156	16 207	3 051
Toimintakulut	-157 456		-157 456	-138 723	18 733
Toimintakate/jäämä	-144 300		-144 300	-122 516	21 784
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-144 300		-144 300	-122 535	21 765

Kansalaisopisto ja taidekoulu**Tehtävänkuvaus:****Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:**

Koronapandemia vaikutti vielä v. 2022 kansalaisopiston ja taidekoulun toimintaan. Erityisesti keväällä 2022 ryhmäkoot pidettiin vielä normaaleja pienempinä THL:n ohjeistuksen mukaisesti. Koronapandemia näkyi myös kurssi-ilmoittautumismääriin ja osallistujien sitoutumisasteeseen. Digitalisaatio ja striimausvälineistö on mahdollistanut opetuksen ja tilaisuuksien järjestämisen erilaisin opetusmuodoin (livestream, hybridi, etäopetus).

Kansalaisopissa ja taidekoulussa toteutui yhteensä 8863 tuntia, joista opiston osuus oli 7023 ja taidekoulun osuus 1840. Kursseja toteutui yhteensä 409, joista opiston kursseja oli 326 ja taidekoulun 83. Osallistujamäärä kansalaisopiston kursseilla oli 1664 henkilöä ja taidekoulussa 285 lasta. Musiikin opetus oli selkeästi suosituinta, jota olikin selkeästi yli puolet kansalaisopiston ja taidekoulun toiminnasta. Lisäksi tanssi ja liikunta, kädentaidot sekä kuvataiteet ja muotoilu olivat selkeitä suosikkeja opiston toiminnassa. Ikäryhmistä alle 14-vuotiaiden lasten osuus oli selkeästi suurin.

Suunnittelijaopettajan tehtävä muutettiin 1.8.2022 lähtien kansalaisopiston päätoimiseksi opettajaksi (taito- ja taideaineet).

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	135 700		135 700	112 732	-22 968
Toimintakulut	-779 052		-779 052	-687 808	91 244
Toimintakate/jäämä	-643 352		-643 352	-575 076	68 276
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-643 352		-643 352	-575 076	68 276

Vapaa-aika**Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:**

Koronavuosien jälkeen vapaa-aikapalveluiden toiminta normalisoitui ja toimintojen asiakasmäärät lähtivät hiljalleen nousuun. Syksyä kohden toimintojen kävijämäärät nousivat lähes normaalille tasolle

mm. nuorisotilatoiminnassa, sekä lisi areenalla. Varsin merkittäväksi osaksi toimintaa on muodostunut aktiivinen sosiaalisen median käyttö ja hyödyntäminen työtehtävissä, kuten nuorisotyössä. Nuorisotyöllä on ollut sosiaalisessa mediassa v. 2022 seuraajia 2155 henkilöä. Seuraajamäärät ovat lisääntyneet 500 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna.

Toukokuussa järjestettiin Jakkukylän sillan avajaisjuhlat. Avajaisiin osallistui n. 800 henkilöä. Osana Art-li Biennaalia järjestettiin kesäkuussa Nättepop-piknik. Nättepop-piknikin kävijämäärä nousi lähes 1000 henkilöön.

lisi areenan liikuntasalin lohkojen varaustilanne oli todella hyvä vuoden 2022 loppupuolella. Arki-iltaisin lohkot olivat lähes täyteen varattuja. Muutoinkin liikkuminen oli aktiivista: koulujen saleissa liikkui vuoden 2022 aikana n. 25.000 henkilöä.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	129 300		129 300	122 219	-7 081
Toimintakulut	-957 284		-957 284	-892 313	64 971
Toimintakate/jäämä	-827 984		-827 984	-770 094	57 890
Poistot ja arvonalentumiset	-17 719		-17 719	-17 719	0
Tilikauden tulos	-845 703		-845 703	-787 813	57 890

Kirjasto ja yleinen kulttuuritoiminta

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

lin pääkirjastossa otettiin käyttöön omatoimikirjasto 7.3.2022. Omatoimikirjastojen aukioloajat mahdollistivat kirjastokäynnit vuoden jokaisena päivänä aamukahdeksasta iltayhdeksään. Kiertävä kirjasto tavoitti oppilaat kaikilla kyläkouluilla ja kirjakassipalvelu sekä etäsatutuokiot toivat tarinat jokaiseen päiväkotiin. Ikäihmiset saivat kirjastopalvelua kotiin ja kehitysvammaisille asiakkaille polkaistiin käyntiin Kirjastokerho.

Vuonna 2022 merkille pantavaa on laina- ja kävijämäärän nousu. Kokonaislainaus nousi 7,6 prosenttia ja kirjalainaus kymmenen prosenttia. Kävijämäärät nousivat 20%. Lisäksi kirjasto tarjoaa eKirjaston kautta 10 tietokantaa kuntalaisten käyttöön. Suosituimpia e-aineistoja ovat e-äänikirjat ja etäkäyttöiset aikakauslehdet.

KulttuuriKauppila järjestää kaikille avoimia osallistavia kulttuuritapahtumia. Vuonna 2022 yleisölle suunnattuja tapahtumia oli yhteensä 44, joista striimattuja 4. Kesäkuussa järjestettiin kahdeksas Art li Biennaali teemalla "Ilmassa / In the Air". Lisäksi 3 netissä julkaistua teosesittelyä. Tapahtumien kävijämäärä kaikkinsa 2146. Tapahtumien lisäksi Taideluistelupolku 480 kävijää ja Ympäristötaidepuisto sekä Lähde –puisto yhteensä arviolta 4000 kävijää. Toisen kerran toteutettu Taideluistelupolku oli jälleen valtava menestys sekä iiläisten että matkailijoiden keskuudessa. Sen kävijämäärä oli n. 480 henkilöä.

Kotiseutumuseo oli myös erityisen suosittu ja sen kävimäärä nousikin ennätyselliseen, melkein 2100 kävijään.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	161 877		161 877	168 159	6 282
Toimintakulut	-972 707		-972 707	-997 589	-24 882
Toimintakate/jäämä	-810 830		-810 830	-829 429	-18 599
Poistot ja arvonalentumiset	-9 006		-9 006	-11 079	-2 073
Tilikauden tulos	-819 836		-819 836	-840 513	-20 677

Hyvinvointi

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Vuoden 2022 toimintakaudella merkittävä asia oli Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointialueen valmistelut. Pohjois-Pohjanmaalla on käynnistymässä EU:n lisärahoituksella erillishanke hoitoon pääsyn parantamiseksi. Hankkeesta käytetään nimeä POP-Digi-Hoitotakuu. Iin vanhus- ja vammaisneuvoston merkittävin asia oli Nasta70 -toimintamallin kehittäminen

Iin kylien neuvottelukunta toteutti Meidän Iin kylien turvallisuuskyselyn lokakuussa 2022 yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan kylät ry:n ja Suomen Kylät ry:n valtakunnallisen Kyläturvallisuus 2025 -hankkeen kanssa. Vastauksia saapui yhteensä 117 ja ne on koostettu kylittäin ja hyödynnetään kyläkohtaisesti kyläturvallisuussuunnitelmien tekemisessä. Kyläturvallisuussuunnitelmat liitetään osaksi Iin kunnan valmiussuunnitelmaa.

Järjestöyhteistyö pitää sisällään mm. hyvinvointiavukset, joita myönnettiin vuonna 2022 yhteensä 25.685 €.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot				3 325	3 325
Toimintakulut	-128 379		-128 379	-107 815	20 564
Toimintakate/jäämä	-128 379		-128 379	-104 490	23 889
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-128 379		-128 379	-104 490	23 889

Työllistäminen

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Kunta työllisti palkkatuella omiin yksiköihinsä vuonna 2022 yhteensä 67 henkilöä (24,43 htv), joista kunnan velvoitetyöllistämisen piiriin kuuluvia 21 (7,1 htv) ja 9 (2,61 htv) alle 29-vuotiasta nuorta. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui yhteensä 63 asiakasta.

Vuonna 2022 palkkatuella työllistetyistä 45,2% oli naisia ja 54,8% miehiä. Alle 29-vuotiaita heistä oli 12,3%, 29-39-vuotiaita 20,5%, 40-49-vuotiaita 19,2%, 50-59-vuotiaita 39,7% ja yli 60-vuotiaita 8,2%. Palkkatukityöllistämisen henkilöstökulut 748 217 € ja TE-toimiston palkkatukitulot 316 267 €, nettomenot 322 203 €.

Iin kunta tarjosi työpajatoimintaa 17-64 vuotiaille iiläisille työttömille lipajalla Micropoliksen B-siiven tiloissa puutyö-, keittiö- ja puhtaanapitotehtävissä sekä alle 29-vuotiaiden nuorten Tieto- ja Taitopajoilla. Lisäksi työpajatoimintaa toteutettiin Tavarat kierto- ja varastopajalla sekä kuntouttavan työtoiminnan ryhmätoimintana.

Oppivelvollisuusiän nosto näkyi pajatoiminnassa myös uuden asiakaskunnan palvelutarpeisiin vastaamisena. Vuonna 2022 toteutettiin paikallisen oppilaitoksen kanssa yhteistyötä TUVA-oppilaiden valmennuksessa yhtenä päivänä viikossa.

Vuonna 2022 kesätyöllistäminen koski vuosina 2003-2006 syntyneitä iiläisiä koululaisia, opiskelijoita tai opiskelunsa aloittavia nuoria. Kunta työllisti omiin yksiköihinsä yhteensä 80 nuorta. Lisäksi 104 nuorta työllistyi yrityksiin, yhdistyksiin ja Oulunkaaren kuntayhtymään kesäseteli-tuella ja 3 nuorta pääsi kokeilemaan yritystoimintaa oman yrityssuunnitelman pohjalta Micropolis Oy:n yrityskehittäjän sparraamina ja kunnan työllistämispalvelujen kesäyrittäjä-tuella. Yhteensä kunnan omiin ja kunnan tukemiin kesätöihin osallistui 187 nuorta.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	606 924	-53 099	553 825	518 605	-35 220
Toimintakulut	-2 444 867	75 529	-2 369 338	-1 988 489	380 849
Toimintakate/jäämä	-1 837 943	22 430	-1 815 513	-1 469 884	345 629
Poistot ja arvonalentumiset	-26 193		-26 193	-21 327	4 866
Tilikauden tulos	-1 864 136	22 430	-1 841 706	-1 491 218	350 488

Henkilöstön kehitys:

	TA2022	Lisäys	Vähennys	TP2022	Perustelut
Nimike					
Hyvinvointijohtaja	1			1	
Hyvinvointikoordinaattori	1			1	
Toimistos sihteeri	0,25			0,25	
Kansalaisopiston rehtori	1			1	
Opistos sihteeri	1			1	
Päätoimiset opettajat/kansalaisopisto	3			3	
Vapaa-aikapäällikkö	1			1	
Vapaa-aikasihteeri	1			1	
Vapaa-aikaohjaaja	2			2	
Nuorisotyöntekijä	0,5			0,5	yht. Valtarin koulun kanssa
Etsivä nuorisotyöntekijä	2			2	vakinaisia, saadaan avustus
Liikuntaneuvoja	0			0	täyttämättä 1.8.21 lukien
Liikuntahallivalvoja	2			2	
KulttuuriKauppilan vastaava tuottaja	1			1	
Kirjasto- ja kulttuurijohtaja	1			1	
Kirjastonhoitaja	2			2	
Kirjastos sihteeri	4,5			4,5	
Työllistämispäällikkö	1			1	
Työnsuunnittelija	1			1	
Omavalmentaja	4			4	
Työvalmentaja	4			4	
Yhteensä vakinaiset	34,25			34,25	

Määräaikaiset, projektit					
Työvalmentaja, määräaik.	2			2	
Kansalaisopiston ja taidekoulun tuntiohjaaja	65			65 (arvio)	osa-aikaisia, osalla vain muutama tunti
Projektipäällikkö	2			2	(työllistäminen)
Projektityöntekijä	1,5			1,5	(1 työllistäminen)
Yhteensä määräaikaiset	70,5			70,5	

Toteutuma 2022 / henkilöstö

Kansalaisopisto ja taidekoulu

- Suunnittelijaopettajan tehtävä muutettiin 1.8.2022 lähtien kansalaisopiston päätoimiseksi opettajaksi (taito- ja taideaineet).

Vapaa-aika

- Liikuntaneuvoja irtisanoutui ja tehtävä jätettiin täyttämättä 1.8.2021 lukien

Työllistäminen

2. Työllistämisen palvelukeskuksen henkilöstön tehtävien muutokset:
  - o Vuoden 2022 lopussa työllistämisen palvelukeskuksen henkilöstö (henkilöstömäärä vuoden 2022 lopussa on sama kuin vuoden 2022 alussa):
    - Työllistämispäällikkö 1
    - Työnsuunnittelija 1
    - Omavalmentaja 4
    - Työvalmentaja 4
    - Määräaikainen työvalmentaja 2 (avustuksella)
  - o Kuntakokeilun vuoksi työllistämispäällikkö, työnsuunnittelija ja omavalmentajat ovat määräaikaisissa viroissa 1.12.2020-30.6.2023

Määräaikaiset tehtävät

1. Työvalmentaja/Nuorten työpajatoiminta 2 (valtionavustus)
2. Iin kylillä meidän porukasa ESR-hanke 1.7.2021 alkaen (30.6.2023 saakka)
  1. projektipäällikkö 16.8.2021 alk,
  2. projektityöntekijä 23.8.2021 alk.

TEKNISET JA KÄYTTÄJÄPALVELUT

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	9 698 156	303 000	10 001 156	10 518 628	517 472
Toimintakulut	-9 914 221	-193 000	-10 107 221	-9 909 374	197 847
Toimintakate/jäämä	-216 065	110 000	-106 065	609 254	715 319
Poistot ja arvonalentumiset	-3 159 604		-3 159 604	-3 337 059	-177 456
Tilikauden tulos	-3 385 173	110 000	-3 275 173	-2 725 840	549 333

	TA2022	lisäys	vähennys	TP2022	Perustelut
Nimike					
Hallinto					
Tekninen johtaja	1			1	lakannut 31.12.2022
Ateria- ja puhtauspalvelujohtaja	1			1	lakannut 31.12.2022
Toimistosihtööri	2			2	toista tehtävää ei täytetty
Kiinteistöpalvelut					
Kiinteistöpäällikkö	1			1	tehtävää ei täytetty
Kiinteistöpalveluesimies	1			1	

Kiinteistöhoitaja	9		9	
Maankäyttö				
Maankäytön asiantuntija	1		1	tehtävää ei täytetty
Ympäristötekniset palvelut				
Ympäristöpalvelupäällikkö	1		1	tehtävää ei täytetty
Ympäristöhoitaja	1		1	tehtävää ei täytetty
Kunnallistekninen työntekijä	4		4	
Ateria- ja puhtauspalvelut				
Palveluesimies	2		2	
Ateriatyönjohtaja	1		1	yhtä tehtävää ei täytetty
Kokki	5		5	
Ruokapalvelutyöntekijä	9		9	
Ateria- ja puhtauspalvelutyöntekijä	16		16	
Toimitilahuoltaja	20		20	neljää tehtävää ei täytetty
Rakennustarkastus				
Rakennustarkastaja	2		2	
Yhteensä	77		77	

Vuoden 2022 aikana merkittäviä henkilöstön vaikuttavia tekijöitä oli valmistautuminen hyvinvointialueen aloittamiseen sekä päätökset ateria- ja puhtauspalvelun toiminnasta. Vaihtoehtoina ateria- ja puhtauspalvelun järjestämiseen oli yhtiö, liittyminen kuntien inhouse-yhtiöön tai jatkaminen omana tulosyksikkönä yhdyskuntalautakunnan alaisena toimintayksikkönä.

Kiinteistö- ja ympäristötekniisten henkilöstöön liittyi korostuneesti suuri vaihtuvuus sekä resurssien puute. Hallinnossa ja esihenkilötehtävissä työskenteleviä henkilöitä vaihtui tai tehtäviin ei saatu täyttölupaa. Työhyvinvointiin ja sitoutumiseen vaikuttaa sisäisten kyselyjen perusteella kasvanut työmäärä, riittävän resurssin puute ja lähityön vähäisyys. Jaettu asiantuntijuus on kuitenkin ilmiönä työyhteisössä vahva ja toimivat tietoliikenneyhteydet ja työkalut mahdollistavat paikkaan sitomattoman työskentelyn.

4.1.7. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut

Palvelun tehtäväkuvaus:

Kiinteistö ja ympäristötekniisten palveluiden hallinto: Johto ja toimistopalvelut.

Kiinteistöpalvelut: Rakennuttaminen. Kiinteistöhoito.

Maankäytön suunnittelu: Yleis- ja asemakaavoitus. Kunnan omistamien metsätilojen hoito, tonttivaranto sekä mittaus- ja kartoitus.

Ympäristötekniset palvelut: Asemakaavateiden, liikunta-alueiden, satamien, puistojen ja muiden yleisten alueiden hoito ja kunnossapito sekä yksityistieavustukset.

Ateria- ja puhtauspalvelut: Ateria ja puhtauspalvelujen tuottaminen kunnan strategisten tavoitteiden mukaisesti. Keskiössä kuntalaisten hyvinvointi aina vauvasta vaariin, asiakasturvallisuus, henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen.

Rakennustarkastus: Rakennustarkastus ja -valvonta

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Kuntastrategian liitteen mukaisesti.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaisten poikkeamien syyt:

Talousarvio on toteutunut pääasiassa suunnitellusti kokonaisuutena. Toimintatuotot ylittyivät arvioidusta pääasiassa maa- ja metsänmyyntitulojen sekä rakennusvalvonnan maksujen osalta.

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	5 537 527	303 000	5 840 527	6 360 098	519 571
Toimintakulut	-5 978 407	-193 000	-6 171 407	-6 089 943	81 464
Toimintakate/jäämä	-440 880	110 000	-330 880	270 155	601 035
Poistot ja arvonalentumiset	-3 011 246		-3 011 246	-3 326 202	-314 957
Tilikauden tulos	-3 461 630	110 000	-3 351 630	-3 054 082	297 548

Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palveluiden hallinto**Tehtävänkuvaus:**

Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palveluiden hallinto vastaa kiinteistöjen sekä yleisten alueiden ja kunnan kiinteään omaisuuden suunnittelusta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä kehittämisestä. Lisäksi palveluihin sisältyy kunnan maankäytön suunnittelu ja rakennusvalvonta.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Tavoitteena kiinteistö- ja ympäristötekniisten palveluiden hallinnolle vuodelle 2022 talousarviossa on asetettu kiinteistörekisterin päivittäminen. Kiinteistöverorekisterin ajantasaisuuden arvioinniksi teetettiin selvitys.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palveluiden hallinnon kulujen osalta talousarvio on ylittynyt n. 21%. Ylitys johtuu pääasiassa henkilöstökustannusten noususta.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot				7 811	7 811
Toimintakulut	-346 661	83 000	-263 661	-320 305	-56 644
Toimintakate/jäämä	-346 661	83 000	-263 661	-312 494	-48 833
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-346 661	83 000	-263 661	-312 494	-48 833

Kiinteistöpalvelut**Tehtävänkuvaus:**

Kiinteistöpalvelut vastaa kunnan omistamien kiinteistöjen kunnossapidosta, kiinteistönhoidosta ja muista käyttäjäpalveluista sekä uudis- ja korjaushankkeiden rakennuttamisesta. Kunnan omistamia kiinteistöjä ovat muun muassa koulut, päiväkodit, sosiaali- ja terveystalouksien kiinteistöt, kunnan hallinnon rakennukset, liikuntahalli ja kirjasto sekä kunnan vuokra-asuntoja.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Vuoden 2022 toiminnallisina tavoitteina oli kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen ja tarvetta vastaavan kiinteistöhoitopalveluiden tarjoaminen käyttäjille, kiinteistöjen määrän vähentäminen, sote-uudistuksen vaatimat valmistelutyöt sekä mm. Haminan päiväkodin rakennuttaminen. Vuoden 2022 aikana Alarannan ja Lakson päiväkotirakennuksien käytöstä luovuttiin. Sosiaali- ja terveystieteiden vaatimia kiinteistövuokrasopimuksia valmisteltiin yhteistyössä sote-alueen kanssa. Haminan päiväkotia otettiin käyttöön vuoden lopulla. Kiinteistöhoito on ollut talousarvion tavoitteiden mukaista.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Kiinteistötalouden palveluiden talouden toteuma vuonna 2022 oli lähellä talousarviota. Toimintakulut ylittivät 3,27 % ja toimintatuotot 3,07 %. Kustannusylitykset johtuivat osittain yleiskustannusten noususta mm. kunnossa- ja puhtaanapidon ja tarvikkeiden ostoissa. Myyntituotot lisääntyivät pääasiassa Oulunkaarelle tarjottujen kiinteistönhoidollisten lisäpalveluiden myötä. Toimintakate talousarvioon nähden ylittyi 2,26%.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	4 782 027		4 782 027	4 928 609	146 582
Toimintakulut	-3 562 234	-256 000	-3 818 234	-3 942 996	-124 762
Toimintakate/jäämä	1 219 793	-256 000	963 793	985 613	21 820
Poistot ja arvonalentumiset	-2 333 713		-2 333 713	-2 517 008	-183 295
Tilikauden tulos	-1 113 920	-256 000	-1 369 920	-1 531 421	-161 501

Maankäytön suunnittelu

Tehtäväkuvaus:

Maankäytön suunnittelun tulosalue vastaa kunnan kaavoituksen valmistelusta sekä maaomaisuuden hallinnasta ja mittaus- ja kartoitustehtävistä.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Vuonna 2022 vireillä olleet kaavahankkeet:

Strategisen yleiskaava 2040

Jakkukylän osayleiskaava 2040

Iin keskustaajaman osayleiskaavan laajennuksen 2025 muutos Pentinkankaan alueella

Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

Pentinkankaan asemakaavan muutos kortteleissa 312, 315, 326

Kirkonseudun asemakaavan muutos ja laajennus Timpurintien alueella

Iin kirkonseudun asemakaavan muutos korttelissa 23, kunnanviraston ja Nätteporin alueet

Seljänperän asemakaava

Vuonna 2022 vahvistetut kaavahankkeet:

Ollinkorven tuulivoimayleiskaava

Kirkonseudun asemakaavan muutos korttelissa 11 tontilla 3

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Käyttöomaisuuden myyntitulot olivat 308 t€ ennakoitua suuremmat. Ylitys johtui ennakoitujen suuremmista puu- ja tontinmyyntituloista. Toimintakulut alittuivat 26 t€ maankäytön suunnittelijan henkilöstökulujen toteutumattomuuden vuoksi.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	675 000	342 000	1 017 000	1 325 768	308 768
Toimintakulut	-233 597	45 000	-188 597	-162 477	26 120
Toimintakate/jäämä	441 403	387 000	828 403	1 163 291	334 888
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	441 403	387 000	828 403	1 165 453	337 050

Ympäristötekniset palvelut**Tehtävänkuvaus:**

Ympäristötekniset palvelut ovat oma tulosityksikkö, joka sisältää ympäristöpalvelut, liikenneväylät ja yleiset alueet sekä ladut, urheilualueet ja muut ulkoilualueet sekä joukkoliikenteen.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Talousarvion tavoitteena oli laatia hulevesien hallinnan suunnitelma. Resurssipulan vuoksi suunnitelmaa ei kuitenkaan laadittu vuoden 2022 aikana.

Ympäristönsuojeluun varattu määräraha on käytetty pilaantuneiden maiden kunnostukseen talousarvion mukaisesti.

Olhavanjoen kalataloudelliset sekä Kuivanjoen kutualueiden kunnostushankkeet ovat edenneet suunnitellusti.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Toimintakulut alittuivat mm. henkilöstökulujen osalta noin 100 t€ täyttämättömien tehtävien ja virkojen vuoksi.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	80 500	-39 000	41 500	97 910	56 410
Toimintakulut	-1 835 915	-65 000	-1 900 915	-1 664 165	236 750
Toimintakate/jäämä	-1 755 415	-104 000	-1 859 415	-1 566 256	293 159
Poistot ja arvonalentumiset	-677 533		-677 533	-809 194	-131 662
Tilikauden tulos	-2 442 452	-104 000	-2 546 452	-2 375 620	170 832

Ateria- ja puhtauspalvelut**Tehtävänkuvaus:**

lin ateria- ja puhtauspalvelut toimivat yhdyskuntalautakunnan alaisena tulosityksikkönä. Yksikön tavoitteena on ateria- ja puhtauspalvelun tuottaminen kustannustehokkaasti käyttäjien tarpeita kuunnellen. Lautakunta ohjaa toimintaa määrittelemällä toimialueiden tehtävät, talouden- ja toiminnan tavoitteet ja vastuut.

Toimintaan vaikuttavat kunnan strategiset linjaukset palvelujen tuottajana ja eri hallintokuntien tarpeet, mikä tarkoittaa tarvittaessa myös oman toiminnan sopeuttamista. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset tulevat vaikuttamaan toimintaan.

Hallinto:

Hallinnon muodostaa lautakunta ja johtaja. Hallinto ohjaa ateria- ja puhtauspalvelualueiden toimintaa strategisten tavoitteiden mukaisesti. Johtaja valvoo eri toimialojen talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä lautakuntaa.

Ateriapalvelut:

Ateriapalvelujen tehtävänä on tuottaa kaikille asiakasryhmilleen turvallisia, monipuolisia ja laadukkaita ateriapalveluita. Ruokalistat suunnitellaan täyttämään eri-ikäisten ruokailijoiden ravinnontarpeet,

tuottamaan mielihyvää ja elämyksiä. Suunnittelussa huomioidaan ruoan myönteinen vaikutus asiakkaiden terveyteen ja hyvinvointiin. Ruoka-aineiden valinnassa huomioidaan paikallisuus ja kestävä kehitys.

Puhtauspalvelut:

Puhdistuspalvelujen ensisijainen tarkoitus on huolehtia siivouksellisin keinoin kiinteistöjen kunnossapidosta ja vastata asiakkaiden työympäristön viihtyvyydestä. Siivouksessa kiinnitetään huomioita energian, veden ja pesuaineiden käyttöön. Siivouksessa käytetään ympäristöystävällisiä tuotteita ja vettä säästäviä toimintatapoja.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Ateria- ja puhtauspalvelujen tehtävänä on huolehtia ja vastata omalla osaamisalueillaan kuntalaisten hyvinvoinnista. Huolehdimme palvelulupauksemme mukaisesti terveellisistä ja turvallisista ateriakokonaisuuksista vauvasta vaariin, sekä kiinteistöjen arvon säilyttämisestä ja asiakkaidemme viihtyisyydestä siivouksellisin keinoin.

Lautakunta ei asettanut talousarvion käyttösuunnitelmaa hyväksyessään ateria- ja puhtauspalveluille erikseen toiminnallisia tavoitteita. Vaikka lautakunta ei erikseen määrittelyt toiminnan tavoitteita on Ateria- ja puhtauspalveluissa mitattu toiminnan vaikuttavuutta seuraamalla ateriamääriä, siivottavia neliöitä sekä seurattu oman ja ostopalveluna toteutettavien palvelujen osuutta. Tärkeänä osana ateria- ja puhtauspalvelun toiminnan ja talouden tuloksellisuutta on myöskin HR-toiminnalle asetettavien tavoitteiden seuranta palvelun laadun ja vaikuttavuuden mittarina. Hr-toimintaan liittyviä asioita on kuvattuna Kiinteistö- ja ympäristöpalvelu henkilöstön kehityksen taulukon alla.

Vuoden 2022 ateriamäärien toteutuma on aikaisempien vuosien tasolla. Erityyppisiä ateriatuotteita valmistettiin 681 707 kappaletta, vuonna 2020 määrä oli 663 374 kappaletta. Vuoden 2021 määrät eivät ole vertailukelpoisia, koska mm. varhaiskasvatuksen toiminnoissa oli tuolloin merkittäviä palvelusiirtymiä yksityiseltä kunnalle. Vuoden 2022 kasvu johtuu varhaiskasvatuksen asiakasmäärien noususta ja oppilaiden määrän kasvusta. SOTE-palveluissa ateriamäärä hieman laski koronasta johtuvista syistä ja hoivahoidossa olevien asiakaspaikkojen laskusta.

Puhtauspalvelussa siivottavat tilat vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 858 m² Olhavan koulun lakkauttamisen myötä. Päivittäin siivottavia neliöitä oli 43 563m², joista oman tuotannon osuus 36 300m² ja ostopalvelun osuus 7 264m².

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Talousarvion yhteydessä olevat taloudelliset tavoitteet ja sitovuustaso ovat osa kiinteistö- ja ympäristötekniikan palvelujen kokonaisuutta. Ateria- ja puhtauspalvelun talousarvion tilikauden tulos ylittyi 251t€.

Talouden poikkeama selittää toimintakulujen alittuminen -116 000t€ ja Merta-keittiön poistojen -137t€ siirtäminen kiinteistöjen kuluksi.

Toimintakuluissa alitus johtui henkilöstökulu- ja tarvikeostoista, joista suurin oli Kotikujan päiväkodin hankkimatta jääneet siivoukseen ja ruokahuoltoon suunnitellut kalusteet ja tarvikkeet. Hankintaa ei tehty, koska varhaiskasvatuksessa lakkautettiin vuodenvaihteessa päiväkotiyksiköitä, joista voitiin siirtää tavarat uuteen yksikköön. Henkilöstökuluissa alitus johtuu täyttämättä jääneistä tehtävistä ja sijaisten heikosta saamisesta.

Poikkeuksena edellisiin vuosiin verrattuna on Merta-keittiön poistojen siirtäminen talousarvion hyväksymisen jälkeen kiinteistöpalvelun alle. Siirto vaikuttaa Ateria- ja puhtauspalvelujen tilikauden tuloksen parempana toteutumisena talousarvioon verrattuna.

Ateria- ja puhtauspalveluissa toiminnan taloudenseurantaa on tehty yksikkötasolla. Ateriapalveluissa taloudellinen tulos alittui tavoitteeseen verrattuna 16,25% alituksen syynä oli tavanomaisesta nopeampi elintarvikekujen kasvu, johon ei osattu riittävästi varautua talousarviota laadittaessa. Elintarvikekustannukset nousivat 11,2%. Toisena selittävänä tekijänä on myös ateriakuljetuskujen merkittävä nousu talousarvioon verrattuna. Kuljetuskuluja nosti alkuvuoden varhaiskasvatuksen toimintayksikköjen määrän kasvu verrattuna talousarvion suunnitteluvaiheeseen olleeseen tietoon. Lisäksi henkilöstökuluissa palkkojen siirrot eivät olleet kaikilta osin ajantasalla henkilöstövaihdoksien ja sijaiskujen osalta.

Puhtauspalveluissa toiminnan tuotot ylittyivät 8158%. Puhtauspalveluissa tuottojen ylitystä selvittää mm. palkkakulujen kohdentaminen ateriapalvelun menoksi, siivottavien varhaiskasvatuspalvelun yksiköiden määrän kasvu verrattuna talousarvion suunnitteluvaiheen tietoon, hankintoihin varattujen kalusto määrärahojen säästyminen ja ostopalvelun vähäisempi määrä edellisvuoteen verrattuna.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	4 160 629		4 160 629	4 158 530	-2 099
Toimintakulut	-3 935 814		-3 935 814	-3 819 431	116 383
Toimintakate/jäämä	224 815		224 815	339 099	114 284
Poistot ja arvonalentumiset	-148 358		-148 358	-10 857	137 501
Tilikauden tulos	76 457		76 457	328 242	251 785

Hyvinvointialueen kilpailuttaessa SOTE-palvelujen alaisen toiminnan valmistauduttiin henkilöstön siirtoihin yksityiselle palveluntuottajalle. Henkilöstöä siirtyi liikkeenluovutuksella ateriapalveluista viisi (5) henkilöä Fodbar Oy:lle ja viisi(5) henkilöä puhtauspalveluista SOL Oy:lle yhteensä siirtyviä henkilöitä oli kymmenen (10). Liikkeenluovutuksella siirtyvän henkilöstön kanssa käytiin yhteistoimintaneuvottelut. Vuoden 2022 lopussa yhteistoimintaneuvottelut koskivat myös ateria- ja puhtauspalvelujohtajaa ja teknistä johtajaa, joiden tehtävät lakkautettiin hallinnonuudistuksen myötä vuoden 2023 alusta.

Ateria ja puhtauspalveluissa henkilöstön osaamiseen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen panostettiin. Henkilöstö osallistui Vetoa ja pitoa kuntatyöhön hankkeeseen, esihenkilöiden osaamista kehitettiin Positiivisen johtamisen työpajoissa ja henkilöstön työtyytyväisyyttä mitattiin Tarmotin työhyvinvointiarjoitimen kautta tehtyjen pulssikyselyjen avulla.

Tärkeä osa henkilöstön työhyvinvointia on osaamisen kehittäminen. Koulutimme oppisopimuskoulutuksella yhteistyössä OPAO:n kanssa 10 henkilöä moniosajiksi ja seudullisena ateriapalvelun täydennyskoulutuksena OSAO:n kanssa neljä henkilöä. Tunnustuksena kehittämistyöstä saimme marraskuussa Kuntatyön kehittämisspalkinnon mentorimallin kehittämisestä yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa.

Ateria- ja puhtauspalveluista irtisanoutui kolme henkilöä ja kaksi henkilöä eläköityi. Tehtäviä ei täytetty, koska vuoden 2023 alussa hyvinvointialueen aloittaminen ja varhaiskasvatuksen toimintojen keskittäminen tulee vaikuttamaan ateria- ja puhtauspalveluiden henkilöstöresurssien tarpeeseen. Henkilöstössä osa-aikaisen henkilöstön määrä toimialueella oli neljän henkilötyövuoden työpanoksen suuruinen.

Rakennustarkastus

Tehtävänkuvaus:

Rakennusvalvonta vastaa rakennuslupa-asioista, rakennusaikaisesta valvonnasta, ja ohjaa ja neuvoo hyvän rakennetun ympäristön muodostumista. Kaikki rakennusvalvonnan lupaprosessit toimivat sähköisten järjestelmien kautta.

Rakennusvalvonnan tavoite on turvallisen ja viihtyisän ympäristökuvan edistäminen ohjaamalla ja neuvomalla laadukasta rakentamista.

Toiminnalliset tavoitteet ja arvio niiden toteutumisesta:

Rakennusvalvonnan tavoite on turvallisen ja viihtyisän ympäristökuvan edistäminen ohjaamalla ja neuvomalla laadukasta rakentamista.

Laadukasta rakentamista on edistetty kaikessa rakentamisessa ohjeistamalla parempaan suunnitteluun ja ammattitaitoiseen työjohtoon. Näillä toimilla on suora vaikutus turvalliseen ja viihtyisään ympäristöön sekä rakennusten pitempään elinkaareen.

Kuvaus talouden toteutumisesta ja olennaiset poikkeamisen syyt:

Toimintatuottojen arvioitua suurempi kertymä johtuu pääasiassa Pahkakosken tuulivoimaloiden muutosluvista. Rakennusvalvonnan tulosta on vaikea ennakoida lupien myöntämisen luonteesta johtuen erityisesti tuulivoimarakentamisen vuoksi.

Talouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	110 731		110 731	305 710	194 979
Toimintakulut	-185 955		-185 955	-184 761	1 194
Toimintakate/jäämä	-75 224		-75 224	120 948	196 172
Poistot ja arvonalentumiset	-5 653		-5 653	-5 653	0
Tilikauden tulos	-80 877		-80 877	115 295	196 172

4.2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoinen, sisäinen. Ei sisällä liikelaitoksia	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	12 967 267	354 701	13 321 968	14 892 097	1 570 129
Myyntituotot	4 898 983	-17 000	4 881 983	5 529 683	647 700
Maksutuotot	827 000		827 000	891 230	64 230
Tuet ja avustukset	2 008 597	29 701	2 038 298	2 715 271	676 973
Muut toimintatuotot	5 232 687	342 000	5 574 687	5 755 913	181 226
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-81 928 335	-248 471	-82 176 806	-82 434 293	-257 487
Henkilöstökulut	-24 038 972	50 891	-23 988 081	-23 273 739	714 342
Palvelujen ostot	-47 263 666	-78 570	-47 342 236	-48 989 907	-1 647 671
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 665 637	-224 392	-3 890 029	-3 752 297	137 732
Avustukset	-1 799 500		-1 799 500	-1 247 766	551 734
Muut toimintakulut	-5 160 560	3 600	-5 156 960	-5 170 583	-13 623
Toimintakate/jäämä	-68 961 068	106 230	-68 854 838	-67 542 196	1 312 642
Verotulot	37 626 000	1 349 000	38 975 000	38 859 900	-115 100
Valtionosuudet	32 726 875	390 000	33 116 875	33 013 608	-103 267
Rahoitustuotot ja -kulut	-84 121		-84 121	-188 353	-104 231
Korkotuotot	9 000		9 000	11 755	2 755
Korkotulot antolainoista liikelaitok.	3 000		3 000	1 094	-1 906
Muut rahoitustuotot	170 383		170 383	180 607	10 224
Liikelaitosten peruspääoman tuotto/sis	113 383		113 383	113 383	
Korkokulut	-251 500		-251 500	-377 394	-125 894
Muut rahoituskulut	-12 004		-12 004	-3 320	8 685
Vuosikate	1 307 685	1 845 230	3 152 915	4 142 960	990 044
Poistot ja arvonalentumiset	-3 457 616		-3 457 616	-3 641 195	-183 578
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 457 616		-3 457 616	-3 410 334	47 282
Kertaluonteiset poistot				-230 861	-230 861
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-2 149 931	1 845 230	-304 701	501 765	806 466
Poistoeron muutos	63 303		63 303	60 236	-3 067
Varausten muutos				-450 000	-450 000
Rahastojen muutos					
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 086 628	1 845 230	-241 398	112 001	353 399

	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Verotulot	37 626 000	1 349 000	38 975 000	38 859 900	-115 100
Kunnan tulovero	31 588 000	488 000	32 076 000	31 837 783	-238 217
Kiinteistövero	4 509 000	263 000	4 772 000	4 796 251	24 251
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 529 000	598 000	2 127 000	2 225 865	98 865

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. euroa	Muutos
2018	21,25	126 457	2,40%
2019	21,25	133 940	5,90%
2020	21,25	138 354	3,30%
2021	21,5	143 654	3,60%
2022	21,5	150 889	5,30%

	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Valtionosuudet	32 726 875	390 000	33 116 875	33 013 608	-103 267
Verotulomenetysten kompensaatio	4 616 887	390 000	5 006 887	5 004 287	-2 600
Peruspalveluiden valtionosuus	19 712 307		19 712 307	19 704 462	-7 845
Verotuloihin perustuva valt.os. tasaus	8 488 659		8 488 659	8 472 528	-16 131
Osakuntaliitoksen osuus peruspalv.vos					
Järjestelmän tasaus					
Opetus- ja kulttuuritoimen muut VOS	-90 978		-90 978	-167 669	-76 691

Ulkoinen, sisältää liikelaitokset	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	8 671 226	354 701	9 025 927	10 309 625	1 283 698
Myyntituotot	3 852 331	-17 000	3 835 331	4 423 892	588 561
Maksutuotot	827 000		827 000	891 230	64 230
Tuet ja avustukset	2 012 520	29 701	2 042 221	2 715 893	673 672
Muut toimintatuotot	1 979 375	342 000	2 321 375	2 278 611	-42 764
Valmistus omaan käyttöön	5 000		5 000		-5 000
Toimintakulut	-76 801 344	-248 471	-77 049 815	-77 046 584	3 231
Henkilöstökulut	-24 439 151	50 891	-24 388 260	-23 633 048	755 212
Palvelujen ostot	-44 849 082	-78 570	-44 927 652	-46 438 652	-1 511 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 777 203	-224 392	-4 001 595	-3 929 321	72 274
Avustukset	-1 799 500		-1 799 500	-1 247 766	551 734
Muut toimintakulut	-1 936 408	3 600	-1 932 808	-1 797 797	135 011
Verotulot	37 626 000	1 349 000	38 975 000	38 859 900	-115 100
Valtionosuudet	32 726 875	390 000	33 116 875	33 013 608	-103 267
Rahoitustuotot ja -kulut	-198 204		-198 204	-295 149	-96 945
Korkotuotot	6 000		6 000	13 357	7 357
Muut rahoitustuotot	60 000		60 000	72 677	12 677
Korkokulut	-252 200		-252 200	-377 890	-125 690
Muut rahoituskulut	-12 004		-12 004	-3 293	8 711
Vuosikate	2 029 552	1 845 230	3 874 782	4 841 400	966 617
Poistot ja arvonalentumiset	-3 914 016		-3 914 016	-4 121 670	-207 654
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 914 016		-3 914 016	-3 890 809	23 207
Kertaluonteiset poistot				-230 861	-230 861
Arvonalentumiset					
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-1 884 464	1 845 230	-39 234	719 730	758 964
Poistoeron muutos	81 813		81 813	66 380	-15 433
Varausten muutos				-450 000	-450 000
Rahastojen muutos					
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 802 651	1 845 230	42 579	336 109	293 530

4.3. Investointien toteutuminen

Vuoden 2022 merkittävin kunnan investoinneista oli Kotikujan (Haminan) päiväkotirakennus. Rakennushankkeeseen oli varattu 3,4 M€ määräraha.

Muita merkittäviä investointeja oli Alarannan asuinalueen hulevesijärjestelmän rakentaminen. Hanke oli jatkoa vuoden 2021 aikaiselle investoinnille ja hanke jatkuu myös tulevana vuonna 2023.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

II KUNTA	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Kunta					
MENOT	-5 494 000 €	492 000 €	-5 002 000 €	-4 573 513 €	428 487 €
TULOT	0 €	88 000 €	88 000 €	131 933 €	43 933 €
NETTO	-5 494 000 €	580 000 €	-4 914 000 €	-4 441 580 €	472 420 €

YLEISHALLINTO

	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Muut aineettomat hyödykkeet					
lisiverkko					
MENOT				-2 000 €	-2 000 €
NETTO				-2 000 €	-2 000 €
Maa- ja vesialueiden hankinta					
Maa hankinta					
MENOT	-200 000 €	90 000 €	-110 000 €	-9 946 €	100 054 €
NETTO	-200 000 €	90 000 €	-110 000 €	-9 946 €	100 054 €
Muut aineelliset hyödykkeet					
lijoen voimat					
MENOT	-20 000 €		-20 000 €	-6 152 €	13 848 €
NETTO	-20 000 €		-20 000 €	-6 152 €	13 848 €

YLEISHALLINTO	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Yleishallinto					
MENOT	-220 000 €	90 000 €	-130 000 €	-18 098 €	111 902 €
TULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
NETTO	-220 000 €	90 000 €	-130 000 €	-18 098 €	111 902 €

SOSIAALI-JA TERVEYSPALVELUT

	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Muut rakennukset, korjausinvestointi					
Sos. ja terveyspalv. korjausrakentaminen					
MENOT	-150 000 €	86 000 €	-64 000 €	-38 376 €	25 624 €
NETTO	-150 000 €	86 000 €	-64 000 €	-38 376 €	25 624 €

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Sosiaali- ja terveyspalvelut					
MENOT	-150 000 €	86 000 €	-64 000 €	-38 376 €	25 624 €
TULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
NETTO	-150 000 €	86 000 €	-64 000 €	-38 376 €	25 624 €

OPEUTS- JA VARHAISKASVATUS

	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Muiden rakennusten uushankinta					
Haminan päiväkotito					
MENOT	-3 400 000 €		-3 400 000 €	-3 238 367 €	161 633 €
NETTO	-3 400 000 €		-3 400 000 €	-3 238 367 €	161 633 €
Muut rakennukset, korjausinvestointi					
opetus- ja vk korjausrakentaminen					
MENOT	-300 000 €	150 000 €	-150 000 €	-137 666 €	12 334 €
NETTO	-300 000 €	150 000 €	-150 000 €	-137 666 €	12 334 €
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Erillishankinnat					
MENOT	-100 000 €		-100 000 €	-71 764 €	28 236 €

NETTO	-100 000 €		-100 000 €	-71 764 €	28 236 €
-------	------------	--	------------	-----------	----------

OPETUS- JA VARHAISKASVATUS	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut					
MENOT	-3 800 000 €	150 000 €	-3 650 000 €	-3 447 797 €	202 203 €
TULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
NETTO	-3 800 000 €	150 000 €	-3 650 000 €	-3 447 797 €	202 203 €

TEKNISET PALVELUT

	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Maa- ja vesialueiden hankinta					
Maalismaantien kevyen liikenteen väylä					
MENOT	-20 000 €	-7 000 €	-27 000 €	-27 435 €	-435 €
NETTO	-20 000 €	-7 000 €	-27 000 €	-27 435 €	-435 €
Maa- ja vesialueiden parannusinvestointi					
Kunnallistekniikka					
MENOT	-580 000 €	-75 000 €	-655 000 €	-734 470 €	-79 470 €
NETTO	-580 000 €	-75 000 €	-655 000 €	-734 470 €	-79 470 €
Kuntakeskuksen yms. /suun. ja kehittäm.					
MENOT	-50 000 €	30 000 €	-20 000 €		20 000 €
NETTO	-50 000 €	30 000 €	-20 000 €		20 000 €
Liikuntapaikat					
MENOT	-80 000 €		-80 000 €	-53 700 €	26 300 €
NETTO	-80 000 €		-80 000 €	-53 700 €	26 300 €
Leipojantien jatke					
TULOT		88 000 €	88 000 €	88 422 €	422 €
NETTO		88 000 €	88 000 €	88 422 €	422 €
Kuivaniemen keskustan kehittäminen					
MENOT	-144 000 €	54 000 €	-90 000 €		90 000 €
NETTO	-144 000 €	54 000 €	-90 000 €		90 000 €
Muut rakennukset, korjausinvestointi					
Korjausrakentaminen					
MENOT	-300 000 €	150 000 €	-150 000 €	-114 462 €	35 538 €
NETTO	-300 000 €	150 000 €	-150 000 €	-114 462 €	35 538 €
Kunnan monitoimitalo					
MENOT	-50 000 €	25 000 €	-25 000 €		25 000 €
NETTO	-50 000 €	25 000 €	-25 000 €		25 000 €
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Jakun riippusilta					
MENOT		-29 000 €	-29 000 €	-31 251 €	-2 251 €
NETTO		-29 000 €	-29 000 €	-31 251 €	-2 251 €
Muut koneet ja kalusto					
Keittiöiden kalustohankinnat					
MENOT	-60 000 €	-22 000 €	-82 000 €	-81 923 €	77 €
NETTO	-60 000 €	-22 000 €	-82 000 €	-81 923 €	77 €
Osakkeet ja osuudet, sijoitukset					
Kiinteä omaisuus ja osakkeet					
MENOT				-9 375 €	-9 375 €
TULOT				43 511 €	43 511 €
NETTO				34 136 €	34 136 €
TEKNISET PALVELUT	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Tekniset palvelut					
MENOT	-1 284 000 €	126 000 €	-1 158 000 €	-1 052 617 €	105 383 €
TULOT	0 €	88 000 €	88 000 €	131 933 €	43 933 €
NETTO	-1 284 000 €	214 000 €	-1 070 000 €	-920 684 €	149 316 €

II-INSTITUUTTI

	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Maa- ja vesialueiden hankinta					
Iin keskustan kehittäminen					
MENOT	-10 000 €	10 000 €			
NETTO	-10 000 €	10 000 €			
Maa- ja vesialueiden parannusinvestointi					
Korjauskohteet					
MENOT	-30 000 €	30 000 €		-16 626 €	-16 626 €
NETTO	-30 000 €	30 000 €		-16 626 €	-16 626 €

II-INSTITUUTTI	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
li-Instituutti					
MENOT	-40 000 €	40 000 €	0 €	-16 626 €	-16 626 €
TULOT	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
NETTO	-40 000 €	40 000 €	0 €	-16 626 €	-16 626 €

4.4. Rahoitusosan toteutuminen (sisältää liikelaitokset)

Ulkoinen	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 029 552	1 845 230	3 874 782	4 841 400	-966 618
Satunn. erät					0
Tulor. korjauserät	0			-334 599	334 599
Investoint.rahavirta					
Investointimenot	-6 424 000	492 000	-5 932 000	-5 182 721	-749 279
Rah.os. inves.menoihin	0	88 000	88 000	88 422	-422
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	254 964	-254 964
Toiminta ja investoinnit, netto	-4 394 448	2 425 230	-1 969 218	-332 535	-1 636 683
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainas.lis. muille					
Antolainas. lis. liikelait.					
Antolainas. väh. muille					
Antolainas. väh. liikelait.	44000		44000		44000
Lainakannan muutokset	0		0		0
Pitk. lainojen lisäys	14 000 000		14 000 000	10 000 000	4 000 000
Pitk. lainojen vähennys	-6 610 000		-6 610 000	-7 626 000	1 016 000
Lyhytaik. lainojen muutos	-3 000 000		-3 000 000	-3 500 000	500 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset				-257 052	257 052
Rahoituksen rahavirta	4 434 000	0	4 390 000	-1 383 052	5 773 052

4.5. Yhteenveto valtuuston määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenveto valtuuston määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta											
	määrärahat						tuloarviot				
	Sito- vuus	alkup. TA	TA- muutos	TA yht.	tot.	poikk.	alkup. TA	TA- muutos	TA yht.	tot.	poikk.
Käyttötalousosa											
<u>Kunnanhallitus</u>											
Keskushallinto	B	-1 679		-1679	-1 586	-93	3		3	28	-25
Elinvoimapaalvelut	N/B	-592		-592	-756	164		0	0	165	-165
Hallintopalvelut	B	-1978		-1978	-1909	-69	168	174	0	412	-412
<u>Sosiaali- ja terveyspalvelut</u>				0							
Palvelusopimus ym.	N/B	-36082	0	-36082	-37474	1392			0	0	0
<u>Opetus- ja varhaiskasvatuspavel</u>									0		0
Varhaiskasvatus	B	-9 512	-131	-9643	-9 365	-278	771	105	876	1082	-206
Opetuspalvelut	B	-16 545	0	-16545	-16 461	-84	1164		1164	1 360	-196
<u>li-instituutti</u>											
Hallinto	B	-157		-157	-139	-18	13		13	16	-3
Kansalaisopisto ja taidekoulu	B	-779		-779	-688	-91	136		136	113	23
Vapaa-aika	B	-957		-957	-892	-65	129		129	122	7
Kirjasto/Meinen kulttuuritoiminta	B	-973		-973	-998	25	162		162	168	-6
Hyvinvointi	B	-128		-128	-108	-20			0	3	-3
Työllistäminen	B	-2 445	76	-2369	-1 988	-381	607	-53	554	519	35
<u>Kiint.- ja ymp.tekniset palvelut</u>											
yhdysk.- ja ymp.tekisten palv. Hallinto	B	-347	83	-264	-320	56	0		0	8	-8
Kiinteistöpalvelut	B	-3562	-256	-3818	-3943	125	4782		4782	4929	-147
Maankäytön suunnittelu	B	-234	45	-189	-162	-27	675	342	1017	1326	-309
Ympäristötekniset palvelut	B	-1836	-65	-1901	-1664	-237	80	-39	41	98	-57
Ateria- ja puhtauspalvelut	B	-3936		-3936	-3819	-117	4161		4161	4159	2
Rakennustarkastus	B	-186		-186	-185	-1	111		111	306	-195
Yhteensä		-81928	-248	-82176	-82457	281	12962	529	13149	14814	-1665
Tuloslaskelmaosa											0
Verotulot	B			0		0	37626	1349	38975	38860	115
Valtionosuudet	B			0		0	32727	390	33117	33014	103
Korkotulot	B			0		0	9		9	12	-3
Muut rahoitustulot	B			0		0	170	0	170	181	-11
Korkomenot	B	-252		-252	-377	125			0		0
Muut rahoitusmenot	B	-12		-12	-3	-9			0		0
Satunnaiset erät	B			0		0			0		0
		-264	0	-264	-380	116	70532	1739	72271	72067	204

Investointiosa											
Keskushallinto	B	-220	90	-130	-28	-102			0	44	-44
Sosiaali- ja terveyspalveluiden	B	-150	86	-64	-38	-26			0		0
Opetus ja varh.k.palv. investoinnit	B	-3800	150	-3650	-3448	-202	0	0	0	2	-2
li-instituutin investoinnit	B	-40	40	0	-17	17					
Teknisten palveluiden investoinnit	B	-1284	126	-1158	-1043	-115	0	88	88	88	0
lin vesiliikelaitos	B	-930	0	-930	-609	-321					
Yhteensä		-6424	492	-5002	-5183	181	0	88	88	134	-46
				0		0			0		0
Rahoitusosa				0		0			0		0
Antolainauksen muutokset				0		0			0		0
*Antolainausaamiste n lisäykset	B			0		0			0		0
*Antolainausaamiste n vähennykset	B			0		0	44		44	0	
Lainakannan muutokset	B			0		0			0		0
*Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B			0		0	14000	0	14000	10000	4000
*Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-6610	0	-6610	-7610	1000			0		0
*Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	-3000	0	-3000	-3500	500				0	0
Oman pääoman muutokset				0		0			0	0	0
Muut muutokset				0	-154	154			0	0	0
Toimeksiantojen varojen muutos				0	0	0			0	0	0
Pitkäaikaisten saamisten muutos				0		0					
Lyhytaikaisten saamisten muutos				0		0					
Korott. Pitkä- ja lyhytaik. Velkojen muutos						0				0	
Yhteensä		-9610	0	-9610	-11264	1654	14044	0	14044	10000	4000
				0		0					
KAIKKI YHTEENSÄ		-98226	244	-97052	-99284	2232	97538	2356	99552	97015	2493

5. Tilinpäätöslaskelmat

5.1. Tuloslaskelma

T U L O S L A S K E L M A	31.12.2022	31.12.2021
Toimintatuotot	10 309 625	9 426 609
Myyntituotot	4 423 892	3 783 755
Maksutuotot	891 230	835 551
Tuet ja avustukset	2 715 893	2 427 664
Muut toimintatuotot	2 278 611	2 379 640
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-77 046 584	-74 341 538
Henkilöstökulut	-23 633 048	-23 153 498
Palkat ja palkkiot	-18 760 964	-18 687 045
Eläkekulut	-4 152 688	-4 116 880
Muut henkilösivukulut	-719 396	-686 245
Palvelujen ostot	-46 438 652	-44 351 987
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 929 321	-3 705 466
Avustukset	-1 247 766	-1 761 147
Muut toimintakulut	-1 797 797	-1 369 440
Toimintakate/jäämä	-66 736 959	-64 914 929
Verotulot	38 859 900	37 463 402
Valtionosuudet	33 013 608	30 697 585
Rahoitustuotot ja -kulut	-295 149	-195 082
Korkotuotot	13 357	8 773
Muut rahoitustuotot	72 677	82 491
Korkokulut	-377 890	-276 288
Muut rahoituskulut	-3 293	-10 058
Vuosikate	4 841 400	3 050 976
Poistot ja arvonalentumiset	-4 121 670	-3 892 626
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 890 809	-3 892 626
Kertaluonteiset poistot	-230 861	
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	719 730	-841 650
Poistoeron muutos	66 380	81 896
Varausten muutos	-450 000	
Rahastojen muutos		
Tilikauden yli-/alijäämä	336 109	-759 755

5.2. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 841 399,84	3 050 976,09
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjauserät	-334 599,25	-884 153,60
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 182 720,99	-2 560 208,42
Rahoitusosuudet investointeihin	88 422,00	464 478,40
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	254 963,87	460 294,49
Toiminnan ja investointien rahavirta	-332 534,53	531 386,96
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainauksen vähennykset	0	8745,77
Lainakanna muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 626 000,00	-6 626 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 500 000,00	1 750 000,00
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2 213,96	2 727,95
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 819,50	-5 058,54
Pitkäaikaisten saamisten muutos	33 836,96	-214 412,18
Lyhytaikaisten saamisten muutos	155 545,60	-505 237
Korottomien velkojen muutos	-440 401,46	1 769 767,21
Rahoituksen rahavirta	-1 383 052,36	-3 819 466,79
Rahavarojen muutos	-1 715 586,89	-3 288 079,83
Rahavarat 31.12.	3 220 932,64	4 936 519,53
Rahavarat 1.1.	4 936 519,53	8 224 599,36
Rahavarojen muutos	-1 715 586,89	-3 288 079,83

5.3. Tase

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	7 333 856,63	7 518 991,85
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	7 333 856,63	7 518 991,85
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 081 562,88	7 076 071,07
Rakennukset	35 631 814,74	34 822 868,83
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 699 557,63	14 901 645,53
Koneet ja kalusto	1 494 230,93	1 548 773,82
Muut aineelliset hyödykkeet	33 948,08	33 948,08
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	452 928,58
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	59 941 114,26	58 836 235,91
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	13 425 700,03	13 416 325,03
Muut lainasaamiset	881 078,50	881 078,50
Sijoitukset yhteensä	14 306 778,53	14 297 403,53
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	81 581 749,42	80 652 631,29
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	3 832,74	8 312,65
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	11 775,22	12 662,76
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	15 607,96	20 975,41
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	53 787,68	49 968,18
Vaihto-omaisuus yhteensä	53 787,68	49 968,18
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	570 579,62	604 416,58
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	570 579,62	604 416,58
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	621 652,98	488 081,34
Lainasaamiset	106 504,84	165 608,06
Muut saamiset	286 834,46	159 231,42
Siirtosaamiset	842 372,44	1 199 989,51
Lyhytaik. saamiset yhteensä	1 857 364,72	2 012 910,33

Saamiset yhteensä	2 427 944,34	2 617 326,91
Rahat ja pankkisaamiset	3 220 932,64	4 936 519,53
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	5 702 664,66	7 603 814,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	87 300 022,04	88 277 421,32
VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	22 094 168,82	22 094 168,82
Arvonkorotuspääoma	4 654 596,62	4 654 596,62
Muut omat rahastot	576 837,08	576 837,08
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	2 064 083,19	2 823 838,03
Tilikauden yli-/alijäämä	336 109,43	-759 754,83
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	29 725 795,14	29 389 685,72
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 013 153,83	1 079 533,36
Vapaaehtoiset varaukset	1 259 114,12	809 114,12
POISTOERO JA VAPAAEHT. VAR. YHT	2 122 267,95	1 888 647,48
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	867 965,77	991 112,07
PAKOLLISET VARAUKSET	867 965,77	991 112,07
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	3 832,74	8 312,65
Lahjoitusrahastojen pääomat	96 020,22	96 907,76
Muut toimeksiantojen pääomat	88 757,83	90 971,79
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	188 610,79	196 192,20
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaito	35 115 000	32 741 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut pitkäaikaiset velat	3 391 204,80	3 239 864,89
Pitkäaik. velka yhteensä	38 506 204,80	35 980 864,89
Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen joukkovelkakirjalaina	0	4 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaito	7 126 000	6 626 000

Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot	1 628 752,73	1 239 206,34
Ostovelat	2 908 340,42	2 544 354,50
Muut lyhytaikaiset velat	382 937,88	386 992,58
Siirtovelat	3 693 146,56	5 034 365,54
Lyhytaik.velka yhteensä	15 739 177,59	19 830 918,96
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	54 245 382,39	55 811 783,85
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	87 300 022,04	88 277 421,32

5.4. Konsernilaskelmat

5.4.1. Konsernin tuloslaskelma

	2022	2021
TULOSLASKELMA		
TOIMINTATUOTOT	67 594 307,66	67 707 745,54
TOIMINTAKULUT	-135 982 614,48	-131 801 723,48
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	-79 739	44 764
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-68 468 045,86	-64 049 213,94
Verotulot	38 859 899,98	37 463 401,92
Valtionosuudet	36 034 349,66	33 556 339,58
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	22 080,42	12 470,76
Muut rahoitustuotot	223 660,61	127 131,41
Korkokulut	-539 577,92	-404 314,44
Muut rahoituskulut	-207 739,09	-159 623,04
Rahoitustuotot ja -kulut	-501 575,98	-424 335,31
VUOSIKATE	5 924 627,80	6 546 192,25
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 591 978,27	-7 481 189,73
Arvonalentumiset	-1799,02	0
Poistot ja arvonalentumiset	-7 593 777,29	-7 481 189,73
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-1 669 149,49	-934 997,49
Tilinpäätössiirrot	5 666,89	43 335,19
Tilikauden verot	-6 411,91	-2 424,91
Laskennalliset verot	31 331,21	4 057,98
Vähemmistöosuudet	-27 849,10	-19 004,84
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 666 412,42	-909 034,07

5.4.2. Konsernin rahoituslaskelma

0006 RAHOITUSLASKELMA	2022	2021
9310 TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
9315 TOIMINNAN RAHAVIRTA		
9320 VUOSIKATE	5 924 627,80	6 546 192,25
Satunnaiset erät	0	0
9326 Tilikauden verot	-6 411,91	-2 424,91
9330 TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT		
9331 Pakolliset varaukset	-162 840,32	-495 554,18
9332 Muut tulorahoituksen korjausevät	-155 969,37	-116 234,93
9330 TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-318 809,69	-611 789,11
9315 TOIMINNAN RAHAVIRTA	5 599 406,20	5 931 978,23
9350 INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
9355 INVESTOINTIMENOT	-15 860 064,48	-9 280 446,82
9360 RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	101 784,32	480 507,95
9365 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD. LUOVUTUSTUL		
9366 KÄYTTÖOMAISUUDEN VARS.MYYNTITULO	799 385,50	196 816,79
9370 KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTIVOITOT	211 452,95	411 151,04
9365 PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD. LUOVUTUSTUL	1 010 838,45	607 967,83
9350 INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-14 747 441,71	-8 191 971,04
9310 TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-9 148 035,51	-2 259 992,81
9400 RAHOITUKSEN KASSAVIRTA		
9410 ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
9411 ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	0	0
9415 ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	595 078,50	603 824,27
9410 ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	595 078,50	603 824,27
9460 LAINAKANNAN MUUTOKSET		
9461 PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	15 205 900,00	6 610 900
9465 PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-10 464 280,19	-9 228 082,95
9468 LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-3 181 479,13	1 808 560,66
9460 LAINAKANNAN MUUTOKSET	1 560 140,68	-808 622,29
9470 OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-153 687,13	-29 818,98
9480 MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
9481 TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUU	-6 997,61	2 105,25
9482 VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	10 938,84	-31 786,42
9485 SAAMISTEN MUUTOS	1 595 468,83	333 486,74
9486 KOROTT. PITKÄ- JA LYHYTAIK.VELKOJEN M	2 261 151,09	2 176 606,95
9480 MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	3 860 561,15	2 477 412,52
9400 RAHOITUKSEN KASSAVIRTA	5 862 093,20	2 242 795,52
9490 RAHAVAROJEN MUUTOS	-3 285 942,31	-17 197,30
9500 RAHAVARAT 31.12.	12 148 225,39	15 434 167,70
9501 RAHAVARAT 1.1.	15 434 167,70	15 451 364,99
9502 KASSAVAROJEN MUUTOS	-3 285 942,31	-17 197,29

5.4.3. Konzernitase

TASE

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	241 870,09	281 627,82
Muut pitkävaikutteiset menot	7 450 085,35	7 606 168,37
Ennakkomaksut	328 158,62	209 986,15
Aineettomat hyödykkeet	8 020 114,06	8 097 782,34
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 644 569,68	8 511 258,29
Rakennukset	55 701 999,72	53 223 453,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 876 554,94	29 657 667,13
Koneet ja kalusto	3 540 658,43	3 608 004,88
Muut aineelliset hyödykkeet	61 895,89	57 310,99
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 121 013,74	9 886 961,20
Aineelliset hyödykkeet	111 946 692,40	104 944 655,72
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet ja osuudet osak.ja omist.yht.	207 375,90	57 673,58
Muut osakkeet ja osuudet	6 021 091,08	5 805 168,76
Osakkeet ja osuudet	6 256 554,34	5 871 187,35
Muut lainasaamiset	286 653,41	286 653,41
Muut saamiset	38 478,69	38 478,69
Sijoitukset	6 581 686,44	6 196 319,45
PYSYVÄT VASTAAVAT	126 548 492,90	119 238 757,51
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	130 759,51	165 445,44
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	20 245,10	20 705,67
Muut toimeksiantojen varat	205 906,40	196 471,84
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	356 911,01	382 622,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	385 680,90	441 155,78
Keskeneräiset tuotteet	1 916,28	1 591,88
Valmiit tuotteet/tavarat	201 336,66	157 125,02
Vaihto-omaisuus	588 933,84	599 872,68
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	36 804,10	29 719,96
Muut saamiset	361 667,04	426 837,96
Siirtosaamiset	11 473,27	23 172,11
Pitkäaikaiset saamiset	409 944,41	479 730,03
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 981 122,05	4 694 549,63
Lainasaamiset	602 325,64	837 136,99

Muut saamiset	1 362 593,45	1 135 962,97
Siirtosaamiset	2 233 634,55	2 389 455,90
Lyhytaikaiset saamiset	9 179 675,69	9 057 105,49
Saamiset	9 589 620,10	9 536 835,52
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	271,05	271,05
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	241 076,02	416 252,86
Rahoitusarvopaperit	241 347,07	416 523,91
Rahat ja pankkisaamiset	11 906 878,32	15 017 643,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT	22 326 779,33	25 570 875,90
VASTAAVAA	149 232 183,24	145 192 256,36
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	22 094 168,82	22 094 168,82
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	4 356,07	4 356,07
Arvonkorotusrahasto	4 654 596,62	4 654 596,62
Muut omat rahastot	2 477 023,07	2 475 197,94
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	12 466 455,55	13 066 127,25
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 666 412,42	-909 037,13
OMA PÄÄOMA	40 030 187,71	41 858 412,13
VÄHEMMISTÖOSUUDET	184 255,76	156 305,01
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 622 783,02	1 785 623,35
PAKOLLISET VARAUKSET	1 622 783,02	1 785 623,35
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	130 759,51	165 445,44
Lahjoitusrahastojen pääomat	104 659,87	105 166,89
Muut toimeksiantojen pääomat	294 677,08	292 193,68
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	530 096,46	562 806,01
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	62 234 983,52	56 682 785,56
Lainat julkisyhteisöiltä	0,01	0,01
Lainat muilta luotonantajilta	285 919,47	285 919,47
Siirtovelat	42 421,53	84 843,06
Muut velat	8 782 199,63	8 438 581,57
Pitkäaikainen	71 345 444,16	65 492 129,67
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	0	4 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 174 952,05	8 357 226,41

Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot	1 873 048,72	1 360 526,32
Ostovelat	10 042 393,48	7 888 159,57
Muut velat	3 161 496,33	1 726 175,97
Siirtovelat	9 853 043,98	10 888 310,96
Laskennalliset verovelat	1 414 481,57	1 443 354,78
Lyhytaikainen	35 519 416,13	35 663 753,98
VIERAS PÄÄOMA	106 864 860,29	101 155 883,68
VASTATTAVAA	149 232 183,24	145 192 256,36

6. Tilinpäätöksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät.

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistot on tehty kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti ja uusissa viime vuonna valmistuneissa hyödykkeissä on käytetty uusia poistojen perusteita, jotka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 27.2.2017 (§7). Tuossa kokouksessa uudet vahvistetut poistot tulivat voimaan 1.1.2016 alkaen.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vesiliikelaitoksen vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihintahankinnan tai sitä alemman todennäköiseen hankintamenoon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintahintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty hyödykkeen hankintamenoon vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat tiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta lin Palvelusäätiötä ja osakkuusyhteisö Vatungin Pookia niiden vähäisen merkityksen vuoksi. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty osakkuusyhteisö Oulunkaaren Työterveys Oy ja omistusyhteisyhteisö Kuiva-Turve Oy sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero sekä vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset on jaettu konsernitaseessa vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmajoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen rakennusten poistot tehdään suunnitelman mukaisesti.

Aikaisempien tilikausien poistojen oikaisu on kirjattu konsernitaseeseen edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisö

Vuonna 2020 on yhdistelty ensimmäisen kerran osakkuusyhteisö Oulunkaaren Työterveys Oy pääoma osuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Konsernin liitetietojen vertailuvuoden 2021 tietoja on korjattu vuoden 2022 tilinpäätökseen.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Toimintatuotot kunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina****Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset)**

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	1 690 323,02	1 794 407,93	1 101 878,24	956 186,98
Sosiaali- ja terveystalvet	47 474 908,44	48 576 609,32	310,00	0
Opetus- ja kulttuuritalvet	3 358 004,60	3 218 020,55	2 864 483,15	2 520 685,27
Muut talvet	15 071 071,60	14 118 707,74	6 342 953,82	5 949 736,84
Toimintatuotot yhteensä	67 594 307,66	67 707 745,54	10 309 625,21	9 426 609,09

Verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöveroon

Verotulojen erittely	2022	2021
Kunnan tulovero	31 837 783,36	30 897 023,77
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 225 865,32	2 048 640,26
Kiinteistövero	4 796 251,30	4 517 737,89
Verotulot yhteensä	38 859 899,98	37 463 401,92

Valtionosuudet eriteltyinä

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus ja siirtymätasaus sisältyvät laskennallisiin valtionosuuksiin

Valtionosuuksien erittely	2022	2021
Kunnan perustalveluiden valtionosuus	28 176 990	26 703 335
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	8 472 528	8 288 055
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-167 669	-137 033
Verotulomenetysten korvaus	5 004 287	4 131 283
Valtionosuudet yhteensä (kunta)	33 013 608	30 697 585

Konsernin valtionosuuksissa Oulun seudun koulutuskuntayhtymän yksikköhintarahoitus noin 3 milj.€ on kirjattu valtionosuuksiin

Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	37 795 320	36 562 142
Muiden palvelujen ostot	8643332	7789844,6
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	46 438 652	44 351 987

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet 1.1.2016

	Tasa- poisto	Meno- jäännöspoisto
YLEISOHJE		
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2 - 5 vuotta*	ei suositella
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta	ei suositella
Liikearvo	2 - 5 vuotta*	ei suositella
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	2 - 5 vuotta	ei suositella
Osallistuminen toisen yhteisön		ei suositella
-tiehankkeisiin	15 - 20 vuotta*	ei suositella
-ratahankkeisiin	30 - 40 vuotta*	ei suositella
-väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja*)		
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	5 - 10 vuotta*	ei suositella
Muut	2 - 10 vuotta*	ei suositella
 Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 vuotta	
Hallinto- ja toimistorakennukset, kiviset	25 - 40 vuotta	
Hallinto- ja toimistorakennukset, puiset	20 - 30 vuotta	
Koulurakennukset, kiviset	25 - 35 vuotta	
Koulurakennukset, puiset	20 - 30 vuotta	
Päiväkodit, kiviset	25 - 30 vuotta	
Päiväkodit, puiset	20 - 25 vuotta	
Sairaalarakennukset, kiviset	25 - 30 vuotta	
Sairaalarakennukset, puiset	20 - 30 vuotta	
Uimahallit	20 - 30 vuotta	5 % - 10 %

Liikuntahallit	25 - 35 vuotta	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta	
Keskuskeittiö	25 - 30 vuotta	
Pesula	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta	
Varastot, kiviset	30 - 40 vuotta	
Varastot, puiset	25 - 30 vuotta	10 % - 20 %
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta	
Urheilukenttien huoltorakennukset	25 - 35 vuotta	
Virkistysalueen mökit/saunamökit	30 - 40 vuotta	10 % - 15 %
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta	5 % - 10 %
Kerrostalot, kiviset	30 - 40 vuotta	
Rivi- ja pientalot, kiviset	30 - 40 vuotta	
Rivi- ja pientalot, puiset	30 - 45 vuotta	
Kallioluolat ja -tunnelit, väestösuojat	30 - 70 vuotta	4% - 10%
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 vuotta	10 % - 25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta	10 % - 20 %
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Kaukolämpöverkko	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 12 vuotta	20 % - 22 %
Maakaasuverkko	20 - 25 vuotta	12 % - 15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 - 20 vuotta	15 % - 25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %

Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Kaatopaikkojen maisemointivaraus 1.1.	991 112,07	991 112,07	991 112,07
Vähennykset tilikaudella	-123146,30	0	-123 143,30	
Kaatopaikkojen maisemointivar. 31.12.	867 965,77	991 112,07	867 968,77	991 112,07
Kuntayhtymien alijäämän kattaminen 1.1.	0,00	473 002,56		473 002,56
Lisäykset/vähennykset tilikaudella	0,00	-473 002,56		-473 002,56
Kuntayhtymien alijäämän katt. 31.12.	0,00	0	0,00	0,00

Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	794 511,28	817 062,90	
Lisäykset tilikaudella	-57 073,97	-22 551,62	
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	737 437,31	794 511,28	

Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappioista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	212 212,86	257 999,92	212 212,86	257 999,92
Muut myyntivoitot	150 341,29	279 565,89		153 151,12
Myyntivoitot yhteensä	362 554,15	537 565,81	212 212,86	411 151,04
Muut toimintakulut				
Myyntitappiot pys. vast. myynnistä	978,23	0,00	759,91	0
Myyntitappiot yhteensä	978,23	0,00	759,91	0

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittämenetelmät (KPA 2:4.1 § 6 kohta)

Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut pitkävaikutteiset menot				
Arvo 1.1	3 327 925,80	3 327 925,80	3 327 925,80	3 327 925,80
Arvo 31.12	3 327 925,80	3 327 925,80	3 327 925,80	3 327 925,80
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1	1 326 670,82	1 326 670,82	1 326 670,82	1 326 670,82
Arvo 31.12	1 326 670,82	1 326 670,82	1 326 670,82	1 326 670,82
Arvonkorotukset yhteensä	4 654 596,62	4 654 596,62	4 654 596,62	4 654 596,62

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

lin kunta (ja liikelaitokset)

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	47 340,12	7 471 651,73	7 518 992
Lisäykset tilikauden aikana		6 152	6 152
Rahoitusosuudet tilikaudella			0
Siirrot erien välillä			0
Tilikauden sumupoisto	-5 979,84	-185 307,38	-191 287,22
Poistamaton hankintameno 31.12.	41 360,28	7 292 496,35	7 333 856,63
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 360,28	7 292 496,35	7 333 856,63

Aineelliset hyödykkeet							
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkom. ja keskener. työt	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7 076 071	34 822 869	14 901 646	1 548 774	33 948	452 929	58 836 236
Lisäykset tilikauden aikana	37 759	177 768	1 942 131	247 594		2 763 947	5 169 198
Rahoitusosuudet tilikaudella			-88 422				-88 422
Vähennykset tilikauden aikana	-32 267			-10 484		-2 005	-44 756
Siirrot erien välillä		3 025 586	189 284			-3 214 871	0
Tilikauden sumupoisto		-2 164 631	-1 245 082	-291 653			-3 701 365
Tilikauden kertal. poistot		-229 777					-229 777
Arvonalennukset ja niiden palaut.							0
Poistamaton hankintameno 31.12.	7 081 563	35 631 815	15 699 558	1 494 231	33 948	0	59 941 114
Arvonkorotukset							0
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 081 563	35 631 815	15 699 558	1 494 231	33 948	0	59 941 114

Aktivoitujen liittymismaksut	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 196 643,88	1 044 659,76	478 021,55	450 208,35
Muut maa- ja vesialueet	7 447 926	7 466 599	6 603 541,33	6 625 862,72
Maa- ja vesialueet yhteensä	8 644 569,68	8 511 258,29	7 081 562,88	7 076 071,07

Hyödykkeet, joilla ei ole tasearvoa

lin kunnalla on lahjoituksena saatuja maa-alueita:

Heikkilä 72:31

Niemelä 18:26

Keski-Kyröläinen 3:84

Väli-Sikala 2:91

Hietalampi 15:41

Järkkälä 19:1

Valtari 12:256

Rintala 10:36

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 349 760,59	154 659,13	6 555 982,12	1 355 923,19	13 416 325,03
Lisäykset tilikauden aikana				9 375,00	9 375,00
Rahoitusosuudet tilikaudella					0
Vähennykset tilikauden aikana					0
Tilikauden kertal. poistot					0
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 349 760,59	154 659,13	6 555 982,12	1 365 298,19	13 425 700,03
Arvonkorotukset					0
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 349 760,59	154 659,13	6 555 982,12	1 365 298,19	13 425 700,03

Joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainsaamiset			
	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	595 078,50	286 000,00	881 078,50
Lisäykset tilikauden aikana			
Rahoitusosuudet tilikaudella			
Vähennykset tilikauden aikana			
Poistamaton hankintameno 31.12.	595 078,50	286 000,00	881 078,50
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	595 078,50	286 000,00	881 078,50

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöistä, kuntayhtymistä ja yhteisyhteisöistä on esitetty

Nimi	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus- %	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus 1000 €		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
lin Energia Oy	li	100%	100%	3 473	13 918	-1 309
lilaakso Oy	li	100%	100%	2 546	2 960	-10

lin Vuokratalot	li	100%	100%	172	5 947	0
Kiinteistö Oy Kuivaniemen Sotaveteraani	li	57,14%	57,14%	86	22	6
lin Micropolis Oy	li	46,15%	69,23%	106	497	44
Yhteensä				6 383	23 344	-1 270
Omistusyhteisö						
Kuiva-Turve Oy	li	50%	50%	351	3	-24
Kuntayhtymät						
Oulun Seudun koulutus ky	Oulu	3,91%		3 332	1 226	-129
Pohjois-Pohjanmaan SHP ky	Oulu	2,59%		4 211	21 476	-923
Pohjois-Pohjanmaan liitto ky	Oulu	1,99%		39	26	2
Oulunkaaren kuntayhtymä ky	li	30,92%		102	6 471	64
Yhteensä				7 684	29 199	-986
Osakkuusyhteisö						
Oulunkaaren Työterveys Oy	li	32,57%	32,57%	28	140	20
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Vatungin Pooki	li	26,32%			0	0
lin palvelusäätiö	li	80%				

Yhteensä

Saamisten erittely				
	2022		2021	
	Pitkäaik	Lyhytaik	Pitkäaik	Lyhytaik
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		26 322,03		149 967,81
Lainasaamiset	155 475,52	29 614,44	185 089,96	29 614,44
Yhteensä	155 475,52	55 936,47	185 089,96	179 582,25
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		132 950,12		4 806,05
Siirtosaamiset		103 528,79		0,00
Yhteensä	0	236 478,91	0	4 806,05
Saamiset yhteensä	155 475,52	292 415,38	185 089,96	184 388,30

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				

Menoennakot	11 473,27	23 172,11	10 300,00	21 883,34
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	11 473,27	23 172,11	10 300,00	21 883,34
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	321 800,40	266 648,70	179 281,00	138 062,52
Tuet ja avustukset	676 051,68	756 749,25	648 108,30	756 749,25
Tasausrahastolaskutus	0,00	86 297,19		
Muut tulojäämät	1 235 782,49	1 279 760,76	14 983,14	305 177,74
Tulojäämät yhteensä	2 233 634,56	2 389 455,90	842 372,44	1 199 989,51
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 233 634,56	2 389 455,90	842 372,44	1 199 989,51

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Peruspääoma 1.1	22 094 168,82	22 094 168,82	22 094 168,82
Peruspääoma 31.12	22 094 168,82	22 094 168,82	22 094 168,82	22 094 168,82
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	4 356,07	4 356,07		
Yhd. ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	4 356,07	4 356,07		0
Arvonkorotusrahasto 1.1	4 654 596,62	4 654 596,62	4 654 596,62	4 654 596,62
Arvonkototusrahasto 31.12	4 654 596,62	4 654 596,62	4 654 596,62	4 654 596,62
Muut omat rahastot				
Kehittämisrahasto 1.1	567 113,78	567 113,78	567 113,78	567 113,78
Vakuutusmaksurahasto 1.1	9 723,30	9 723,30	9 723,30	9 723,30
Vararahasto 1.1. (lin energia)	1 513 691,34	1 513 691,34		
Ylikurssirahasto 1.1. (lin Vuokratalot Oy) (eliminoitu)	62 585,09	62 585,09		
Ylikurssirahasto 1.1. (lilaakso Oy) (eliminoitu)	1 175 551,69	1 175 551,69		
Svop-rahasto 1.1. (lilaakso Oy) Siirto rahastoon (eliminoitu)	673 000	673 000		
Svop-rahasto 1.1. (lin Vuokratalot Oy) Lisäys rahastoon (eliminoitu)	86 042,71	86 042,71		
Muut omat rahastot 31.12.	2 090 528,42	2 090 528,42	576 837,08	576 837,08
Muu oma rahasto 1.1 (Ppshp)	255 866,00	251 984,37		
Siirrot rahastoon	43 466,28	28 158,69		
Siirrot rahastosta	-22 113,32	-24 277,05		
Muu oma rahasto 31.12	277 218,96	255 866,01		

Muu oma rahasto 1.1. (OSAO)	117 600,12	165 563,72		
Siirrot rahastoon	20 802,81			
Siirrot rahastosta	-48 310,32	-47 963,60		
Muut omat rahastot 31.12	90 092,61	117 600,12		
Muu oma rahasto 1.1. (P-P Liitto)	11 203,39	12 576,61		
Siirrot rahastoon	9 950	0		
Siirrot rahastosta	-1 970,31	-1373,23		
Muu oma rahasto 31.12	19 183,08	11 203,39		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12	2 477 023,07	2 475 197,94	576 837,08	576 837,08
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 1.1	12 630 092,68	13 476 215,45	2 064 083,19	2 823 838,03
muutokset edell. tk:ien yli/alijäämässä	-163 637,13	-410 088,20		
Edellisten tilikausien yli/alijäämä yht 31.12	12 466 455,55	13 066 127,25	2 064 083,19	2 823 838,03
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 666 412,42	-909 037,13	336 109,43	-759 754,84
Oma pääoma yhteensä	40 030 187,71	41 858 412,13	29 725 795,14	29 389 685,71

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka eräänyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 455 000	3 365 000
Pitkäaikaiset velat yhteensä	3 455 000	3 365 000

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuut	867 965,77	991 112,07	867 965,77	991 112,07
Potilasvahinkovastuut; P-P:maan Sairaanhoitopiiri ky	737 437,30	794 511,28		
OSAO	17 379,95	0	0	
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 622 783,02	1785 623,35	867 965,77	991 112,07

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille

Vieras pääoma	2022		2021	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		162 025,96		112 497,40
Liittymismaksut ja muut velat	7 421,04		7 421,04	
Siirtovelat				
Yhteensä	7 421,04	162 025,96	7 421,04	112 497,40
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat		34 923,88	0	397,52
Siirtovelat		1 460 247,22		1 158 440,63
Yhteensä	0	1 495 171,10	0	1 158 440,63
Vieras pääoma yhteensä	7 421,04	2 990 342,20	7 421,04	2 317 676,30

Muiden velkojen erittely

Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut velat				
Liittymismaksut	8 397 211,31	8 053 673,24	3 391 204,80	3 239 864,89
Muut velat	384 908,32	384 908,33		
Muut velat yhteensä	8 782 119,63	8 438 581,57	3 391 204,80	3 239 864,89

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	348 581,43	258 658,47		
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaks.	6 460 554,23	6 913 827	2 082 162,80	2 240 390,53
Korkojaksotukset	93 598,75	49 591,29	41 200,63	39 042,43
Muut menojäämät	2 950 309,56	3 339 460,11	1 569 783,13	2 754 932,58
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	9 853 043,98	10 561 537,11	3 693 146,56	5 034 365,54
Siirtovelat yhteensä	9 853 043,98	10 561 537,11	3 693 146,56	5 034 365,54

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitokselta	7 499 618,12	8 243 643,78	

	16 781 309,00	16 781 309,00		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	16 781 309,00	16 781 309,00		

Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Koulurakennuksen vuokravastuu	69 896,16	78 183,36	6 599 910,79	6 595 023,24
SHP:n toimitilojen vuokravastuu	460 332,15	625 413,08		
Oulunkaaren ky:n vuokravastuu	780 781,51	879 406,54		
Osekk:n vuokravastuut	43 221,52	21 611,03		
Pohjois-Pohjanmaan liiton vuokravastuu	12 101,27	12 297,28		
Vuokravastuut yhteensä	1 296 436,45	1 538 727,93	6 599 910,79	6 595 023,24
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	343 847,64	423 590,65	588 837,72	596 077,92
Leasingvastuut	2 431 783,16	2 580 539,26	970 232,66	1 127 689,74
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 116 424,90	1 095 867,55	432 642,61	471 586,09

Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Takaussitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	240 870,00	17 744 000,00	17 744 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	104 920,41	10 976 982,55	11 891 672,72
Takaussitoumus osakkuusyhteisön puolesta				
Alkuperäinen pääoma	65 140,00	65 140,00	65 140,00	65 140,00
Siitä käytössä	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	77 700,00	2 077 700,00	2 000 000,00	2 000 000,00
Jäljellä oleva pääoma	50 906,94	142 857,18	0,00	142 857,18

Takaukset eliminoidaan konsernilta, koska lainat ovat jo konsernin veloissa

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2022	2021
	Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta 31.12.	75 039 968
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk. rahastosta 31.12.	43 394	45 610

Muut kuntaa koskevat taloudelliset vastuut, joita ei ole merkitty taseeseen

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
Järjestelyjen luonne ja liike-	Konserni	Kunta

toiminnallinen peruste	2022	2021	2022	2021
lin Energia/Pohjola Pankin limiittisop. käytössä	3 500 000,00	2500000,00		
Osekk:n muut sopimusvastuut	1 373 544,74	0,00		
	164 488,15	164 488,15		
Arvonlisäveron palautusvastuut	352 164,76	595 103,24		
Osekk ja lilaakso				
Valuuttatermiinitakaus	1 250 000,00	1250000,00	1250000,00	1250000,00
Johdannaisopimukset lin Energia Sähkön hintariskin suojaamiseksi, päättyy 31.3.2022				
Käypä arvo	185 412,40	347 715,37		
Koronvaihtosopimus lin Energia Lainan korkoriskin suojaamiseksi, päättyy 2032				
Markkina-arvo	-299 210,00	-392 805,00		
Koronvaihtosopimus lilaakso Oy Vaihtuvakorkoisen pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi, erääntyy 2023				
Kohde-etuuden arvo	1 909 094,00	2236 366,00		
Käypä arvo	4 804,00	-82 245,00		

Ympäristömenoja koskevat kulut ja tuotot

Tiedot esitetty tilinpäätöstietojen kohdassa 2.2.6. Ympäristöasiat

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä	2022	2021
Yleishallinto	12	12
Opetus - ja varhaiskasvatus	375	349
Yhdyskuntapalvelut	77	77
Instituutti	40	36
Liikelaitokset	7	7
Yhteensä	511	481

Henkilöstökulut	2022	2021
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	23 633 048,49	23 153 497,99
Aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	23 633 048,49	23 153 497,99

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2022	2021
Kansallinen Kokoomus	2 115,06	3 121,96
Suomen Keskusta	6 027,90	9 423,99
Vasemmistoliitto	2 546,00	3 779,08
Suomen Sosiaalidemokraatit	417,00	1 485,50
Vihreä piirijärjestö	1 872,20	2 437,05
Perussuomalaiset	886	296,5
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yht.	13 864,16	20 544,08

Tilintarkastajan palkkiot	2022	2021
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	10 000	7 200
Tilintarkastajan lausunnot	0	800
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 800	3 200
Muut palkkiot	10 000	1 200
Palkkiot yhteensä	22 800	12 400

lissä 10.03.2023

Sylvi Ruonakangas

7. lin vesiliikelaitoksen tilinpäätös

lin vesiliikelaitos

lin vesiliikelaitos on lin kunnan omistama liikelaitos, jonka tehtävänä on ylläpitää ja rakentaa kunnan vesihuoltoa, huolehtia häiriöttömästä vedenjakelusta sekä jätevesien johtamisesta ja käsittelystä. lin vesiliikelaitos toimii vesihuoltolaissa määriteltynä vesihuoltolaitoksena lin kunnan alueella. Vesiliikelaitoksen kulut katetaan asiakkailta saatavilla maksuilla.

lin vesiliikelaitoksella on oma johtokunta. lin vesiliikelaitoksen johtokunnassa on yhdeksän (9) jäsentä. Valtuusto valitsee johtokunnan jäsenistä puheenjohtajan, jonka tulee olla valtuutettu ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Liikelaitosjohtajana ja esittelijänä johtokunnassa toimii vesiliikelaitoksen johtaja. Johtokunnan kokoonpano:

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Hast Mika, puheenjohtaja	Juopperi Kimmo
Huotari Noora 21.3.2022 saakka Kaleva Oili 22.3.2022 alkaen, I varapuheenjohtaja	Tapio Helka
Peltovuoma Annika, II varapuheenjohtaja	Laurila Inka
Jussila Jukka	Kärki Jarkko
Hyvärinen Veliheikki	Keränen Kirsti
Pyörälä Juuso 26.9.2022 saakka Jokela Jari-Jukka 27.9.2022 alkaen	Paakkola Simo
Varanka Sirpa	Nevatalo Satu
Veijola Ville	Kaakinen Juho
Wiik Aila	Turtinen Maire
Kunnanhallituksen edustaja: Haapaniemi Heli-Hannele	

Johtokunnan esittelijänä ja lin vesiliikelaitoksen johtajana on toiminut Pekka Paaso 31.10.2022 saakka, jonka jälkeen tekninen johtaja Ville Keränen on toiminut sijaisena 31.12.2022 asti. Vesiliikelaitoksen johtokunta on kokoontunut vuoden 2022 aikana 9 kertaa.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

lin vesiliikelaitokselle on talousarviossa hyväksytty kuntastrategiaan pohjautuvat omat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Keskeisenä tavoitteena oli että tuotetun talousveden määrä pysyisi alle 1,2 kertaisena suhteessa laskutettuun sekä puhdistettavaksi toimitetun jäteveden määrä alle 1,3 kertaisena suhteessa laskutettuun. Tavoite täyttyi talousveden osalta, mutta jäteveden osalta tavoitteeseen ei päästy verkoston kuntotilasta johtuen.

Vesi- ja viemärijohtojen saneerausta jatkettiin vanhoilla rakennetuilla alueilla. Saneerauksista huolimatta verkostohäiriöiden määrä ylitti keskimääräisen. Vesiliikelaitos teetti vesihuoltoverkoston korjausvelkaselvityksen, jonka pohjalta korjausvelkaa todettiin syntyneen runsaasti ja korjausvelan taittamiseksi on ryhdyttävä toimiin tulevina vuosina.

Vesihuoltolinjojen saneerausta toteutettiin Lanssitien alueella sekä Alarannantien alueella. Lanssitien alueella saneerausmetrimäärät viemäriverkoston osalta olivat 456m ja vesijohtoverkoston osalta 367m. Alarannan alueella saneerattiin hulevesiverkoston rakentamisen yhteydessä vanha viemäriverkoston osalta 356m ja vesijohtoverkoston osalta 359m. Saneeratut metrimäärät olivat yhteensä viemäriverkoston osalta olivat 812m ja vesijohtoverkoston osalta 726m. Lisäksi saneerattiin Lanssitien verkostosaneerauksen yhteydessä vanha jätevesipumppaamo sekä uusittiin Kuivaniemen Mattilantien jätevesipumppaamolta kokonaisuudessaan sähkö- ja automaatiotekniikka.

Vesijohdon ja viemärin osalta rinnakkain rakennettiin uusia vesihuoltolinjoja Ojakylän

oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukaisille tonteille, jonne uutta verkostoa rakennettiin 872m. Lisäksi Rakentajantien asemakaavan mukaisille teollisuustonteille tehtiin uutta verkostoa 188m ja Mujuntien asemakaavan mukaisille tonteille 47m. Yksistään vesijohtokaivantona rakennettiin Pihlajakarintien varteen uutta vesijohtolinjaa 203m. Uuden rakennetun jätevesiverkoston pituus oli 1107m ja uuden rakennetun vesijohtoverkon 1310m.

Vatungin jätevedenpuhdistamo on ollut epäkunnossa ja jatkotoimenpiteitä kartoitettiin vuoden 2022 aikana. Kuivaniemen puhdistamon ympäristöluvan uusinta on laitettu vireille joulukuun aikana. Kuivaniemen jätevedenpuhdistamon osalta saavutettiin Vna 888/2006 vähimmäisvaatimukset, sekä pääosin myös ympäristöluvan mukaiset lupaehdot. Kuitenkin ensimmäisen puolivuotisjakson osalta jäätiin hieman BOD7:n lupaehtoista. Lupaehtojen vaatimus 90% ja toteutunut käsittelytulos 89%. Tämän vuoksi puhdistamon toiminta varmennetaan tiheennetyllä käyttötarkkailulla ja varmennetaan 12 näytteenotolla valvontaviranomaisen menettelytapakäytännön mukaisesti. Hieman lupaehtoja heikompi käsittelytulos johtuu puhdistamon toisesta näytetuloksesta, jossa käsittelytehossa on jääty tavanomaisesta. Tämä johtunee vuotovesien määrästä, runsaasta sakokaivolietemäärästä sekä hulevesien kanssa sekoittuneen jäteveden matalasta lämpötilasta. Kuitenkin kolme neljästä näytetuloksista täyttää kaikilta osin selvästi kaikki lupaehdot.

Vesiliikelaitoksen talousarvio toteutui pääosin suunnitelman mukaisena.

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2020	TP2021	TP2022
Laskutettu vesimäärä [m3]	459836	477509	458598
- li [m3]	357849	376112	361973
- Kuivaniemi [m3]	101987	101397	96625
Pumpattu vesimäärä [m3]	584630	598528	549421
- li [m3]	456766	476163	419646
- Kuivaniemi [m3]	127864	122365	129775
Vuotovesiprosentti (puhdasvesi)	1,27	1,25	1,20
- li	1,28	1,26	1,16
- Kuivaniemi	1,25	1,21	1,34
Vesijohtovuodot [kpl]	16	13	19
Laatupoikkeama (talousvesi)[kpl]	7	11	18
Laskutettu jätevesimäärä [m3]	255286	268592	256252
- li [m3]	226019	240155	227578
- Kuivaniemi [m3]	29267	28437	28674
Puhdistettu jätevesimäärä [m3]	436405	398796	351183
- li [m3]	365343	348846	303435
- Kuivaniemi [m3]	71062	49950	47747
Vuotovesiprosentti (jätevesi)	2,43	1,75	1,37
- li	1,61	1,45	1,33
- Kuivaniemi	2,43	1,75	1,67
Laatupoikkeama (jätevesi) [kpl]	2	2	1
Uudet liittymäsopimukset [kpl]	51	46	54
Saneeraus määrä [m]	477	4916	1538
- Jätevesiverkosto [m]	226	2411	812
- Vesijohtoverkosto [m]	251	2505	726
- Jätevesipumppaamot [kpl]	1	1	1
Uudisrakentamismäärä [m]	222	450	2317
- Jätevesiverkosto [m]	0	450	1107
- Vesijohtoverkosto [m]	222	0	1310

Henkilöstö

Vuosi	henkilömäärä		Lisäys/vähennys	
	2021 tp	Lisäys	Vähennys	2022 tp
Vesiliikelaitoksen johtaja	1	-	-	1
Toimistosihtööri	1	-	-	1
Vesihuoltomestari	1	-	-	1
Asentajat	4	-	-	4
Yhteensä	7	-	-	7

Vesihuoltolaitoksen palveluksessa on vuoden 2022 aikana ollut 7 henkilöä; johtaja, vesihuoltomestari, toimistosihtööri ja 4 asentajaa. Laitoksella on yksi täyttämätön asentajan vakanssi.

Taloushallinnon, palkkalaskennan ja atk-huollon palvelut ostetaan Oulunkaaren kuntapalvelutoimistolta sen eri toimipisteistä.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesiliikelaitoksen sisäinen valvonta on järjestetty lin kunnan sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Liikelaitosjohtaja vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta. Esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Ympäristötekijät

Jätevesien ohijuoksutuksiin ei ole ollut tarvetta lähtöpumppaamon ja li – Haukipudas - Oulu siirtoviemärin aloitettua toimintansa. Samoin Kuivaniemellä ja Vatungissa on vältytty ohijuoksutuksilta koska niiden kapasiteetti on huomattavan suuri kuormitukseen nähden.

Arvio tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä

lin kunnan alueella toimii lin vesiliikelaitoksen lisäksi seuraavat vesihuoltolaitokset: Käyränkankaan vesiosuuskunta, Jakkukylän vesiosuuskunta ja Oijärven Vesi Oy. Näistä vain lin vesiliikelaitoksella on talousveden ottamista ja tuotantoa ja se myydään muille toimijoille. Vesihuolto jatketään edelleen yhteistoiminnassa eri toimijoiden kanssa ja tarvittaessa voidaan neuvotella myös tiiviimmistä yhteistyöstä tai laitosten yhdistymisestä.

lin vesiliikelaitoksella on tällä hetkellä 11 pohjavedenottamo. Pitkäaikainen otto nostaa raakaveden raudan ja mangaanin määrää siten, että niiden taso voi nousta korkealle. Tämän hetkiset käsittelyjärjestelmät pystyvät takaamaan vaatimukset ja suositukset täyttävän talousveden laadun mutta raakaveden laatu vaikuttaa laitteistojen huollon tarpeeseen. Tuleva Kotakankaan vedenottamo tulee vähentämään raakaveden oton tarvetta muilta eteläisen lin vedenottamoilta, joka puolestaan turvaa veden laatua.

Vesiliikelaitoksen riskit on arvioitu WSP-ohjelmalla (**Water Safety Plan**) ja sitä on käytetty perusteena laitoksen varautumissuunnitelmaan. Ohjelman perusteella varautumissuunnitelma on päivitetty 22.2.2021.

Toiminnan luonne vaatii henkilökunnan erityisosaamista, joka tällä hetkellä on hyvällä tasolla. Mahdollisissa uuden henkilökunnan rekrytointitilanteissa ei tulevaisuudessa tulla ehkä saamaan 'valmiita' vesihuoltoalan ammattilaisia vaan joudutaan itse kouluttamaan / kurssittamaan uusia työntekijöitä.

Tilikauden tuloksen käsittely

Vesiliikelaitoksen johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

lin vesiliikelaitoksen tilikauden taloutta ja tulosta on esitelty tuloslaskelmassa, rahoituslaskelmassa, taseessa ja tilikauden toteumavertailussa. Luvut on esitetty ottaen huomioon sisäiset tuotot ja kulut koska sen voidaan katsoa paremmin kuvaavan laitoksen taloutta kuin pelkästään ulkoisten tuottojen ja kulujen tarkastelu.

lin vesiliikelaitoksen liikeylijäämä ennen poistoeron muutosta ja varausten muutoksia on 217.964,67 euroa

lin vesiliikelaitoksen johtokunta esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1) lin vesiliikelaitoksen poistoeroa vähennetään 6.143,53 euroa:	
- Yhdysvesijohto Oijärvi-Kuivaniemi poistoeron vähennys	6.143,53 €
Poistoeron vähennys yhteensä	6.143,53 €

2) Edellä olevien poistoeron vähennyksien jälkeen lin vesiliikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 224.108,20 euroa ja johtokunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se siirretään vapaaseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämäksi.

Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

li 2025

Läpileikkaavat teemat ja tavoitetilat

Kunnan kehityksessä on mukana kolme läpileikkaavaa teemaa. Ne ohjaavat arjen työtä kuten arvot kiinnittäen lin ympäröivään maailmaan omalla erikoistumisellaan.

Kestävä kehitys

li sitoutuu kestävään kehitykseen. Kunta toimii resurssiviisaasti paremman, puhtaamman ja eettisen yhteiskunnan nimissä. Paikalliset ratkaisut ja lähipalvelut tukevat aluetaloutta niin ruoan- kuin energiantuotannossakin. Hankinnoissa hyödynnetään paikallista osaamista. Rakentamista ohjaavat kestävät säännöt ja infran tukee kestävää arkea. Liikkuminen on vähäpäästöistä. Vedet puhtaita. Turha kulutus karsitaan ja materiaalien osalta tehostetaan kiertoja. Muovittomuus on arkea. Kaikki osallistuvat ilmastotalkoisiin. Ilmastomuutokseen valmistaudutaan. li toimii viisaasti.

Toimenpiteet	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
lin vesiliikelaitos		
Verkostojen kunnon ylläpito	Saneeraus vj 1000 m ja jv 1500 m	Vj 726 m, jv 812 m, yht.1,54 km; saneerauksen tavoite ei toteutunut
Kuivaniemen jätevedenpuhdistamon hoitaminen lupaehtojen mukaisesti	Ohijuoksuusten määrä 0 m ³	Käsittely 47.747 m ³ , laskutus 28.674 m ³ ; suhde 1,67, tavoite 1,3. Ei ohijuoksuksia, tavoite toteutui osittain.
Kuivaniemen jätevedenpuhdistamon hoitaminen lupaehtojen mukaisesti	Lupaehtojen / -määräysten toteutuminen	BOD7 lupamääräys 90% puolivuotiskeskisarvolla mitattuna. Toteutunut 89 % ensimmäisellä puolivuotisjaksolla. Rikkeiden määrä 1 kpl / vuosi

Digitalisaatio

Palvelujen uudelleen järjestäminen digitalisaation avulla on osattu hyödyntää lissä. Kömpelöt ja aikaa vievät palvelurakenteet on muokattu yhteensopiviksi ja kuntalaisia laadukkaasti hyödyttäviksi palvelupoluiksi. Erillisten ohjeiden ja lomakkeiden rinnalla lissä toimivat älykkäästi ohjautuvat ja

keskustelevat digitaaliset palvelut. Sähköiset järjestelmät sujuvoittavat palvelua, mikä vähentää rutiiniväilyä, jolloin henkilöstöllä on aikaa kuntalaisten kohtaamiseen. Kuntalaiset ja yritykset osaavat käyttää sähköisiä palveluita. Kattava digitaalisuus tarjoaa yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia ja lulle kilpailuetua. Valokuitua hyödynnetään tehokkaasti.

Toimenpiteet	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
lin vesiliikelaitos		
Etäluennan palveluita kehitetään ja laajennetaan	Häiriötilanteiden ilmoittaminen asiakkaille	Etäluenta palveluna toimii mutta häiriötilanteisiin ei ole pystytty vaikuttamaan.

Häiriötilanteen ilmoittamisen ohjelmistoa selvitettiin, mutta käyttöönottoa ei ole vielä tehty. Soveltuvien ja parhain järjestelmä häiriötilanneviestinnälle on edelleen selvittelyssä. Vesimittareiden etäluennan osalta 20 mittarin pilotti on edelleen käytössä, mutta myös vaihtoehtoisia malleja kartoitetaan ja selvitetään.

Viihtyisä koti

lissä on hyvä elää. Kunta on kuntalaisia varten. Kaikista pidetään huolta – naapureista, ympäristöstä ja yhteisestä hyvästä. Viihtyisät puitteet ja monipuolinen tekemisen tarjonta innostavat aktiiviseen elämään. Kaikkia kannustetaan hyvän elämän polulla. li on onnellisten asukkaiden koti.

Tavoite: *kuntalaisten kokemus hyvästä elämästä nouseva positiivinen väestönkasvu*

Mittari: *kuntalaisbarometrin hyvän elämän arviointi tulo- ja lähtömuuttotilasto*

Päämäärän saavuttamiseksi lin tulee varmistaa:

Terve elämä

lissä on monipuolisesti erilaista asuintarjontaa elämän kaikkiin vaiheisiin. Terveellinen elinympäristö kannustaa omaehtoiseen toimintaan koko kunnan kattavine pyöräilybaanoineen ja monipuolisine liikuntamahdollisuuksineen. Liikuntatilojen käyttöä tuetaan monipuolisilla käytännöllisillä ja jokaisella asuinalueella on lähiliikuntatarjotin. Luonto on kaikkien saavutettavissa ja ympäristöarvot näkyvät taajamien siisteydessä ilmeessä. Laajat vesistöalueet näkyvät kuntalaisten arjessa ranta-asumisen ja virkistytymisen alueina. Raasakka – Vihkosaari – Vanha Hamina – Rantakestilä - Karhu -akselille avataan inspiroiva rantojen elämyskokonaisuus, joka tukee kuntalaisten viihtymistä. Keskustasta pääsee rannalle. Jokisuistot ovat vetovoimaisia vapaa-ajanviettoalueita. Joet on ennallistettu ja kalastus kannattaa. lin rannat tunnetaan valtakunnallisesti ja kaikki pääsevät niistä nauttimaan.

Toimenpiteet	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
lin vesiliikelaitos		
Häiriötilanteiden (jakelu) määrä ja kesto	Lukumäärä alle 50 kpl / vuosi; häiriötilanteiden kesto	Häiriötilanteet 56 kpl. Yli 24 h / 0 kpl (tav. 0); yli 12 h / 0 kpl (2); yli 2 h / 8 kpl (10)
Talousveden laadun (väri, haju, maku, jne) häiriötilanteet	Häiriötilanteiden kesto: 24 h 0 kpl; 12 h 2 kpl; 2 h 10 kpl	Yli 24 h / 2 kpl (tav. 0); yli 12 h / 2 kpl (2); yli 2 h / 14 kpl
	Häiriötilanteiden Laatu määrä alle 10 kpl	18 kpl / vuosi

Talousveden laadussa ei ole havaittu näytteenoton yhteydessä merkittäviä poikkeamia. Asiakaspalautteiden ja asiakkaiden yhteydenottojen kautta on saatu yhteydenottoja, jotka on pystytty kohdentamaan 18 eri laatuhäiriöön. Jokisuuntie - Jakkilanoja, Lanssitie ja Vaihtometsäntien alueilla on käyttöönotettu saneerattua vesijohtoverkostoa, mikä on aiheuttanut joitakin yli vuorokauden kestäviä häiriötilanteita. Pitkäaikaisia ongelmia ovat aiheuttaneet myös talousveden hidas vaihtuvuus runkolinjassa tai pitkässä talovesijohdossa, joissa laatu on parantunut vettä juoksuuttamalla. Lisäksi on tullut satunnaisia yhteydenottoja verkostosta irronneen rauta- ja mangaanisakan aiheuttamista

häiriöistä.

Vahva kunta

Kuntakonsernissa on terve talous ja kunta seisoo vahvalla osaamisen perustalla.

Tavoite: *talouden tasapaino ja sitoutunut henkilöstö*

Mittari: *ylijäämäinen tilinpäätös
parempi työyhteisö -kysely*

Päämäärän saavuttamiseksi lin tulee varmistaa:

Kestävä konsernitalous

Talous, arvot ja strategia kulkevat lissä käsi kädessä. Kunnan luottamushenkilöt ja henkilöstö sitoutuvat talouden, arvojen ja strategian kolmikantaan ja jokainen voi vaikuttaa talouden hallintaan omalla työpanoksellaan. Omistajapolitiikka- ja ohjaus ovat kestäväällä pohjalla. Velkaantuminen on katkaistu ja investoinnit tukevat kasvua, joka on vahvan talouden kivijalka. Tulopohjaa on laajennettu. Kunta kasvaa kehittämällä.

Toimenpiteet	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
lin vesiliikelaitos		
Toimitaan vesihuoltolain mukaisesti. jolloin vesihuollosta aiheutuvat kustannukset peritään maksuina asiakkailta Investointien rahoittaminen toiminnan tuloksella	Investointien rahoittaminen toiminnan tuloksella	Toiminnan ja investointien rahavirta on positiivinen 89.232 euroa (v. 2021 195.334 euroa)

Osallistuvat kuntalaiset

Kuntalaiset saavuttavat kunnan palvelut. Kunnan toiminta on avointa ja päätöksenteko perustuu aitoon kuulemiseen. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kehitetään jatkuvasti vastaamaan nopeasti muuttuvan ympäristön edellytyksiä. Helposti käytettävät ja ennakoivat digipalvelut ovat yksinkertaistaneet kuntalaisten palveluja siten, että asiointi kunnan kanssa on helppoa, nopeaa ja miellyttävää. Kuntalaiset pääsevät itse suunnittelemaan palveluitansa ja kyläyhdistysten aktiivisuuden tukemiseksi käytössä on osallistava budjetointi osana kunnan talousarviota.

Toimenpiteet	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
lin vesiliikelaitos		
Uusissa asemakaavoissa merkitään tarpeelliset johtoalueet kaavamerkinnöin. Asemakaavojen ulkopuolella putkien ja niihin liittyvien laitteiden sijoittaminen tapahtuu maanomistajien lupien / sopimuksien perusteella.	Maanomistajasopimukset/ MRL:n mukaiset sijoituslupapäätökset 0 kpl	Tavoite toteutui tarpeellisilta osin Sijoituslupapäätökset 0 kpl; tavoite toteutui

Resurssiviisaus li tiekartta

Tavoitteena:

- **Ei ilmastopäästöjä – kunta toimii hiilineutraalisti eikä tuota ilmastomuutosta**

aiheuttavia kasvihuonepäästöjä.

- **Ei jätettä** – kunta toimii kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä synny.
- **Ei ylikulutusta** – kunnassa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa.

Veden käyttö ja luonnonvedet

- Puhtaat luontovedet, kestävä vedenkulutus, ravinteiden talteenotto ja kierrätys

lin tavoitetila 2050

- *lin jokien biologinen ja kemiallinen tila vastaava kuin 1950*
- *li tunnetaan puhtaiden vesien antimista*

Toimenpiteet	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
lin vesiliikelaitos		
Veden kulutuksen ja jäteveden tuotannon tarkkailu.	Toteutuneiden vesimäärien suhde laskutukseen.	Talousvesi 1,20 (tavoite 1,2), Jätevesi 1,37 (tavoite 1,3)
Viemäriverkoston laajentaminen	km / vuosi	1,1 km
Verkostojen saneeraus	km / vuosi	Vj 726 m ja jv 812 m

Talousveden ja jäteveden osalta vuotovesitilanne kehittyi oikeaan suuntaan, vaikka vesijohtoverkoston osalta vuotokorjausmäärät ovat kasvussa. Riittävä satsaus saneeraustoimintaan ja riittävät henkilöstöresurssit vuotojen nopeaan paikallistamiseen ja korjaukseen ovat keskeisessä asemassa tavoitteen saavuttamiseksi.

Verkoston saneerauksia on tehty talousarvion mahdollistamassa laajuudessa.

Hyvinvoiva kuntalainen – kokemus hyvästä elämästä

”lissä on hyvä elää. Kunta on kuntalaisia varten. Kaikista pidetään huolta – naapureista, ympäristöstä ja yhteisestä hyvästä. Viihtyisät puitteet ja monipuolinen tekemisen tarjonta innostavat aktiiviseen elämään. Kaikkia kannustetaan hyvän elämän polulla. li on onnellisten asukkaiden koti.” (lin kuntastrategia 2018-2025 s. 8)

lin tavoitetila 2050

- *liläisellä lapsella on hyvä kasvu ympäristö - lapsi/nuori on hyvinvoiva ja hänellä on edessään valoisa tulevaisuus*
- *liläinen työkäinen on hyvinvoiva ja hän jää eläkkeelle hyvinvoivana 65-vuotiaana*
- *liläinen erityislapsi, -nuori ja -aikuinen (vammainen) elää aktiivista ja esteetöntä elämää.*
- *liläinen vanhus on aktiivinen ja hyvinvoiva 75-vuotiaana*

Toimenpiteet	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
lin vesiliikelaitos		
Puhtaan veden markkinointi – lin kunnan alueella juodaan pohjavettä	viestinnän määrä	ei mitattu
Mahdollistetaan vesipisteet kaikkiin lin kunnan toimipisteisiin viestillä ”Täytä oma pullosi hanasta”	vesipisteiden määrä	Ei toteutunut.

Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

TULO SLA SKELMA

	Ta 2022	Muutokset	Ta yhteensä 2022	1.1 - 31.12.2022 toteutuma	Poikkeama
	€	€	€	€	€
LIKEVAIHTO					
Liiketoiminnan tuotot	1 900 324		1 900 324	1 899 963,60	360,40
v valmistus omaan käy	5 000		5 000	0,00	5 000,00
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikar	-181 330		-181 330	-246 336,39	65 006,39
Varastojen lisäys (+)	0		0	3 819,50	-3 819,50
Palvelujen ostot	-458 905		-458 905	-468 281,36	9 376,36
Materiaalit ja palvelut	-640 235	0	-640 235	-710 798,25	70 563,25
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-323 920	0	-323 920	-288 394,43	-35 525,57
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-64 484	0	-64 484	-59 954,16	-4 529,84
Muut henkilösivuku	-11 775	0	-11 775	-10 960,60	-814,40
Henkilösivukulut	-76 259	0	-76 259	-70 914,76	-5 344,24
Henkilöstökulut	-400 179	0	-400 179	-359 309,19	-40 869,81
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaise	-456 400		-456 400	-480 475,38	24 075,38
Liiketoiminnan muut kulut	-28 960		-28 960	-24 619,32	-4 340,68
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	379 550	0	379 550	324 761,46	-54 788,54
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	0		0	2 696,97	2 696,97
Muut rahoitustuotot	3 000		3 000	5 453,34	-2 453,34
Muille maksetut korkol	-3 700		-3 700	-1 590,63	-2 109,37
Korvaus peruspääome	-113 383		-113 383	-113 383,00	0,00
Muut rahoituskulut			0	26,53	-26,53
Rahoitustuotot ja -kulut	-114 083		-114 083	-106 796,79	-7 286,21
YLIJÄÄMÄ ENNEN VARAU	265 467		265 467	217 964,67	47 502,33
Poistoeron muutos	18 510		18 510	6 143,53	12 366,47
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	283 977	0	283 977	224 108,20	-59 868,80

lin vesiliikelaitoksen tuloslaskelma ja tunnusluvut

T U L O S L A S K E L M A

1.1.-31.12.2022

1.1.-31.12.2021

LIKEVAIHTO

Liiketoiminnan tuotot

1 899 963,60

1 876 680,98

Valmistus omaan käyttöön

LIKETOIMINNAN KULUT

Materiaalit ja palvelut

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Ostot tilikauden aikana

-246 336,39

-210 946,07

Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)

3 819,50

-1 253,28

Palvelujen ostot

-468 281,36

-520 883,65

Materiaalit ja palvelut

-710 798,25

-704 382,89

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

-288 394,43

-300 866,23

Henkilösivukulut

Eläkekul

u

-59 954,16

-60 783,41

Muut

sivukulut

-10 960,60

-10 199,64

Henkilösivukulut

-70 914,76

-74 194,28

Henkilöstöku

-359 309,19

-375 060,51

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot

-480 475,38

-501 659,28

Liiketoiminnan muut kulut

-24 619,32

-24 759,00

LIIEYLIJÄÄMÄ

324 761,46

270 819,30

Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot

2 696,97

0,00

Muut rahoitustuotot

5 453,34

3 976,60

Muille maksetut korkokulut

-1 590,63

-2 749,31

Korvaus peruspääomasta

-113 383,00

-113 383,00

Muut rahoituskulut

26,53

-1,79

Rahoitustuotot ja -kulut

-106 796,79

-112 157,50

LIIEYLIJÄÄNÄ ENNEN VARAUKSIA

217 964,67

158 661,80

poistoeron lisäys tai vähennys

6 143,53

18 509,96

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

224 108,20

177 171,76

LIIELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %

1,11

0,62

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

5,60

5,01

Voitto, %

11,80

9,44

Tase ja tunnusluvut
lin vesiliiketaitos

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	41 360,28	53 901,90
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	129 492,63	129 492,63
Rakennukset	18 568,72	22 683,04
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 578 211,24	6 200 311,80
Koneet ja kalusto	1 039 212,29	1 082 438,89
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	189 284,29
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 765 484,88	7 624 210,65
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Muut osakkeet ja osuudet	90,00	90,00
Sijoitukset	90,00	90,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	7 806 935,16	7 678 202,55
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	53 787,68	44 968,18
Vaihto-omaisuus yhteensä	53 787,68	44 968,18
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	103 907,35	143 824,82
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	647 341,67	1 839,82
Lyhytaik. saamiset yhteensä	751 249,02	145 664,64
Saamiset yhteensä	751 249,02	145 664,64
Rahat ja pankkisaamiset	1 271 377,67	1 967 029,98
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 076 414,37	2 162 662,80
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 883 349,53	9 840 865,35

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	2 834 568,71	2 834 568,71
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	2 964 689,08	2 787 517,32
Tilikauden yli-/alijäämä	224 108,20	177 171,76
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	6 023 365,99	5 799 257,79
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	86 009,48	92 153,01
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	86 009,48	92 153,01
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut toimeksiantojen pääomat		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	16 000,00
Muut pitkäaikaiset velat	3 532 120,89	3 402 673,98
Pitkäaik. velka yhteensä	3 532 120,89	3 418 673,98
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 000,00	16 000,00
Lainat muilta luotonantajilta	21 893,00	43 750,00
Ostovelat	156 179,77	251 877,71
Muut lyhytaikaiset velat	5 970,94	5 855,30
Siirtovelat	41 809,46	213 297,56
Lyhytaik.velka yhteensä	241 853,17	530 780,57
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 773 974,06	3 949 454,55
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 883 349,53	9 840 865,35
Omavaraisuusaste, %	60,9	58,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	198,6	207,9
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	198,4	207,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	3 189	2 965
Lainakanta 31.12., 1000 €	3 570	3 478
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

lin vesiliikelaitoksen rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Toiminnan rahavirta	2022	2021
Liikeliiketoiminta	324 761,46	270 819,30
Poistot	480 475,38	501 659,28
Rahoitustuotot ja -kulut	-106 796,79	-112 157,50
Toiminnan rahavirta yhteensä	698 440,05	660 321,08
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-609 207,99	-464 987,38
Rahoitusosuudet investointeihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Investointien rahavirta yhteensä	-609 207,99	-464 987,38
Toiminnan ja investointien rahavirta	89 232,06	195 333,70

Rahoituksen rahavirta

Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaik.lainojen vähennys	-37 893,00	-59 750,00
Lyhytaik.lainojen muutos	-21 857,00	
Lainakannan muutokset yht.	-59 750,00	-59 786,00
Oman pääoman muutokset		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen muutos	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 819,50	-5 058,54
Saamisten muutos	-605 584,38	-41 435,22
Korottomien velkojen muutos	-115 730,49	75 902,29
Muut maksuvalmiuden muutokset	-725 134,37	29 408,53
Rahoituksen rahavirta	-784 884,37	-30 341,47

Rahavarojen muutos	-695 652,31	164 992,23
---------------------------	--------------------	-------------------

---

Rahavarojen muutos

Rahavarat 31.12	1 271 377,67	1 967 029,98
Rahavarat 01.01	1 967 029,98	1 802 037,75
Rahavarojen muutos	-695 652,31	164 992,23

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€	518	195
Investointien tulorahoitus, %	115,66	145,99
Pääomamenojen tulorahoitus, %	120,37	147,21
Lainanhoitokate	3,93	5,42
Kassan riittävyys, pv	522	957
Asukasmäärä	9859	9915
Quick ratio	8,36	3,98
Current ratio	8,59	4,07

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (euroina):

	TA 2022 alkuperäinen	TA muutokset	TA 2022 yht.	TOT 2022 €	Poikkeama €	TP 2021
Toimintatulot	1 900 324		1 900 324	1 899 963,60	360,40	1 876 680,98
Valmistus omaan käyttöön	5 000		5 000	0,00	5,000	0,00
Toimintakulut	-1 069 374		-1 069 374	-1 094 726,76	25 352,76	- 1 102 202,40
Toimintakate	835 950		835 950	805 236,84	30 713,16	772 478,58
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvон alentumiset	-456 400		-456 400	-480 475,38	24 075,38	- 501 659,208
Laskennalliset erät						
Tehtävän kokonaiskustannus	379 550		379 550	324 761,46	54 788,54	270 819,30

Toimintatulojen toteuma vastaa talousarviota, mutta toimintakulujen osalta poikkeama on hieman suurempi. Merkittävät kuluerät suhteessa budjettiin koostuu mm. sähkön ja polttoainekulujen noususta sekä varautumiseen liittyvien aggregaattien käyttöoikeussopimusten ostosta. Myös vesijohtovuotojen osalta korjauksia tehtiin ennätysmäärä (19 kpl), kun aiempina vuosina vuotokorjausten määrä on pyörinyt suuruusluokassa 13-16 kpl. Sähkön kulutusta saatiin laskettua edellisvuodesta noin 73.153,13 kWh, mutta sähkölaskut kasvoivat silti merkittävästi.

Toimintakulujen kasvu on suhteellisen vähäistä ja toimintakulut ovat myös pienentyneet. Yksittäisinä kuluerinä seuraavista kulueristä tulee selkeästi suurempi, kuin toimintakulujen poikkema:

- Sähkölaskut: 38.769,45 euroa suurempi kuin vuonna 2021
- Polttoaineet: 1.575.18 euroa suurempi kuin vuonna 2021
- Käyttöoikeussopimukset aggregaatteihin/varavoimakoneisiin: 2.500,00 €
- Palvelujen ostot ylitys on 9376,36 €, mikä johtuu pääosin tavallista suuremmista korjausmääristä
- Valmistus omaan käyttöön 5000€ kustannuspaikalle kuuluvia kuluja ei ole kirjattu, jotka näkyvät käyttötalouden kulueränä

lin vesiliikelaitos	Edellisten vuosien käyttö	Budjetti 2022	Toteutuma 2022	Poikkeama	Kokonais- toteuma
investoinnit					
Uusinvestoinnit	-138 459	-610 000	-194 325,86	-415 674	-332 785
Korjausinvestoinnit	0	-320 000	-414 882,13	62 086	-414 882
Investoinnit yhteensä				0	
INVESTOINTIMENOT	-138 459	-930 000	-609 207,99	-320 792	-747 667
INVESTOINNIT	-138 459	-930 000	-609 207,99	-320 792	-747 667
NETTO					

Investointimäärärahojen osalta uusinvestoinneista on jäänyt toteutumatta mm. seuraavat hankkeet:

- Asemakylän viemäroinnin suunnittelu ja toteutus 200.000 €
- Pauhu-Hiue-Ykspensainen vesijohdon rakentaminen 160.000 €
- Kotakankaan vedenottamo 150.000 €

Asemakylän osalta viemärointihankkeelle ei ole nähtävissä taloudellisia edellytyksiä ja hankkeen mahdollinen eteneminen, keskeyttäminen ja/tai viemärointitavan käsittely on kesken. Pauhu-Hiue-Ykspensainen vesijohtohankkeelle on haettu rahoituksen kattavaa vaihtoehtoa ja hanketta ei ole päästy käynnistämään suunnitellusti. Kotakankaan osalta suunnittelu on käynnissä ja vedenottolupa on laadinnassa, mutta hankkeen rakentuminen siirtynee vuoteen 2025. Uusinvestointien osalta

vesihuoltoverkoston täydennysrakentamista on tehty Ojakylässä, Pihlajakarissa, Teollisuusalueella ja Keskustassa.

Korjausinvestointien osalta alueen viemäröinnin suurimpana yksittäisenä investointina voidaan pitää Lanssitien jätevesipumppaamon ja vesihuoltojen saneerausta. Lisäksi on tehty jätevesipumppaamolle sekä kahdelle vedenottamolle sähkön ja automaation osalta täydellinen peruskorjaus. Myös Kuivaniemen jätevedenpuhdistamon äkillisesti vastaan tullut bioroottorin korjaus on tehty vuoden 2022 aikana. Iin kunnan hulevesiverkoston rakentamisen yhteydessä on Iin vesiliikelaitos osallistunut yhteisurakkaan saneeraamalla alueella vesijohto ja viemäriverkostoa.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvotusperiaatteet ja –menetelmät ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelman mukaiset laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Valtuusto on 27.2.2017 hyväksynyt suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vesiliikelaitoksen vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköiseen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintahintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat tiedot

- tiedot on esitetty vain kunnan tilinpäätökseen yhdistettävistä vesiliikelaitoksen liitetiedoista

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Vesiliikelaitoksella ei ole tapahtumia, jotka vaikuttaisivat tilikauden tietojen vertailtavuuteen edelliseen tilikauteen nähden.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot lin vesiliikelaitoksen johtokunnan määrittelemänä tehtäväkokonaisuuksina

Toimintatuotot kustannuspaikoittain (sisältää myös tuotot kunnalta)

	2022	2021
Hallinto ja toimisto	622,00	1 839,82
Vedenottamot		
Vesijohtoverkosto	1 060 098,59	1 039 424,28
Viemärivereden pumppaamot		1 037,90
Viemäriverkosto	799 553,17	787 625,44

Jäteveden puhdistamo	39 689,84	46 753,54
lin vesiliikelaitos yhteensä	1 899.963,60	1 876 680,98

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista
Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ovat erittelyn lopussa.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöön mukaan. Lin vesiliikelaitos noudattaa lin kunnanvaltuuston 27.2.2017 §7 hyväksymiä suunnitelman mukaisten poistojen perusteita 1.1.2016 alkaen.

Erittely poistoeron muutoksista

Poistoero	2022	2021
Poistoero 1.1.	95.153,01	110.662,97
Vähennykset tilikaudella:		
-Vatungin kalasataman jätevedenpuhdistamo		-12.366,43
-Yhdysvesijohto Oijärvi-Kuivaniemi	-6.143,53	-6.143,53
Poistoero 31.12.	86.009,48	92.153,01

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Tiedot pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden tase-eräkohtaisista eristä, esitetään taulukossa liitetietojen lopussa.

Maa- ja vesialueet:

	2022	2021
Maa- ja vesialueet		
Muut maa- ja vesialueet 1.1.	5.727,14	5.727,14
Muut maa- ja vesialueet 31.12.		5.727,14
	5.727,14	
Liittymismaksut 1.1.		122.765,49
Liittymismaksut 31.12.	122.765,49	122.765,49
	122.765,49	
Kiinteistöjen laajakaitaliittymät 1.1.		1.000,00
Kiinteistöjen laajakaitaliittymät 1.1.	1.000,00	1.000,00
	1.000,00	
Maa- ja vesialueen 31.12.	129.492,63	129.492,63

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

Oman pääoman erittely

	2022	2021
Peruspääoma 1.1	2 834 568,71	2 834 568,71
Lisäykset		
Vähennykset		

Peruspääoma 31.12	2 834 568,71	2 834 568,71
Arvonkorotusrahasto		
lin vesiliikelaitoksella ei ole arvonkorotusrahastoa		
Muut omat rahastot		
lin vesiliikelaitoksella ei ole muita omia rahastoja		
Muut rahastot		
lin vesiliikelaitos ei ole mukana muissa rahastoissa		
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	2 787 517,32	2 787 517,32
Tilikauden yli-/alijäämä	177 171,76	177 171,76
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	5 799 257,79	5 799 257,79

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua lin vesiliikelaitoksella erääntyvät velat viiden vuoden kuluttua 0 €.

Vuokrakohteen lunastusvelka (jos ei erillisenä tase-eränä)
lin vesiliikelaitoksen vuokrakohteen lunastusvelka sisältyy kunnan lunastusvelkaan.

Muiden velkojen erittely, jos liittymismaksuja ei ole eritelty taseessa
Jos liittymismaksu on palautuskelpoinen, se merkitään taseeseen erään Muut velat, jonka nimikkeenä suositellaan käytettäväksi nimikettä Liittymismaksut ja muut velat.

Muiden velkojen erittely

	2022	2021
Muut velat		
Sisäiset muut velat	0	21 893,00
Liittymismaksut	3 391 204,80	3 239 864,89
Liittymismaksut/ lin kunta	140 916,09	140 916,09
Muut velat yhteensä	3 532 120,89	3 418 673,98

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	40 967,23	79 725,52
Korkojaksotukset		
Muut menojäämät	133 572,04	133 572,04
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	213 297,56	213 297,56
Siirtovelat yhteensä	213 297,56	213 297,56

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Muut vesiliikelaitosta koskevat taloudelliset vastuut, joita ei ole merkitty taseeseen (esim. pitkäaik. vuokrasopimukset, ympäristövastuu; jos ei voi ilmoittaa rahamäärää niin ilmoitetaan vastuun olemassaolo)

Kuivaniemen asemakylän jätevedenkäsittelylaitos

Sopimusvastuut

Talousveden toimittaminen Käyränkankaan ja Jakkukylän vesiosuuskunnille ja Oijärven Vesi Oy:lle.

Vuokravastuut

Aseman alavesisäiliön alueen vuokrasopimus VR:n kanssa

Arvonlisäveron palautusvastuut: ei ole

Perustamishankkeiden valtionosuuksien palautusvastuut: ei ole

Ympäristömenoja koskevat kulut ja tuotot

Tiedot on esitetty toimintakertomuksen kohdassa 5 Ympäristötekijät ja kulut/tuotot sisältyvät tuloslaskelmaan.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä	2022	2021
toistaiseksi palkatut		
Liiketoiminta	7	7
Yhteensä	7	7

Liitetietojen erittely (KPL 3:13.1 §)

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	47 340,12	6 561,78	53 901,90
Lisäykset tilikauden aikana	0		0
Rahoitusosuudet tilikaudella			0
Siirrot erien välillä		0	0
			-12
Tilikauden sumupoisto	-5 979,84	-6 562,08	541,92
Poistamaton hankintameno 31.12.	41 360,28	0,00	41 360,28
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 360,28	0,00	41 360,28

Aineelliset hyödykkeet

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkom. ja keskener. työt	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	129 492,63	22 683,04	6 200 311,80	1 118 551,51	0	189 284,29	7 624 210,65
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	515 300,52	106 325,75	0	0,00	609 207,99
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikauden aikana							
Siirrot erien välillä			189284,29			-189284,29	
Tilikauden sumupoisto		-4 114,32	-326 685,37	-137 134,07		0,00	-467 933,76
Tilikauden kertal. poistot							
Arvonlennukset ja niiden palaut.			6 578 211,24	1 039 212,29		0,00	7 765 484,88
Poistamaton hankintameno 31.12.	129 492,63	18 568,72	6 578 211,24	1 039 212,29		0,00	7 765 484,88
Arvonkorotukset			6 578 211,24	1 039 212,29			7 765 484,88
Kirjanpitoarvo 31.12.	129 492,63	18 568,72	6 578 211,24	1 039 212,29		0,00	7 765 484,88

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.				90	90
Lisäykset tilikauden aikana					
Rahoitusosuudet tilikaudella					
Vähennykset tilikauden aikana					
Tilikauden kertal. poistot					
Poistamaton hankintameno 31.12.				90	90
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.				90	90

Joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainsaamiset

	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.			
Lisäykset tilikauden aikana			
Rahoitusosuudet tilikaudella			
Vähennykset tilikauden aikana			
Poistamaton hankintameno 31.12.			
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.			

Vesiliikelaitoksen suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ovat samat lin kunnan poistojen perusteiden kanssa.

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Päiväkirja	tietokonetulosteena
Pääkirja	tietokonetulosteena
Tilinpäätös	paperisena
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Tilinpäätös säilytetään pysyvästi muut asiakirjat 10 vuotta tilikauden päättymisestä.

Luettelo käytetyistä tositelajeista

Tositelaji Nimi

002	Muistio
003	Rondo/Muistiot
004	Rondo/Sisäiset laskut

101	Ostoreskontran suoritukset
151	Myyntireskontran suoritukset
201	Rahatilien kirjaus
370	Palkat
380	Luottamushenkilöiden palkkiot
401	Ostoreskontra
402	Ostolaskut/Rondo8
601	Vesilaitoksen saatavat
644	Vesi- ja jätevesisaatavat
655	Sisäiset vesi- ja jätevesisaatavat
701	Sumupoistot
702	Käyttöomaisuuden myynnit
703	Käyttöomaisuuden romutukset
750	Jaksotukset

Kirjanpitoaineiston säilytystapa:

Ostoreskontran tositteet ja sähköiset muistiotositteet säilytetään sähköisessä Rondo-ostolaskuohjelmassa.

Muu tositteet säilytetään alkuperäisinä kirjallisessa muodossa lin kunnanviraston arkistossa.

Vuoden 2022 tilinpäätös on allekirjoitettu johtokunnan kokouksessa 1.3.2023

8. Hankkeet ja projektit

Hankkeisiin ja projektimuotoisiin kehittämistöihin saadaan ulkopuolista osarahoitusta. Hankkeet tukevat kuntastrategian tavoitteita.

Kunta yhteensä

Hankkeiden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	1 497 879	29 701	1 527 580	1 772 965	245 385
Toimintakulut	-1 836 569	-55 471	-1 892 040	-2 170 083	-278 043
Toimintakate/jäämä	-338 690	-25 770	-364 460	-397 118	-32 658

Yleishallinto yhteensä

Hankkeiden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	153 011		153 011	435 383	282 372
Toimintakulut	-195 405		-195 405	-494 607	-299 202
Toimintakate/jäämä	-42 394		-42 394	-59 224	-16 830

Keskushallinto	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot				648	648
Toimintakulut	-24 500		-24 500	-38 869	-14 369
Toimintakate/jäämä	-24 500		-24 500	-38 220	-13 720

Elinvoimapaalvelut	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot				156 010	156 010
Toimintakulut				-190 815	-190 815
Toimintakate/jäämä				-34 805	-34 805

Hallintopalvelut	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	153 011		153 011	278 725	125 714
Toimintakulut	-170 905		-170 905	-264 923	-94 018
Toimintakate/jäämä	-17 894		-17 894	13 801	31 695

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut yhteensä

Hankkeiden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	874 767	104 800	979 567	981 553	1 986
Toimintakulut	-1 008 308	-131 000	-1 139 308	-1 142 637	-3 329
Toimintakate/jäämä	-133 541	-26 200	-159 741	-161 084	-1 343

Opetuspalvelut	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	705 807		705 807	709 672	3 865
Toimintakulut	-823 629		-823 629	-817 040	6 589
Toimintakate/jäämä	-117 822		-117 822	-107 368	10 454

Varhaiskasvatuspalvelut	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	168 960	104 800	273 760	271 881	-1 879
Toimintakulut	-184 679	-131 000	-315 679	-325 597	-9 918
Toimintakate/jäämä	-15 719	-26 200	-41 919	-53 716	-11 797

Tekniset käyttäjäpalvelut yhteensä

Hankkeiden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	47 000	-22 000	25 000	27 338	2 338
Toimintakulut	-47 000		-47 000	-30 610	16 390
Toimintakate/jäämä		-22 000	-22 000	-3 272	18 728

Ii-Instituutti yhteensä

Hankkeiden toteutuminen (€)	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	423 101	-53 099	370 002	328 691	-41 311
Toimintakulut	-585 856	75 529	-510 327	-502 229	8 098
Toimintakate/jäämä	-162 755	22 430	-140 325	-173 538	-33 213

Työllisyyspalvelut	TA2022	TA muutos	TA+muutos	TP2022	Poikkeama
Toimintatuotot	164 825		164 825	142 955	-21 871
Toimintakulut	-221 242		-221 242	-197 396	23 846
Toimintakate/jäämä	-56 417		-56 417	-54 441	1 976

9. Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen

9.1. Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Talousarvion toteutuminen				Tuloslaskelma
2022	Kunta	Liikelaitos yhteensä	Kunta	Liikelaitos yhteensä	kunnan tilinpäätöksessä
Toimintatulot					
Myyntitulot	2 655 663	1 768 229			4 423 892
Myyntitulot sisäiset	2 874 020	124 137	-2 874 020	-124 137	0
Maksutulot	891 230	0			891 230
Maksutulot, sisäiset	0	0			0
Tuet ja avustukset	2 715 271	622			2 715 893
Tuet ja avustukset, sisäiset	0	0	0	0	0
Muut toimintatulot	2 271 634	6 976			2 278 611
Muut toimintatulot, sisäiset	3 484 279	0	-3 484 279	0	0
Toimintatulot yhteensä	14 892 097	1 899 964	-6 358 299	-124 137	10 309 625
Valmistus omaan käyttöön	0	0			0
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-23 273 739	-359 309			-23 633 048
Palvelujen ostot, ulkoiset	-45 983 344	-455 308			-46 438 652
Palvelujen ostot, sisäiset	-3 006 564	-12 973	3 006 564	12 973	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 686 804	-242 517			-3 929 321
Aineet, tarvikkeet ja tav., sis.	-65 493	0	65 493	0	0
Avustukset	-1 247 766	0			-1 247 766
Avustukset liikelaitoksille, sis.	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-1 779 738	-18 059			-1 797 797
Muut toimintakulut, sisäiset	-3 390 845	-6 560	3 390 845	6 560	0
Toimintamenot yhteensä	-82 434 293	-1 094 727	6 462 902	19 533	-77 046 584
Toimintakate	-67 542 196	805 237	104 603	-104 603	-66 736 959
Verotulot	38 859 900				38 859 900
Valtionosuudet	33 013 608				33 013 608
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	10 660	2 697			13 357
Korkotulot sisäiset	1 094	0	-1 094		0
Muut rahoitustulot	67 224	5 453			72 677
Muut rahoitustulot, sisäiset		0			0
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksille	113 383		-113 383	0	0
Korkomenot, ulkoiset	-377 394	-496			-377 890
Korkomenot, sisäiset		-1 094		1 094	0
Korvaus peruspääomasta	0	-113 383		113 383	0
Muut rahoitusmenot	-3 320	27			-3 293
Rahoitustulot ja -menot yht.	-188 353	-106 797	-114 477	114 477	-295 149
Vuosikate	4 142 959	698 440	-9 874	9 874	4 841 399
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 410 334	-480 475			-3 890 809
Kertaluotoiset poistot	-230 861				-230 861
Satunnaiset erät					
Tilikauden tulos	501 765	217 965	-9 874	9 874	719 729

9.2. Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen

	Sitovuustarkastelu		Eiminoinnit		Kokonaistarkastelu
	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Rahoituslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
Toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	4 039 431	698 440	-3 313	3 313	4 737 871
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-334 599				-334 599
Tulorahoitus	3 704 832	698 440	-3 313	3 313	4 403 272
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 573 513	-609 208			-5 182 721
Rahoitusosuudet investointimenoihin	88 422	0			88 422
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	254 964	0			254 964
Toiminta ja investoinnit, netto	-525 295	89 232	-3 313	3 313	-436 063
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille					0
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille					0
Antolainasaamsiten vähennykset r	0				0
Anolainasaamsiten vähennykset liikelaitoksille					0
Lainakannan muutokset					0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	0			10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 610 000	-37 893		-21 893	-7 669 786
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 500 000	-21 857	21 857	-21 857	-3 521 857
Lainakannan muutokset	-1 110 000	-59 750	21 857	-43 750	-1 191 643
Oman pääoman muutokset	0	0	-26 990 180	27 177 415	187 235
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutos	-2 214	0			-2 214
Vaihto-omaisuuden muutos		-3 820			-3 820
Pitkäaikaisten saamisten muutos	55 730		21 893		77 623
Lyhytaikaisten saamisten muutos	381 802	-605 584	149 526	-632 382	-706 639
Korottomien velkojen muutos	180 043	-115 730	632 382	-127 669	569 026
Muut maksuvalmiuden muutokset	615 361	-725 134	803 801	-760 051	-66 024
Rahoituksen rahavirta	-494 639	-784 884	-26 164 522	26 373 614	-1 070 432
Rahavarojen muutos	-1 019 935	-695 652	-53 154 701	53 529 135	-1 693 730
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	1 949 555	1 271 378	0		3 220 933
Rahavarat 1.1.	2 969 490	1 967 030			4 936 520
	-1 019 935	-695 652	0	0	-1 715 587

10. Tytäryhtiöiden toiminnan taloudellinen tulos ja merkittävimmät riskit

lin Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus:

Asuntojen vuokraus

Painopistealueet:

Asukastyytyväisyys, nykyajan laatuvaatimukset, käyttöaste

Toiminnalliset tavoitteet:

Käyttöasteen parantaminen ja ylläpito. Korjausvelan ehkäisy. Tornikujalle rakennetaan 22 uutta asuntoa ensimmäisessä vaiheessa. Toinen vaihe samalle tontille varmistuu käyttöasteen kehityksen mukaisesti. Asunnot liitetään lisiverkkoon.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Vuonna 2022 valmistui Tornikujan huoneistot. käyttöaste nostetaan vapautuneissa asunnoissa ja samalla suoritetaan mahdolliset peruskorjaukset. Kaikki huoneistot on liitetty lisiverkkoon.

Talous 1 000€

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Tot-%
Liikevaihto	1340	1363	1350	1307	96
Liikevoitto	127	180	100	186	153
Tilikauden tulos	0	-0,2	0	0	100
Oma pääoma	172	172	172	380	220
Vieras pääoma -siitä lainakanta	3150	5415	5600	4862	86

Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Sumupoistot		200	350	198
Asuntoja kpl	202	202	224	202
Käyttöaste	96	96	90	96

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Vuokrausmarkkinoista jälkeen jäänti. Jatkuva asuntojen perusparannus ja markkinointi pitää yllä tunnettavuutta ja varmistaa uudet tulijat. Vuokralaisten kato syö käyttökassan, varaudutaan tulevaisuudessa uuden rakentamiseen. Suurten lainanhoitokulujen vuoksi on käynnistetty neuvottelu Valtiokonttorin lainojen järjestetelyistä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä ja muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista asioista:

Yleinen hinnan nousu syö käyttökassaa ja vuokran korotukset ei pysy mukana erityisesti ARA-kohteissa. Asiakkaiden maksukyvyttömyys voi nousta tulevaisuudessa.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

Mahdollistetaan kuntalaisten asuminen eri elämän vaiheissa ja tarjotaan asuntoja uusille kuntalaisille. Asunnot ovat liitetty lisiverkkoon, jolloin työskentely myös kotoa mahdollista.

Miten kuntastrategian asetetut tavoitteet ovat toteutuneet:

Kuntaan on saatu uusia asukkaita uudistuotannon myötä. Myös kuntalaisten pitovoimaa on lisätty, kun on tarjottu mahdollisuus muuttaa uuteen asuntoon.

lilaakso Oy

Toiminta-ajatus:

lilaakso Oy rakennuttaa ja vuokraa toimitiloja yrityksille ja yhteisöille sekä tekee kunnalle vuosittain palvelusopimuksen mukaisia energiatehokkuuteen liittyviä toimia.

Painopistealueet kuntastrategiaan perustuen:

Toimitilojen rakennuttaminen, isännöinti, hallinta ja vuokraus, uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto ja energiatehokkuustoimenpiteet. Mukana käynnistämässä hankkeita, jotka toteutuessaan auttaa yrityksiä löytämään uutta liiketoimintaa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Vuokrausasteen korkealla pitäminen, säästää energiankulutuksessa, talouden pitäminen positiivisena. Merihelmen myynti. Suurien teknologiahankkeiden saanti lihin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Vuokrausaste pysyi korkealla kauttaaltaan eri tiloissa. Rakentamisinvestoinneilla laajennettiin nykyistä vuokralaista ja saatiin uusi teollisuusasiakas. Talous on elpynyt ja yhtiön tila on vakaa. Merihelmi on edelleen vuokrattuna ja nykyinen vuokralainen kehittää toimintaa muissakin lin alueella omistamissaan kohteissa. Micropoliksessa on investoitu huomattavasti energiaa säästäviin toimenpiteisiin.

Talous (1 000 €)

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Tot-%
Liikevaihto	1475	1602	1650	1575	86
Liikevoitto	145	22	150	63	42
Tilikauden tulos	45	-70	50	-10	-20
Oma pääoma	2691	2673	2600	2546	97
Vieras pääoma -siitä lainakanta	3293	2783	2600	2346	90

Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Henkilöstön lkm	3	3	3	3

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2020	TP 2021	TA 2021	TP 2021	Tot-%
Kiinteistöt	200	50	150	300	200
ICT-hankkeet	40	70	10	30	300
Muut hankkeet	10	10	20	30	150

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Vuokralaisten poistuminen ja siten vapautuvat tilat heikentävät kassaa. Isot hallit keskimäärin vaikeampia vuokrata, tärkeää pitää nykyisistä vuokralaisista kiinni. Pidetään vuokrat kohtuullisena ja pyritään auttamaan vuokralaisia muutoksissa. Micropoliksen tekniikka vanhaa ja isoja investointeja tiedossa. Kassarahalla ja ilman omistajan avustusta investoinnit raskaita. Ratkaisuna kunnan osallistuminen omistamansa rakennuksen isoimpiin investointeihin. Nykyisien asiakkaiden tilannetta ja toiveita kuunnellaan herkällä korvalla ja toiveet toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä ja muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista asioista:

Kustannusten yleinen nousu voi vaikuttaa omien kulujen lisäksi asiakkaiden maksukykyyn.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):
Aktiivisesti hankitaan uusia sijoitettavia yrityksiä lihin. Nykyisiä vuokralaisia autetaan kasvussa. Testaamalla uusia innovatiivisia energiansäästö menetelmiä, voidaan säästää koko kunta tasolla.

Miten kuntastrategian asetetut tavoitteet ovat toteutuneet:

Yritysten määrä on lilaakson asiakkaana on noussut ja uusia tulevaisuuden kasvuun tähtääviä investointeja kiinteistöihin valmistui. CircLab tuo lihin Micropolikseen uusia yrityksiä tutkimaan teollisuuden sivuvirroista saatavia hyötyjä.

Iin Micropolis Oy

Toiminta-ajatus:

Yhtiö luo yrityksiä, työpaikkoja ja elinvoimaa Oulun seudulle

Painopistealueet:

Kestävä kasvu: taloudellisesti kannattava ilmastotyö

Toiminnalliset tavoitteet:

Kasvun vahvistaminen, iiläisten yritysten kehittyminen ja investointihalukkuus, asukas- ja yrityshankinta, Iin vetovoima, osallistava viestintä ja markkinointi sis. yritysmarkkinointi, vähähiilisydestä, kiertotaloudesta ja resurssiviisaudesta kasvua, työtä ja liiketoimintaa, uusiutuvan energian käytön lisääminen, taloudellinen tulos positiivinen.

Talous (1 000 €)

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Tot-%
Liikevaihto	585	666	575	806	140
Liikevoitto	11	59	0	79	179
Tilikauden tulos	9	47	0	63	163
Oma pääoma	43	90	50	153	306
Vieras pääoma	537	528	515	718	139
-siitä lainakanta	286	286	286	286	

Tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Henkilöstön lkm	12	13	12	12

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Koronatilanne on haastanut yrityskehittämistä, millä on vaikutusta sekä yritysten kehittämiseen että hankkeiden yritysrahoituksen toteutumiseen. Yrityskehittämisessä kasvun rinnalla näkyy vahvasti olemassa olevien yritystoimintojen jatkuvuuden turvaaminen. Yritysneuvonnan tarve on kasvanut ja pyritään vastaamaan neuvontatarpeeseen.

Yritysten kehittämisrahoituksissa haasteena on ollut ohjelma kauden vaihdos. Pyritään löytämään kehittyville yrityksille oikeat rahoituskanavat oikeaan aikaan. Micropolis on aktiivisesti mukana yhteistyöverkostoissaan tiedonjaon ja kumppanuuksien varmistamiseksi.

Micropolis hyödyntää rahoituksessaan EU-ohjelmärahoitusta, uuden ohjelmakauden rahoitushaut ovat viivästyneet. Micropolis toteuttaa nykyiset hankkeet laadukkaasti, tuottaa rahoittajille, kumppaneille ja asiakkaille lisäarvoa, panostaa uusien hankkeiden tarvelähtöiseen suunnitteluvaiheeseen ja käynnissä olevien hankkeiden tulokset tulee osoittaa selkeästi.

Asiantuntijaorganisaationa Micropolis varmistaa, että sen henkilöstö on alansa paras ja motivoitunut. Henkilöstö on asiantuntijaorganisaation suurin voimavara edistämään alueen kehittämistä.

Kestävä konsernitalous: Micropolis hyödyntää monipuolisesti eri rahoituskanavia moninkertaisten hankkeissaan lin kunnan siemenrahoituksen.

Toteuma

Vuoden 2022 aikana yhtiö oli hankevetäjänä, osatoteuttajana tai yhteistyökumppanina yhdeksässä hankkeessa, joiden tavoitteena on ollut kunnan ostopalvelusopimuksen, kuntastrategian ja kunnan elinkeino-ohjelman mukaisten toimintojen toteuttaminen. Yhtiö on edistänyt mm. vähähiilisen ja vihreän yrityskeskittymän syntymistä, älykkäiden markkinoiden hyödyntämistä sekä kestäväen kasvun ja vetovoiman kasvattamista. Yrityspalvelut ohjasi, neuvoi ja tuki kunnan ja alueen yrityksiä. Yrityspalveluiden henkilötöpanos jäi suunniteltua vähäisemmäksi, sillä yrityskehittäjä toimi lähes koko vuoden toimitusjohtajan sijaisena. Yhtiö palautti käyttämättä jääneet palkkarahat emoyhtiölle. Henkilöstömuutoksista huolimatta yhtiö palveli alueen yrityksiä kasvussa ja investointihalukkuudessa sekä yritysten perustamiseen liittyvissä asioissa tehokkaasti. Kuntaan perustettiin hyvin uusia yrityksiä.

Yhtiön tulos johtui suurelta osin hankkeiden päätyttyä käyttämättä jääneistä hankkeiden flat rate -rahoista. Koronavuodet vaikuttivat toimintaan siten, että monet hankkeissa suunnitellut toimenpiteet, tapahtumat ja tilaisuudet peruuntuivat ja ennakoituja kustannuksia ei muodostunut.

lin Energia Oy

Toiminta-ajatus:

- tuottaa, myydä ja siirtää sähköä kilpailukykyisesti ja häiriöttä

Painopistealueet:

- sähköntuotanto, -jakelu ja -myynti, laajakaistatoiminta

Toiminnalliset tavoitteet:

- sähköntuotannon omavaraisuus, verkkotoiminnan kehittäminen EMV:n valvontamallin mukaan, sähkömyynnin laajentaminen, laajakaistaverkon toiminnan saaminen kannattavaksi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

- Sähkömyynnissä olevien asiakkaiden määrässä on tapahtunut kasvua
- Korkea sähkönhinta on vaikuttanut tulokseen merkittävästi
- Datahub 2.0 onnistunut käyttöönotto vuodenvaihteessa
- Varttitaseeseen varautuminen mm. sähkömittareiden vaihto aloitettu syksyllä 2022

Talous (1 000 €)

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Tot-%
Liikevaihto	5699	6312	5900	7163	21,4
Liikevoitto	723	-188	200	-1583	-791
Tilikauden tulos	278	-120	100	-1308	-1308
Oma pääoma	4902	4782	4970	3473	-30,1
Vieras pääoma	12126	12557	10000	13918	39,2
-siitä lainakanta	5941	5401	5000	4878	-2,4

Tunnusluvut

	Henkilöstön lkm	Liikevoitto %/lv	Nettotulos %/lv	Sijoitetun pääoman tuotto %	Oman pää- oman tuotto %	Omavaraisuus -aste %	Quick ratio
TP 2022	14	-22,1	-22,6	-15,6	-39,3	15,6	0,7

Investoinnit

Investointi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Tot-%
-------------	---------	---------	---------	---------	-------

kohde					
Sähköverkosto	1239	719	1000	1073	7,2
lisiverkko	12	23	50	13	-74

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

- Iso myrsky tms. luonnon katastrofi
  - vakuutus
  - yhteistyö naapuri yhtiöiden kanssa
  - urakoitsijayhteistyö
  - johtokatuojen kunnossapito
- Sähkön hinnan äkillinen nousu
  - omat tuotanto-osuudet
  - hinta seuranta
- lisiverkko-hanke
  - iso laina – kunta takaa
  - laittilan tuhoutuminen – vakuutus

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä ja muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista asioista:

3. Epävarmuutta tuo ostetun sähkön hinnanmuutokset pörssissä
4. Olkiluoto 3:n käynnistymisen aikataulu, osuus sähkönostosta
5. lisiverkon lopullisen kaupan toteutumisen ehdot
6. vuonna 2022 ostetun sähkön hinta, hinnankorotukset eivät olleet riittäviä loppuvuoden ostetun sähkön hintaan nähden
7. Kassan riittävyys

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

- Myymämme sähkö on 80 %:sti tuotettu uusiutuvalla energialla
- Viisaan energiakäytön neuvonta
- Hankinnoissa käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä
- Siirtyminen sähköisiin järjestelmiin ja tallenteisiin
- Materiaalien kierrätys

Miten kuntastrategian asetetut tavoitteet ovat toteutuneet:

- Sähkön kulutus yleisesti pienentynyt, uhkana oli sähköpula, joka ei kuitenkaan toteutunut
- Asiakkaita ohjattu seuraamaan omaa sähkönkulutustaan kulutusmittauspalvelusta tai Datahubista

11. Allekirjoitukset ja merkinnät

Vuoden 2022 tilinpäätöksen allekirjoitukset

lissä 27.3.2023

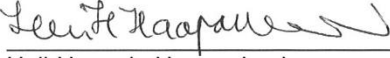
IIN KUNNANHALLITUS

Ilkka Pakonen, pj

Hannu Kaisto

Helka Tapio

Petri Hyvönen

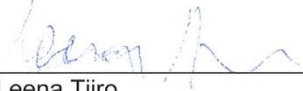

Heli-Hannele Haapaniemi

Inka Laurila

Teijo Liedes

Reijo Kehus

Sanna Valaja

Leena Tiiro

Petri Tervonen

Marjukka Manninen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

lissä 12.5.2023

KPMG Oy

Katri Hokkanen
JHT, KHT

12. Luettelot kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Päiväkirja sähköisesti arkistoituna
 Pääkirja sähköisesti arkistoituna
 Tilinpäätös paperisena arkistossa
 Tase-erittelyt paperisena arkistossa

lin kunta

Tositelajit	Nimi
001	Avaava tase
002	Muistiotositteet
003	Rondo/Muistiot
004	Rondo/Sisäiset laskut
100	Kassatositteet
101	Ostoreskontran suoritukset
105	Merta-keittiön kassa
106	Kirjaston kassa
151	Myyntireskontran suoritukset
152	Myyntireskontran muu suoritukset
201	Tiliotteet
370	Palkat
401	Ostolaskut/I
402	Ostolaskut/Rondo8
601	Rakennusten vuokrasaavat
602	Maanvuokrasaavat
612	Teknisen toimen saatavat/I
615	Yleishallinnon laskutus
616	Sisäiset ateriapalvelut
618	Kansalaisopiston laskutus
619	Teknisen toimen s/II
621	Sivistysosaston laskutus
622	Kertalaskutus/kunta
626	Liikuntapaikkalaskutus
627	li-Instituutti/yleislaskutus
628	Aamu- ja iltapäivätoimintalaskutus
643	Aravalainat
654	Päivähoitosaatavat
655	Sisäiset vesilaskut
656	Sisäiset aterialaskut
660	Aterialaskutus
665	Ateria- ja puhtauspalvelut
688	Rakennusvalvontalaskutus
701	Sumu-poistot
702	Käyttöomaisuuden myynnit
703	Käyttöomaisuuden romutukset
750	Jaksotukset
801	Vyörytystapahtumat
999	Konversiosuoritukset

Kirjanpitoaineiston säilytystapa:

Ostoreskontran tositteet säilytetään sähköisessä Rondo-ostolaskuohjelmassa

Rondo-muistiotositteet säilytetään sähköisesti Rondo arkistossa

Muut muistiotositteet säilytetään alkuperäisinä kirjallisessa muodossa arkistossa.